

**VILNIAUS UNIVERSITETO
VERSLO MOKYKLA**

TVARIŲ ĮMONĖS FINANSŲ IR INVESTICIJŲ PROGRAMA

Ilona Ona Lužytė

MAGISTRO BAIGIAMASIS DARBAS

**TVARUMO KRITERIJŲ
INTEGRAVIMAS BEI JŲ POVEIKIS
FINANSINIŲ INSTITUCIJŲ VEIKLOJE**

**INTEGRATION OF SUSTAINABILITY
CRITERIA AND THEIR IMPACT ON
FINANCIAL INSTITUTIONS
ACTIVITIES**

Studentas _____
(parašas)

Darbo vadovas _____
(parašas)

Prof. Dr. Tadas Gudaitis

Darbo vadovo vardas, pavardė

Vilnius, 2024 m.

SANTRAUKA

VILNIAUS UNIVERSITETO
VERSLO MOKYKLA
TVARIŲ ĮMONĖS FINANSŲ IR INVESTICIJŲ PROGRAMA
STUDENTĖ ILONA ONA LUŽYTĖ
TVARUMO KRITERIJŲ INTEGRAVIMAS BEI JŲ POVEIKIS FINANSINIŲ INSTITUCIJŲ
VEIKLOJE

Darbo vadovas – Prof. Dr. Tadas Gudaitis

Darbas parengtas – 2024 m. Vilniuje

Darbo apimtis – 66 puslapiai.

Lentelių skaičius darbe – 14 vnt.

Paveikslų skaičius darbe – 5 vnt.

Literatūros ir šaltinių skaičius – 61 vnt.

Trumpas darbo apibūdinimas: Šis darbas nagrinėja tvarumo kriterijų integravimo į verslo finansavimo ir investavimo strategijas teorinius ir praktinius aspektus. Tyrimo pagrindas – tvarumo kriterijų poveikio analizė Europos bankų sektoriuje, išryškinant jų reikšmę ir praktines taikymo problemas. Tyrime pateikiamos rekomendacijos, kaip tobulinti tvarumo kriterijų diegimo procesus finansų sektoriuje.

Darbo tikslas: Išanalizavus mokslinę ir praktinę literatūrą, sudaryti organizacijos veiklos efektyvumo vertinimo modelį / metodiką ir ją taikant įvertinti organizacijos veiklos rodiklius bei pasiūlyti sprendimus efektyvumui gerinti.

Darbo uždaviniai:

1. Išanalizuoti teorinius tvarumo kriterijų integravimo į investavimo strategijas pagrindus.
2. Parengti vertinimo metodiką, skirtą tvarumo kriterijų taikymo finansinėse strategijose analizei.
3. Išanalizuoti tvarumo kriterijų sąvoką, reikšmę ir vietą investavimo strategijose.
4. Įvertinti tvarumo kriterijų taikymo praktinius aspektus ir poveikį, remiantis Skandinavijos bankų sektoriaus (Nordea, SEB, Swedbank) pavyzdžiais.
5. Pateikti rekomendacijas, kaip tobulinti tvarumo kriterijų integravimą į finansinius sprendimus.

Darbe panaudoti metodai: Tyrimas atliktas taikant lyginamąją analizę, giluminę literatūros analizę ir kokybinį tyrimą, orientuotą į tvarumo kriterijų taikymo praktiką finansų sektoriuje.

Atlikti tyrimai ir gauti rezultatai: Tyrimo rezultatai parodė, kad tvarumo kriterijų taikymas investavimo strategijose prisideda prie finansinio stabilumo ir rizikos valdymo gerinimo, ypač ilgalaikėje perspektyvoje. Analizuoti Skandinavijos bankai aktyviai siekia diegti tvarumo standartus, tačiau praktikoje susiduria su iššūkiais dėl vieningos metodologijos ir rodiklių trūkumo. Nordea, SEB ir Swedbank taikomi sprendimai parodė, kad tvarumo integracija finansiniame sektoriuje dar nėra visiškai nuosekli, tačiau jos svarba ir teikiama nauda akivaizdi.

Darbo išvados: Tyrimo rezultatai atskleidė, kad tvarumo kriterijų integracija investavimo strategijose yra ne tik siekiant užtikrinti ilgalaikį finansinį stabilumą, bet ir kuriant pridėtinę vertę klientams bei visuomenei. Tvarumo kriterijų įdiegimas / integravimas leidžia gerinti reputaciją bei didinti pasitikėjimą finansų institucijomis. Tačiau efektyvus šių kriterijų taikymas reikalauja aiškių standartų, vieningos politikos bei strateginių sprendimų, leidžiančių suderinti trumpalaikius finansinius tikslus su ilgalaikiais tvarumo siekiais. Tyrimas pabrėžia, kad esminiai tvarumo diegimo iššūkiai apima aiškių tvarumo rodiklių ir vieningos metodologijos trūkumą. Atsižvelgiant į tai, būtina didinti finansų sektoriaus dalyvių kompetenciją ir investuoti į metodinių įrankių kūrimą.

Informacija apie darbo rezultatų publikavimą ar pritaikymą publikuoti:

Darbo rezultatai gali būti naudingi akademinėi bendruomenei ir finansų sektoriaus praktikai, analizuojant tvarumo kriterijų integravimo aspektus. Rezultatai taip pat tinkami publikuoti specializuotuose finansų valdymo žurnaluose ar pristatyti mokslinėse konferencijose, orientuotose į tvarumo ir finansų sąveiką.

SUMMARY

E-version:
VILNIUS UNIVERSITY
BUSINESS SCHOOL
SUSTAINABLE CORPORATE FINANCE AND INVESTEMENT PROGRAMME
STUDENT ILONA ONA LUŽYTĖ
INTEGRATION OF SUSTAINABILITY CRITERIAS AND THEIR IMPACT ON FINANCIAL
INSITUTIONS ACTIVITY

MBD thesis supervisor – Prof. Dr. Tadas Gudaitis

MBD thesis prepared – 2024 Vilnius

MBD thesis scope – 66 pages.

Number of tables in MBD thesis – 14

Number of images in MBD thesis – 5

Number of literature sources – 61

Short description of MBD thesis: This thesis examines the theoretical and practical aspects of integrating sustainability criteria into business financing and investment strategies. The study focuses on the analysis of the impact of sustainability criteria in the European banking sector, highlighting their importance and the challenges of practical application. Recommendations are provided to improve the implementation processes of sustainability criteria in the financial sector.

Aims of the MBD thesis: After analyzing scientific and practical literature, develop an organizational performance evaluation model/methodology and apply it to assess organizational performance indicators and propose solutions for improving efficiency.

Objectives of the work:

1. To analyze the theoretical foundations of integrating sustainability criteria into investment strategies.
2. To develop an evaluation methodology for analyzing the application of sustainability criteria in financial strategies.
3. To examine the concept, significance, and role of sustainability criteria in investment strategies.
4. To evaluate the practical aspects and impact of applying sustainability criteria based on examples from the Scandinavian banking sector (Nordea, SEB, Swedbank).

5. To provide recommendations for improving the integration of sustainability criteria into financial decisions.

Methods used in MBD thesis: The research employs comparative analysis, in-depth literature review, and qualitative research focused on the practical application of sustainability criteria in the financial sector.

Investigation and results: The study results indicate that the application of sustainability criteria in investment strategies contributes to improving financial stability and risk management, particularly in the long-term perspective. The analyzed European banks actively aim to implement sustainability standards but face challenges due to the lack of unified methodologies and indicators. The solutions adopted by Nordea, SEB, and Swedbank demonstrate that sustainability integration in the financial sector is not yet entirely consistent, but its importance and benefits are evident.

Conclusions: The study reveals that the integration of sustainability criteria into investment strategies is essential not only for ensuring long-term financial stability but also for creating added value for clients and society. Implementing sustainability criteria reduces investment risks, enhances reputation, and increases trust in financial institutions. However, the effective application of these criteria requires clear standards, unified policies, and strategic decisions that align short-term financial goals with long-term sustainability objectives. The research emphasizes that the main challenges in implementing sustainability include the lack of clear sustainability indicators and a unified methodology. Therefore, it is crucial to enhance the competencies of financial sector participants and invest in the development of methodological tools.

Information on publication or application of results: The results of this thesis can be valuable for the academic community and financial sector practitioners in analyzing aspects of integrating sustainability criteria. The findings are also suitable for publication in specialized financial management journals or for presentation at scientific conferences focused on the interaction between sustainability and finance.

TURINYS

SANTRAUKA.....	2
SUMMARY.....	4
LENTELIŲ SĄRAŠAS.....	7
PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS.....	8
ĮVADAS.....	9
1.TVARUMO KRITERIJŲ POVEIKIO VERTINIMAS FINANSŲ SEKTORIUJE TEORINIŲ ASPEKTU.....	11
1.1. Tvarumo sampratos raida.....	13
1.1.1. Finansų sektoriaus dalyvių vaidmuo tvarumo strategijų įgyvendinime.....	15
1.1.2. Tvarumas bankų veikloje.....	17
1.2. Verslo finansavimo strategijos: bankų ir finansinių institucijų perspektyva.....	19
1.3. Tvarumo iniciatyvos ir jų poveikis finansų rinkoms.....	20
1.4. Bankų vaidmuo tvarumo finansavime.....	21
1.4.1. Bankų investicinės strategijos ir tvarumo integracija.....	22
1.4.2. Investicinių ir pensijų fondų tvarumo strategijos.....	23
1.4.3. Tarptautinių finansų institucijų vaidmuo tvarumo iniciatyvose.....	25
1.5. Tvarumo vertinimo priemonės bankų ir finansinių institucijų sektoriuje.....	28
2. TVARUMO KRITERIJŲ IR JŲ POVEIKIO VERTINIMAS FINANSŲ SEKTORIUJE. TYRIMO METODIKA.....	31
3. TVARUMO KRITERIJŲ INTERGRAVIMAS. POVEIKIO VERTINIMAS FINANSŲ SEKTORIUJE. TYRIMO REZULTATAI.....	33
3.1. Tvarumo kriterijų vaidmuo Skandinavijos bankų verslo finansavime.....	33
3.2. Kokybinis tyrimo rezultatų vertinimas.....	43
3.3. Palyginamoji analizė.....	59
IŠVADOS IR PASIŪLYMAI.....	61
LITERATŪROS IR ŠALTINIŲ SĄRAŠAS.....	63
PRIEDAI.....	67

LENTELIŲ SĄRAŠAS

1 LENTELĖ. ĮVAIRIŲ SEKTORIŲ EMISIJŲ MAŽINIMO TIKSLAI.....	33
2 LENTELĖ. SEB GROUP TVARUMO INICIATYVOS IR FINANSAVIMO KRYPTYS.....	35
3 LENTELĖ. SVENSKA HANDELSBANKEN TVARUMO INICIATYVŲ PAGRINDINĖS KRYPTYS IR TIKSLAI.....	37
4 LENTELĖ. EUROPOS BANKŲ TVARUMO TIKSLAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO PLANAI.....	40
5 LENTELĖ. TVARUMO INICIATYVOS.....	44
6 LENTELĖ. DARBUOTOJŲ ĮSITRAUKIMAS.....	45
7 LENTELĖ. FINANSINIS BENDRADARBIAVIMAS.....	46
8 LENTELĖ. TVARUMO TIKSLAI.....	47
9 LENTELĖ. APLINKOSAUGOS IR SOCIALINIAI STANDARTAI.....	48
10 LENTELĖ. TVARUMO POVEIKIS.....	50
11 LENTELĖ. SOCIALINĖS INICIATYVOS.....	51
12 LENTELĖ. TVARUMO IŠŠŪKIAI.....	53
13 LENTELĖ. VADOVYBĖS ĮSIPAREIGOJIMAS.....	54
14 LENTELĖ. KOMUNIKACIJA.....	56

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

1 PAVEIKSLAS. ESE KRITERIJAI.....	14
2 PAVEIKSLAS. NORDEA GROUP TVARUMO TIKSLAI.....	32
3 PAVEIKSLAS. DANSKE BANK TVARUMO INICIATYVŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL VEIKLOS SRITIS.....	38
4 PAVEIKSLAS. DNB GRUPĖS TVARIŲ INCESTICIJŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL SRITIS.....	39
5 PAVEIKSLAS. KLIMATO TIKSLAI PASKOLŲ PORTFELIUI.....	42

IVADAS

Pastaraisiais dešimtmečiais pasaulio ekonomika patyrė reikšmingų pokyčių ne tik dėl technologinės pažangos, bet ir dėl didėjančio susidomėjimo aplinkos apsauga, socialine atsakomybe ir tvariu verslu. Bankai ir kitos finansinės institucijos yra pagrindiniai pasaulio ekonomikos dalyviai ir vis labiau pripažįsta tvarumo svarbą savo veikloje.

Bankai ir kitos finansinės institucijos - tai organizacijos, kurios dėl savo dydžio, užimamos rinkos dalies, apyvartos - daro didelę įtaką šalies ir tarptautinei ekonomikai. Paprastai jos veikia pasaulinėse rinkose, turi sudėtingas valdymo struktūras ir daro didelę įtaką tiekimo grandinėms bei finansų rinkoms. Atsiradus naujiems iššūkiams, tokiems kaip klimato kaita, socialinė nelygybė ir išteklių trūkumas, investuotojai ir didelės finansų institucijos pradeda aktyviau ieškoti sprendimų, kurie derintų finansinę grąžą su teigiamu poveikiu aplinkai ir socialiniam poveikiui. Tvarumo standartų integravimas į investavimo strategijas bus vienas iš pagrindinių šių uždavinių sprendimo būdų. Tai ne tik etiško investavimo paradigmos dalis, bet ir pragmatiškas požiūris, galintis pagerinti ilgalaikius rezultatus, sumažinti riziką ir prisidėti prie tvarių inovacijų (Baker et al., 2013).

Tyrimo aktualumas. Tyrimas grindžiamas visuomenės, bankų, finansinių institucijų ir vyriausybės dėmesiu tvarumo aspektams. Vis daugiau pagrindinių finansų įstaigų ir valstybės reguliavimo institucijų ragina tvarumo standartus integruoti į investicinius sprendimus. Ši tendencija ne tik skatina tvaresnę ekonomiką, bet ir sudaro naują standartą investuotojams, siekiantiems optimizuoti savo strategijas pagal ESE (angl. *Environmental, Social, Economic*) kriterijus, apimančius aplinką, socialinę atsakomybę ir ekonominį tvarumą. Tvarumo standartų integravimas tapo neatsiejama pagrindinių finansų įstaigų investavimo praktikos dalimi, todėl šio tyrimo svarba yra gebėjimas įvertinti šių standartų poveikį investiciniams sprendimams ir galimai finansinei grąžai.

Atsižvelgiant į šiuos iššūkius, siekiant užtikrinti ilgalaikį ekonominį stabilumą ir socialinę gerovę, tvarumo klausimas tapo neatsiejama bankų ir finansų įstaigų veiklos dalimi. Tvarumo koncepciją ir jos integraciją į verslo ir finansų sektorius išsamiai išnagrinėjo įvairūs mokslininkai ir pateikia kitokį pagrindimą, kuriuo grindžiami šio tyrimo tikslai.

Darbo problema: kaip efektyviai ir tikslingai bankai ir kitos finansinės institucijos gali integruoti tvarumo kriterijus į investavimo strategijas, siekiant maksimizuoti tiek finansinę naudą, tiek teigiamą poveikį visuomenei ir aplinkai.

Tyrimo objektas - tvarumo kriterijų įtraukimas į bankų ir finansinių institucijų investavimo strategijas.

Tyrimo tikslas – išanalizuoti, kokią įtaką šie kriterijai turi bankų ir finansinių institucijų investicijų planavimui ir kokie veiksniai yra esminiai formuojant tvarią investavimo strategiją.

Darbo uždaviniai:

1. Išnagrinėti tvarumo kriterijų teorinius pagrindus ir jų integravimo į bankų ir finansinių institucijų investavimo sprendimus principus.
2. Įvertinti esamas bankų ir finansinių institucijų finansavimo strategijas, atsižvelgiant į tvarumo kriterijų taikymą.
3. Atlikti empirinę analizę, siekiant įvertinti tvarumo kriterijų poveikį bankų ir finansinių institucijų investicijų grąžai.
4. Aptarti su tvarumo kriterijų integravimu susijusias rizikas ir galimybes bankų ir finansinių institucijų sektoriuje.

Tyrimo metodai. Metodai apima literatūros apžvalgą, palyginamąją analizę bei empirinio pobūdžio duomenų analizę, siekiant pateikti išsamų tvarumo kriterijų poveikio bankų ir finansinių institucijų investavimo strategijoms vaizdą.

Darbo struktūra susideda iš kelių pagrindinių dalių: teorinės, kurioje nagrinėjamos pagrindinės sąvokos ir investavimo strategijų principai bankų ir finansinių institucijų kontekste, empirinės dalies, kurioje atliekama praktinė analizė ir išvadų bei pasiūlymų, pateikiančių pagrindinius tyrimo rezultatus ir rekomendacijas.

Rašant šį darbą susidurta su keliais iššūkiais, įskaitant ribotą prieigą prie naujausių duomenų apie tvarius investicinius sprendimus ir jų ilgalaikį poveikį didžiosioms įmonėms ir finansinėms institucijoms. Tvarumo kriterijų vertinimas dar nėra visiškai standartizuotas visuose investavimo sektoriuose, gali būti apribojimų interpretuojant analizuojamus duomenis. Tyrimo apribojimai apima analizės taikymą konkrečioms rinkoms, todėl gauti rezultatai gali būti nevienodi visuose regionuose ir sektoriuose.

1. TVARUMO KRITERIJŲ POVEIKIO VERTINIMAS FINANSŲ SEKTORIUJE TEORINIU ASPEKTU

Pastaraisiais metais finansų sektorius vis daugiau dėmesio skiria tvarumui, į sprendimų priėmimo procesą įtraukdamas aplinkos, socialinius ir ekonominius (toliau- ESE) aspektus. Tvarumo sampratos raida apima ne tik ekonominius interesus, bet ir socialinę bei aplinkosauginę atsakomybę. Bankai ir finansų įstaigos pradeda atsižvelgti į tvarumą kaip į neatsiejamą savo veiklos dalį (Monasterolo et al., 2024).

Tvarumo vertinimai finansų sektoriuje grindžiami pusiausvyra tarp ilgalaikės finansinės gražos ir atsakomybės. Investicijos, orientuotos į aplinkosauginį ir socialinį veiksmingumą, dažnai pasižymi mažesne rizika ir didesne ilgalaikę grąža, nes padeda valdyti reguliavimo ir socialinius įsipareigojimus (Chatzitheodorou et al., 2021).

Atsakingas investavimas grindžiamas prielaida, kad investuotojai turėtų siekti ne tik pelno, bet ir teigiamo poveikio aplinkai ir visuomenei. Investicijos į švarios energijos projektus ir socialines iniciatyvas ne tik užtikrina ekonominį stabilumą, bet ir prisideda prie socialinės gerovės (Buallay et al., 2021).

ESE (angl. *Environmental, Social, Economic*) elementų integravimas į finansų sektorių padeda valdyti riziką, skatina inovacijas ir kuria naujus verslo modelius. Tiek investuotojams, tiek finansų įstaigoms tvarumo principų laikymasis tampa vis dažnesne galimybe siekiant ilgalaikės gražos ir stabilumo.

1.1. Tvarumo sampratos raida

Tvarumo samprata tapo neatsiejama įvairių verslo ir viešojo sektoriaus diskusijų dalimi, ypač bankų ir finansinių institucijų srityje. Ši sąvoka dažnai naudojama siekiant pabrėžti poreikį užtikrinti ilgalaikę ekonominių, socialinių ir aplinkos veiksnių pusiausvyrą. Pats žodis „tvarumas“ kilęs iš lotyniško žodžio, kuris reiškia „išlaikyti“, „palaikyti“ arba „išsaugoti“. Tačiau tik neseniai daugelis pradėjo suprasti tikrąją šios sąvokos prasmę ir svarbą, įskaitant ne tik aplinką, bet ir platesnius socialinius bei ekonominius aspektus (Blinova et al., 2022).

Apskritai tvarumas yra sąvoka, apimanti ekologiškai pagrįstas, ekonomiškai gyvybingas ir socialiai teisingas idėjas bei nuostatas. Vienas iš pagrindinių būdų, kaip tvarumas vertinamas šiuolaikinėje visuomenėje, yra ESE (angl. *Environmental, Social, Economic*) kriterijų taikymas.

Autoriai (Sadan et al., 2020) išskiria pagrindinius ESE vertinimo sistemas, kurios padeda investuotojams ir kitoms suinteresuotosioms šalims suprasti, kaip organizacijos veikia trijose svarbiausiose tvarumo srityse – aplinkosaugos, socialinės atsakomybės ir ekonominio tvarumo:

- **Aplinkosauga (Environmental)** – aplinkosaugos kriterijai įvertina, kaip įmonė veikia aplinką. Jie apima įvairius aplinkosaugos aspektus, įskaitant išmetamų teršalų kiekį, energijos vartojimo efektyvumą, išteklių naudojimą, atliekų tvarkymą ir klimato kaitos poveikį. Šiuos standartus atitinkančios organizacijos stengiasi sumažinti neigiamą poveikį aplinkai mažindamos taršą, naudodamos atsinaujinančius energijos šaltinius ir efektyviau valdydamos išteklius.

- **Socialinė atsakomybė (Social)** – socialiniai kriterijai įvertina, kaip įmonė veikia visuomenę ir bendruomenes. Tai apima darbuotojų gerovės užtikrinimą, darbo sąlygų gerinimą, lygybę, žmogaus teises ir bendruomenės plėtrą. Socialiai atsakinga įmonė turi užtikrinti, kad jos veikla ne tik būtų naudinga, bet ir prisidėtų prie Socialinės gerovės, užtikrintų sąžiningas darbo sąlygas ir gerintų bendruomenės gyvenimo kokybę.

- **Ekonominis tvarumas (Economic)** – ekonominiai kriterijai apima ilgalaikius plėtros planus, išlaidų taupymą, pažangią plėtrą ir investicijas į mokslinius tyrimus ir plėtrą (R&D, angl. Research and Development) ir gyvybės išlaidų valdymas. Ekonomiškai tvarios organizacijos siekia užtikrinti ilgalaikį pelningumą, išlaikydamos atsakomybės už pelno kūrimą ir ilgalaikę ekonominę gerovę pusiausvyrą.

ESE kriterijai vis dažniau naudojami investavimo procese, siekiant ne tik finansinės gražos, bet ir teigiamo ilgalaikio poveikio aplinkai ir visuomenei (žr. 1 pav.).

1 paveikslas

ESE kriterijai

Šaltinis: lubesngreases.com, 2024

Investuotojai renka organizacijas, institucijas, kurios vadovaujasi tvarumo principais, nes tokios investicijos paprastai yra mažiau rizikingos ir ilgainiui gali duoti didesnę grąžą. Tvarumas bankų ir finansinių institucijų sektoriuje - tai siekis užkirsti kelią gamtos ir fizinių išteklių išsekvojimui ir užtikrinti jų prieinamumą ateities kartoms.

Kadangi pati tvarumo sampratos raida yra labai plati ir apima beveik visas gyvenimo sritis, šiame dokumente nagrinėjami pagrindiniai tvarumo ramsčiai, vadinamieji „trys ramsčiai“ (angl. *Three pillars*): ekonominis, aplinkosauginis ir socialinis. Jie taip pat susiję su pelnu, planeta ir žmonėmis (angl. *profit, planet, people*). Kitaip tariant, norėdamos būti tvarios, organizacijos turi tausoti gamtos išteklius, remti sveikų bendruomenių koncepciją ir būti finansiškai gyvybingos ilguoju laikotarpiu (Bergquist, 2017).

Visi trys tvarumo ramsčiai – socialinis, ekonominis ir aplinkosauginis – yra būtini siekiant pasiekti tikrąjį tvarumo tikslą. Šių komponentų sinergija ne tik padeda išvengti aplinkosauginių ir socialinių problemų, bet ir skatina verslo sėkmę bei ilgalaikį finansinį stabilumą. Tvarumas šiandien tampa būtinu tikslu ne tik verslui, bet ir visuomenės vystymuisi, kaip tai buvo išreikšta Jungtinių Tautų Brundtland ataskaitoje: „Meeting the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs.“

Silvia Cantele ir Alessandro Zardini savo tyrimuose apibrėžia tvarumą kaip integruotą požiūrį į verslo strategijas, kuriomis siekiama ne tik finansinės naudos, bet ir teigiamo socialinio bei aplinkosauginio poveikio. Jie pabrėžia, kad tvarumo strategijų diegimas padeda mažinti riziką ir stiprinti organizacijos reputaciją, o tai ilgainiui lemia konkurencinį pranašumą rinkoje (Cantele et al., 2019).

Linda Westman ir bendraautoriai tvarumą apibūdina kaip sisteminių organizacijų ir bendruomenių bendradarbiavimą, kuris skatina ilgalaikį ekonominį vystymąsi ir socialinę gerovę. Jų tyrimai rodo, kad mažų ir vidutinių įmonių tvarumo iniciatyvos turi būti integruotos į bendrą įmonių strategiją, siekiant užtikrinti didesnę socialinę atsakomybę ir tvarią ekonominę plėtrą (Westman et al., 2018).

Richard Crossley ir Mohamed Elmagrhi papildomai nagrinėjo Westman et al. tyrimus ir pabrėžė, kad tvarumo integracija turi teigiamą poveikį ne tik organizacijų finansiniam stabilumui, bet ir jų reputacijai (Crossley et al., 2021)

Sam Hampton ir bendraautoriai tyrimuose tvarumą apibrėžia kaip vertybių pagrindu grįstą veiklos strategiją, kurios tikslas - sumažinti poveikį aplinkai ir didinti socialinę atsakomybę. Jie pabrėžia, kad organizacijos, institucijos, siekiančios tvarumo, turi priimti sprendimus, kurie atitinka socialinius ir aplinkosaugos standartus, ir taip kurti ilgalaikę vertę visuomenei (Hampton et al., 2022).

Jukka Partanen ir bendraautoriai tvarumo sąvoką nagrinėjo per mažų ir vidutinių įmonių tinklų ir bendradarbiavimo prizmę. Jie teigė, kad tvarumo pasiekimas įmanomas tik per bendradarbiavimą ir tinklų kūrimą su kitais sektoriaus dalyviais. Jų požiūriu, tvarumo integracija padeda mažinti verslo riziką ir užtikrina didesnę socialinę kapitalą, kuris lemia įmonės ilgalaikį augimą ir stabilumą (Partanen et al., 2018).

Šie mokslininkai ir jų tyrimai suteikia teorinį pagrindą tvarumo sąvokos analizei ir padeda geriau suprasti, kaip tvarumo kriterijai gali būti integruoti į finansų institucijų veiklą.

Tvarumo sampratos raida, ypač finansų sektoriuje, tapo neatsiejama šiuolaikinės ekonomikos dalimi. Kiekvienas tvarumo aspektas – aplinkosauga, socialinė atsakomybė ir ekonominis tvarumas – yra glaudžiai susijęs su ilgalaikio verslo stabilumo užtikrinimu. Bankai ir finansinės institucijos, kurios atsižvelgia į ESE kriterijus, prisideda ne tik prie pelno kūrimo, bet ir prie aplinkos išsaugojimo bei socialinės gerovės plėtojimo. Šios organizacijos mažina savo rizikas, susijusias su klimato kaita, socialine atsakomybe ar netvariomis ekonominėmis praktikomis (Torelli, 2020).

Ekonominis tvarumas reikalauja ilgalaikio planavimo, efektyvaus išteklių naudojimo ir atsakomybės už visuomenę ir ateities kartas. Socialinis tvarumas vertina visuomenės gerovę, darbuotojų teises ir lygybę, o aplinkos tvarumas susijęs su gamtos išteklių apsauga ir klimato kaitos kontrole. Šių standartų integravimas į bankų ir apskritai finansų sektorių ne tik užtikrina ilgalaikį augimą, bet ir padeda atsakingai valdyti išteklius.

Tvarumo principų laikymasis yra būtinas ilgalaikiam verslo ir visuomenės stabilumui užtikrinti, o ESE standartų integravimas į investicinius ir finansinius sprendimus gali lemti ne tik ekonominį efektyvumą, bet ir socialiai atsakingas bei aplinką tausojančias strategijas. Tik įgyvendindami visus tris tvarumo ramsčius (ekonominius, socialinius ir aplinkosaugos) galime užtikrinti, kad dabartiniai poreikiai būtų patenkinti neprarandant ateities kartų.

1.1.1. Finansų sektoriaus dalyvių vaidmuo tvarumo strategijų įgyvendinime

Tvarumo strategijų įgyvendinimas tapo svarbiu šiuolaikinio verslo ir finansų sektoriaus komponentu. Klimato kaita, socialinės atsakomybės klausimas ir būtinybė išsaugoti gamtos išteklius ateities kartoms reikalauja, kad tiek privačios, tiek viešosios valdžios institucijos peržiūrėtų savo verslo strategijas ir užtikrintų ilgalaikį tvarumą (Basile et al., 2024). Bankų ir finansinių institucijų sektorius, įskaitant komercinius bankus ir investicinius bankus, pensijų fondus, investicijų valdytojus ir tarptautines finansų institucijas, atlieka svarbų vaidmenį įgyvendinant tvarumo strategijas, nes jos yra atsakingos už finansinių srautų valdymą ir paskirstymą.

Tvarumo standartų integravimas į finansų sektorių ne tik padeda siekti socialinių, aplinkosaugos ir ekonominių tikslų, bet ir formuoja atsakingas investavimo ir finansavimo strategijas (Ziolo et al., 2019).

Dalyviai iš finansų sektoriaus vaidina svarbų vaidmenį įgyvendinant tvarumo strategijas, įvairius investicinius sprendimus ir taikant įvairius finansavimo modelius. Komerciniai bankai yra svarbiausi šios srities žaidėjai, teikiantys lėšas įmonėms ir asmenims. Bankai gali palengvinti tvarumo strategijų įgyvendinimą, pirmenybę teikdami tvarumo standartus atitinkančių projektų finansavimui. Bankai, finansuojantys atsinaujinančios energijos projektus arba naudojančios socialinės atsakomybės principus verslui finansuoti, gali tiesiogiai paveikti sprendimus, prisidedami prie ilgalaikio ekonomikos tvarumo ir socialinės gerovės, taip skatindami komercinius bankus į savo veiklą įtraukti tvarumo principus (Raut et al., 2017).

Investiciniai bankai taip pat atlieka svarbų vaidmenį įgyvendinant tvarumo strategijas, ypač kapitalo rinkose. Investiciniai bankai padeda įmonėms pritraukti kapitalą išleisdami akcijas, skolos vertybinius popierius ir kitas finansines priemones. Šie bankai vis dažniau taiko tvarumo standartus finansuodami projektus, atitinkančius socialinės atsakomybės, aplinkos ir ekonomikos tvarumo standartus. Pavyzdžiui, žaliųjų obligacijų rinkos plėtra yra tiesiogiai susijusi su investicinės bankininkystės pastangomis skatinti aplinkai nekenksmingas investicijas. Investiciniai bankai taip pat gali daryti įtaką įmonių strategijai, skatindami tvarumą per susijungimų ir įsigijimų konsultacijas ir kapitalo struktūrą. (Gallego-Álvarez et al., 2019).

Pensijų fondai ir investicijų valdymo įmonės taip pat yra svarbūs finansų sektoriaus dalyviai, valdantys didelius lėšų srautus, kurie nukreipiami į įvairius ilgalaikius investicinius projektus. Pastaraisiais metais pensijų fondai vis dažniau siekia investuoti į tvarius projektus, kurie užtikrina ilgalaikę grąžą ir mažina aplinkosauginę bei socialinę riziką. Pensijų fondai ir investicijų valdytojai į savo investavimo strategijas įtraukia aplinkosaugos, socialinius ir ekonominius kriterijus, siekdami užtikrinti, kad jų valdomi fondai prisidėtų prie tvarių projektų įgyvendinimo ir aplinkai palankių iniciatyvų skatinimo. Tarptautinės finansinės institucijos, tokios kaip Pasaulio bankas ir Tarptautinis valiutos fondas (toliau- TVF), taip pat atlieka esminį vaidmenį įgyvendinant tvarumo strategijas finansinių institucijų sektoriuje. Šios institucijos teikia didelio masto finansavimą šalims ir tarptautinėms įmonėms, skatindamos projektus, kurie prisideda prie klimato kaitos mažinimo, socialinio teisingumo užtikrinimo ir ekonominio augimo. Pasaulio bankas, pavyzdžiui, aktyviai finansuoja tvarumo iniciatyvas, orientuotas į atsinaujinančią energiją, skurdo mažinimą ir socialinės nelygybės mažinimą, skatindamas tvarios ekonomikos plėtrą. Be šių pagrindinių dalyvių, kapitalo rinkos ir vertybinių popierių biržos taip pat prisideda prie tvarumo strategijų įgyvendinimo. Daugelyje pasaulio vertybinių popierių biržų dabar reikalaujama, kad įmonės, kurios nori būti listinguojamos,

pateiktų savo socialinių, aplinkosauginių ir ekonominių veiksmų ataskaitas. Šie reikalavimai skatina įmones daugiau dėmesio skirti tvarumui ir įtraukti jį į savo veiklos strategijas (Barua, 2019).

Bankų ir finansų sektoriaus dalyviai ne tik valdo kapitalo srautus, bet ir formuoja investavimo kryptį bei generuoja atsakingus finansinius sprendimus. Tvarumo standartų integravimas į sprendimus ne tik sumažina finansinę riziką, susijusią su klimato kaita ir socialine atsakomybe, bet ir skatina ilgalaikį ekonominį stabilumą. Finansų sektoriaus dalyviai tampa pagrindiniais tvarumo strategijų įgyvendinimo dalyviais, prisidedančiais prie ilgalaikio visuomenės ir verslo augimo. Komerciniai ir investiciniai bankai, pensijų fondai, investicijų valdytojai ir didelės tarptautinės finansų institucijos ne tik remia kapitalo pritraukimą, bet ir tiesiogiai įtakoja sprendimus, susijusius su tvarių investicijų pasirinkimu. Šių dalyvių veikla skatina tvarumo standartų integravimą į verslo sprendimų priėmimą, taip sumažinant ilgalaikę riziką ir prisidedant prie Aplinkos ir socialinės atsakomybės tikslų. Tvarumo principų laikymasis finansų sektoriuje prisideda prie ilgalaikio ekonominio stabilumo ir atsakingo išteklių naudojimo (Ziolo ir kt., 2019).

Bankų ir finansų sektoriaus dalyviai yra pagrindiniai tvarumo strategijų įgyvendinimo dalyviai. Jų sprendimai tiesiogiai veikia tvarumo principų plėtrą visuose ekonomikos sektoriuose, o jų veiksmai gali padėti pasiekti ilgalaikius tvarumo tikslus. Tvarumo standartų integravimas į finansų sektorių yra ne tik būtinas tvariai ekonomikai, bet ir yra ilgalaikės verslo ir visuomenės gerovės pagrindas.

1.1.2. Tvarumas bankų veikloje

Bankai atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant finansų sistemos stabilumą, taip pat sprendžiant aplinkosaugos, socialinius ir ekonominius iššūkius finansų institucijų srityje. Bankai gali reikšmingai prisidėti prie tvarumo strategijų įgyvendinimo veikdami kaip tarpininkai tarp asmenų ir įstaigų, turinčių kapitalo, ir įstaigų, kurioms reikia lėšų. Tvarumo kriterijų integravimas į bankų veiklą yra socialinė ir ekonominė priemonė atsakingai valdyti finansus, o tai ne tik atspindi institucijos poreikius, bet ir prisideda prie modelių kūrimo, siekiant sukurti ilgalaikę vertę (Karkowska, 2020).

Bankai yra labai svarbūs skatinant ekonomikos augimą ir investicijas, tačiau jų poveikis aplinkai ir socialinis poveikis yra vienodai svarbus. Tvarumo kriterijų integravimas į bankų veiklą daugiausia pasireiškia priimant sprendimus dėl skolinimo. Siekdami skatinti tvarias investicijas, bankai gali teikti pirmenybę projektams, atitinkantiems aplinkosaugos, socialinius ir ekonominius standartus, ypač dideliame verslo sektoriuje. Tokie projektai apima atsinaujinančios energijos finansavimą, socialiai atsakingo verslo iniciatyvų skatinimą ir investicijas į įmones, kurios taiko aplinką tausojančią praktiką.

Aplinkosauginis tvarumas bankininkystėje akivaizdus investuojant į ekologišką ekonomiką. Bankai gali finansuoti projektus, susijusius su atsinaujinančia energija, energijos vartojimo efektyvumu ir išteklių taupymu. Pavyzdžiui, finansuodami saulės ir vėjo energetikos projektus, bankai ne tik mažina savo klientų poveikį aplinkai, bet ir prisideda prie klimato kaitos švelninimo. Be to, daugelis bankų jau įtraukė klimato kaitos rizikos vertinimus į savo kredito rizikos vertinimo procesus, kad įvertintų, kokią poveikį klimato kaita daro jų portfeliams (Stauropoulou et al., 2019).

Socialinis tvarumas bankininkystėje susijęs ne tik su atsakomybe darbuotojams ir klientams, bet ir su platesniu poveikiu visuomenei, ypač finansinių institucijų sektoriuje. Bankai gali skatinti socialinę atsakomybę finansuodami projektus, kurie prisideda prie visuomenės gerovės. Pavyzdžiui, bankai gali sudaryti palankesnes sąlygas finansuoti socialinio būsto projektus ir įmones, kuriose laikomasi lygybės ir lygių galimybių principų. Socialinės atsakomybės integravimas į bankų veiklą taip pat gali pasireikšti skaidriais santykiais su klientais ir socialiai atsakingos praktikos skatinimu nustatant kreditavimo sąlygas ir valdant investicijas (Alexander et al., 2018).

Ekonominis tvarumas susijęs su ilgalaikiu ekonominiu stabilumu ir atsakingu finansinių išteklių valdymu. Ekonominio tvarumo strategijas įgyvendinantys bankai siekia ilgalaikių verslo modelių, pagrįstų atsakingais finansiniais sprendimais, o ne vien siekia trumpalaikio pelno. Tai apima rizikos valdymą, efektyvų kapitalo paskirstymą ir orientavimąsi į investicijas, kurios duoda ilgalaikę grąžą. Ekonominis tvarumas bankininkystėje taip pat reiškia, kad turi būti atsižvelgiama į būsimą finansinį, socialinį ir aplinkosauginį banko kreditavimo sprendimų poveikį, ypač atsižvelgiant į didžiųjų įmonių sektorių.

Kitas svarbus tvarumo aspektas - atsakingas banko valdymas. Banko sprendimų priėmimo procesai turi būti skaidrūs, o jo valdymo struktūra turi atitikti aukščiausius etikos standartus. Tai apima atsakomybę prieš akcininkus, klientus, darbuotojus ir visą visuomenę. Tvarumo siekiantys bankai dažnai taiko griežtesnius valdymo standartus, kad užtikrintų savo veiklos skaidrumą ir sutelktų dėmesį į ilgalaikę atskaitomybę. Bankai taip pat gali skatinti tvarumą diegdami naujoves. Naujos finansinės technologijos, pavyzdžiui, fintech, leidžia bankams kurti veiksmingesnius ir skaidresnius finansinius produktus ir mažinti jų poveikį aplinkai bei socialinį poveikį. Pavyzdžiui, skaitmeniniai finansiniai produktai gali sumažinti popieriaus ir energijos suvartojimą, taip prisidedant prie aplinkosaugos tikslų įgyvendinimo (Tan et al., 2020).

Tvarumo kriterijų integravimas į bankų veiklą yra labai svarbus siekiant ilgalaikio ekonominio, socialinio ir aplinkosauginio stabilumo. Kaip pagrindinis finansų tarpininkas, bankai gali reikšmingai prisidėti siekiant tvarumo tikslų finansuodami projektus, kurie laikosi aplinkos apsaugos, socialinės atsakomybės ir ekonominio stabilumo principų, ypač versle ir finansų sektoriuje. Tvarumo standartų įtraukimas į bankų sprendimų priėmimo procesus ne tik sumažina ilgalaikę riziką,

susijusią su klimato kaita ir socialine nelygybe, bet ir padeda sukurti atsakingus verslo modelius, kurie sukuria ilgalaikę vertę. Bankų vaidmuo įgyvendinant tvarumo strategijas yra labai svarbus atsakingam finansų valdymui ir tvariam ekonomikos vystymuisi.

1.2. Verslo finansavimo strategijos: bankų ir finansinių institucijų perspektyva

Verslo finansavimo strategijos yra esminė priemonė, padedanti įmonėms pritraukti kapitalą, užtikrinti ilgalaikį augimą ir efektyviai valdyti savo finansinius išteklius. Verslo organizacijos, darančios didelę įtaką pasaulio ekonomikai, susiduria su tam tikrais iššūkiais ir galimybėmis renkantis finansavimo šaltinius. Kad būtų sėkminga konkurencingoje rinkoje, organizacija turi nuspręsti, kaip pritraukti lėšų viduje ar išorėje. Tinkamai parinkta finansavimo strategija ne tik užtikrina reikiamą kapitalo srautą, bet ir palaiko ilgalaikį finansinį stabilumą. Finansavimo strategijos paprastai skirstomos į vidinį ir išorinį finansavimą (Nguyen, 2020).

Vidinis finansavimas finansuojamas iš įmonės vidinių finansinių išteklių, tokių kaip sukauptas pelnas, reinvestuotas pelnas ir akcininkų nuosavybė. Ši strategija leidžia įmonėms, įskaitant pasauliniu mastu veikiančias, būti nepriklausomoms nuo išorės kreditorių ir investuotojų, nes jos gali finansuoti projektus ir veiklą be papildomų skolų ar išorės investicijų. Vidaus finansavimas paprastai yra stabilus finansavimo šaltinis ir padeda sumažinti riziką, susijusią su išorinių finansavimo šaltinių svyravimais (Huang et al., 2022).

Vienas iš pagrindinių vidinio finansavimo privalumų yra tas, kad jis apeina išorės valdymo mechanizmus ir nereikalauja pretenzijų išorės investuotojams. Tai suteikia įmonėms daugiau lankstumo ir sprendimų priėmimo kontrolės. Be to, vidinis finansavimas leidžia įmonėms sumažinti riziką, susijusią su skolų našta ir palūkanų mokėjimais. Tačiau vidinis finansavimas turi ir trūkumų. Vidinis finansavimas turi apribojimų ir jo gali nepakakti dideliems projektams finansuoti, ypač sparčiai augančioms įmonėms.

Išorinis finansavimas apima, pavyzdžiui, bankų paskolas, obligacijų emisijas, nuosavybės vertybinių popierių emisijas ir privataus kapitalo investicijas. Ši finansavimo strategija ypač svarbi tokioms įmonėms, kurioms reikia daugiau kapitalo, nei jos gali pritraukti iš vidaus. Bankų ir kitų finansų įstaigų paskolos dažnai naudojamos trumpalaikiams likvidumo poreikiams patenkinti, o obligacijų emisija ir nuosavybės vertybinių popierių emisija suteikia ilgalaikį finansavimą dideliems projektams ir verslo plėtrai (Qureshi et al., 2017).

Vienas iš didžiausių išorinio finansavimo privalumų yra tas, kad juo galima pritraukti didelius kapitalo srautus, reikalingus organizacijoms sparčiai augti arba investuoti į inovacijas ir technologijas. Pavyzdžiui, išleisti obligacijas ilgalaikiams infrastruktūros projektams finansuoti arba

pritraukti privataus kapitalo investicijų į naujus rinkos segmentus ir taip pritraukdamos kapitalą, įmonės gali plėsti savo veiklą ir tapti konkurencingesnės rinkoje. Tačiau išorinio finansavimo pritraukimas susijęs su tam tikrais iššūkiais. Pirma, skolos finansavimas gali padidinti įmonės finansinę naštą, nes reikia reguliariai mokėti palūkanas ir grąžinti pagrindinę sumą. Padidėjusi skola gali padidinti nemokumo riziką ir sumažinti finansinį lankstumą. Antra, didinant kapitalą išleidžiant akcijas, įmonės savininkai gali prarasti nuosavybę arba kontrolę, todėl gali patirti spaudimą dėl greitesnės grąžos ir strateginių sprendimų.

Rinkdamosi tarp vidinio ir išorinio finansavimo, verslo organizacijos turi užtikrinti tinkamą kapitalo struktūrą, kad galėtų optimaliai valdyti finansinę riziką ir augimą. Kapitalo struktūros optimizavimas yra svarbus aspektas siekiant išlaikyti tinkamą pusiausvyrą tarp nuosavo kapitalo ir skolos. Įmonėms, kurios per daug pasikliauja skolintu kapitalu, kyla didelė rizika mokėti dideles palūkanų normas, ypač pasikeitus rinkos sąlygoms. Kita vertus, pernelyg didelis pasiklojimas vidaus kapitalu gali apriboti verslo plėtros galimybes ir sulėtinti inovacijų diegimą (Ma et al., 2022).

Siekdamos optimalios kapitalo struktūros, didžiosios įmonės dažnai derina vidaus ir išorės finansavimą. Tai sumažina finansavimo sąnaudas ir padidina įmonės lankstumą prisitaikant prie kintančių rinkos sąlygų. Įmonės gali naudoti vidinį finansavimą trumpalaikiams projektams finansuoti ir išorinį finansavimą ilgalaikėms strateginėms investicijoms (Nguyen, 2020).

Verslo organizacijų finansavimo strategija yra labai svarbus veiksnys jų gebėjimo pritraukti kapitalą ir užtikrinti augimą veiksnys. Vidaus finansavimas užtikrina nepriklausomumą ir mažą riziką, o išorės finansavimas leidžia įmonėms pritraukti didelius kapitalo srautus, reikalingus augimui ir inovacijoms. Subalansuota kapitalo struktūra, apimanti vidinius ir išorinius finansavimo šaltinius, yra labai svarbi siekiant užtikrinti ilgalaikį finansinį stabilumą ir atsparumą rinkos svyravimams. Verslo organizacijų gebėjimas prisitaikyti prie konkurencijos ir augimo galimybių tiesiogiai priklauso nuo jos pasirinkimo ir įgyvendinimo, todėl tinkamai parinkta finansinė strategija yra neatsiejama verslo sėkmės dalis.

1.3. Tvarumo iniciatyvos ir jų poveikis finansų rinkoms

Pastaraisiais metais tvarumo iniciatyvos buvo svarbi finansų rinkos pokyčių varomoji jėga, atspindinti didėjančią poreikį prisitaikyti prie klimato kaitos, socialinių iššūkių ir ilgalaikio ekonominio stabilumo. Tvarumo koncepcijos integravimas į finansines strategijas ir investicinius sprendimus sukuria naujas rinkos tendencijas, kuriomis siekiama sumažinti riziką, susijusią su netvaria veikla, ir užtikrinti ilgalaikį pelningumą. Tvarumo principai vis labiau lemia kapitalo paskirstymą, investavimo prioritetus ir rinkos rizikos valdymo strategijas (Huang et al., 2022).

Bankų ir kitų finansinių institucijų vaidmuo tvarumo iniciatyvose yra itin reikšmingas, nes šie rinkos dalyviai turi didžiausius kapitalo srautus ir gali daryti didelę įtaką investavimo kryptims. Žaliųjų obligacijų rinka yra viena iš pagrindinių tvarumo iniciatyvų, iš esmės keičiančių finansų rinkų veikimo principus. Žaliosios obligacijos suteikia galimybę finansuoti aplinką tausojančius projektus, pavyzdžiui, atsinaujinančiųjų energijos išteklių plėtrą, infrastruktūros modernizavimą ir išmetamųjų teršalų kiekį mažinančių technologijų diegimą (Busch et al., 2015). Šiomis obligacijomis finansuojami tvarūs projektai, kurie ne tik generuoja pelną, bet ir mažina poveikį aplinkai. Žaliųjų obligacijų rinka ypač sparčiai augo Europos Sąjungoje (toliau - ES), kur didėjantis reguliavimo spaudimas dėl klimato kaitos paskatino šių priemonių plėtrą. Bankai ir finansinės institucijos, investuodamos į žaliasias obligacijas, gali prisidėti prie tvarumo tikslų įgyvendinimo ir užtikrinti, kad jų investicijos būtų atsakingos ir tvarios.

Kita svarbi tvarumo iniciatyva finansų rinkoje - atsakingo investavimo fondai (angl. *responsible investment funds*, RIF), kurie orientuojasi į projektus, darančius teigiamą socialinį ir aplinkosauginį poveikį. Šie fondai pritraukia investuotojus, siekiančius ne tik finansinės grąžos, bet ir atsakingo kapitalo valdymo. Šie fondai investuoja į įmones, kurios yra įsipareigojusios prisidėti prie tokių tvarumo tikslų, kaip išmetamųjų teršalų kiekio mažinimas, darbo sąlygų gerinimas ir socialinės lygybės skatinimas. Verslo organizacijos, dalyvaudamos šiuose fonduose, ne tik prisideda prie tvarumo, bet ir užtikrina, kad jų investicijos atitiktų ilgalaikius verslo tikslus, susijusius su atsakingu kapitalo valdymu (Srivastava et al., 2021).

Tvarumo iniciatyvos taip pat turi įtakos pensijų fondams ir draudimo bendrovėms, kurios valdo didelius kapitalo srautus. Šios institucijos pradeda aktyviau vertinti investicijų poveikį aplinkai ir socialinį poveikį, kad užtikrintų ilgalaikę savo klientų interesų apsaugą. Pensijų fondai ir draudimo bendrovės supranta, kad investicijos į tvarius projektus prisideda ne tik prie finansinės grąžos, bet ir prie ilgalaikio ekonominio bei socialinio stabilumo. Jie investuoja kapitalą į projektus, kurie padeda sušvelninti klimato kaitą ir sumažinti socialinę nelygybę, kad užtikrintų ilgalaikį verslo stabilumą ir atskaitomybę klientams (Weber, 2014).

Bankai ir finansų institucijos taip pat skatina naujoves finansų rinkose, finansuodamos tvarius projektus ir ieškodamos naujų būdų prisidėti prie ilgalaikės vertės kūrimo. Pavyzdžiui, buvo sukurtos naujos su tvarumu susijusios finansinės priemonės, sudarančios palankesnes sąlygas įmonėms pasiekti savo tvarumo tikslus. Tokios naujovės leidžia rinkai prisitaikyti prie besikeičiančių poreikių ir didėjančio reguliavimo institucijų susidomėjimo tvarumu. Organizacijos, taikančios tvarius sprendimus, gali pagerinti kapitalo paskirstymą tvariems projektams, prisidėti prie ilgalaikių aplinkosaugos tikslų įgyvendinimo ir suteikti ekonominės stiprybės (Busch et al., 2015).

Tvarumo iniciatyvos daro didelį poveikį finansų rinkoms įvairiais būdais. Visų pirma jos skatina didesnę kapitalo paskirstymą tvariams projektams ir įmonėms, kurios laikosi atsakingo verslo principų. Dėl to rinkos tampa stabilesnės ir atsakingesnės, nes investicijos į tvarius projektus dažnai pasižymi mažesne rizika ir didesne ilgalaike grąža. Antra, tvarumo iniciatyvos didina rinkos skaidrumą, nes, norėdamos pritraukti investuotojus, įmonės turi pateikti išsamią informaciją apie savo tvarumo rezultatus. Dėl to finansų rinkos tampa atskaitingesnės ir atviresnės investuotojams, siekiantiems atsakingo kapitalo valdymo (Srivastava ir kt., 2021).

Tvarumo iniciatyvos prisidėjo prie reguliavimo reformos finansų rinkose ir padidino vyriausybių ir tarptautinių organizacijų spaudimą finansų institucijoms įgyvendinti tvarumo principus. Reguliavimo priemonės, tokios kaip ES žaliasis kursas, skatina finansų rinkas atsakingiau vertinti poveikį aplinkai ir socialinį poveikį. Šios reformos ne tik sumažina ilgalaikę riziką, bet ir užtikrina, kad kapitalas būtų nukreiptas į sektorius, kurie padeda siekti tvarumo tikslų.

Tvarumo iniciatyvos tampa neatsiejamą finansų rinkų dalimi, keičiasi investavimo strategijos ir kapitalo paskirstymo modeliai. Bankų ir finansų institucijų dalyvavimas šiose pastangose prisideda prie ilgalaikio ekonominio stabilumo ir atsakingo kapitalo valdymo. Tvarumo principų integravimas į žaliųjų obligacijų rinką, atsakingus investicinius fondus, pensijų fondus ir draudimo bendroves skatina finansų rinkas siekti ilgalaikio ekonominio stabilumo ir atsakingo kapitalo valdymo. Šios iniciatyvos ne tik sumažina riziką, susijusią su netvariais projektais, bet ir skatina naujoves finansų rinkose bei suteikia naujų investavimo galimybių. Tokiu būdu tvarumo iniciatyvos daro teigiamą poveikį finansų rinkoms ir prisideda prie ilgalaikės aplinkos ir visuomenės gerovės.

1.4. Bankų vaidmuo tvarumo finansavime

Bankų vaidmuo tvarumo finansavime yra svarbus, nes turi didelių finansinių ir techninių išteklių, padedančių skatinti tvarumo iniciatyvas. Jie veikia pasauliniame kontekste ir turi didelę galią formuoti tvarumo tendencijas ir tapti sektiniais pavyzdžiais aplinkoje, apimančioje ne tik pramonę, bet ir visą ekonomiką. Bankų įtraukimas į tvarumo finansavimą prisideda prie naujų verslo modelių, kuriuose ekonomikos augimas suderinamas su aplinkos ir socialiniais aspektais, kūrimo (Huang et al., 2022).

Bankų finansinės galimybės ir jų poveikis rinkoms suteikia joms ypatingą vaidmenį tvarumo finansavimo srityje. Jų įsitraukimas į tvarumo iniciatyvas dažnai vyksta per investicijas į žaliosios energijos projektus, technologijų plėtrą, aplinkosaugos standartų diegimą ir socialiai atsakingų praktikas. Šios įmonės turi galimybę užtikrinti ilgalaikį poveikį tiek vietos, tiek globalioms rinkoms, nes jos formuoja aplinkosaugos, socialines ir valdymo (ESG – *Environmental, Social, Governance*)

strategijas, kurios tampa pagrindiniais veiksniais investicinių sprendimų priėmimo) Narula et al., 2023).

Bankų tvarumo strategijos taip pat apima finansavimo sprendimus, atitinkančius aplinkosaugos ir socialinius tikslus. Šios įmonės dažnai bendradarbiauja su finansų įstaigomis, siekdamos surinkti lėšų ekologiškiems projektams įgyvendinti. Tai apima investicijas į atsinaujinančią energiją, energijos vartojimo efektyvumo didinimą arba socialines iniciatyvas, kurios prisideda prie socialinės gerovės ir skurdo mažinimo. Tokiu būdu verslo finansavimas bus pagrindinis veiksnys siekiant tvarumo tikslų.

Bankų investavimo strategijose vis daugiau dėmesio skiriama tvarumo aspektams. Mes formuluojame ir taikome investicinius sprendimus, pagrįstus ESG kriterijais, kad sumažintume poveikį aplinkai ir skatintume socialinę atsakomybę. Tai pasireiškia per įvairius projektus, įskaitant saulės ir vėjo energijos plėtrą, vandens išteklių išsaugojimą ir atliekų perdirbimą. Šie projektai ne tik prisideda prie klimato kaitos švelninimo, bet ir prisideda prie novatoriškų technologijų, kurios ateityje gali būti taikomos kitoms pramonės šakoms, kūrimo (Putra et al., 2024).

Bankų investicijos į tvarumo projektus prisideda prie finansų rinkų stabilumo. Tvarumo reitingai ir ESG rodikliai tampa svarbiu rodikliu ne tik investuotojams, bet ir pačioms organizacijoms, nes jie padeda vertinti įmonės veiklos riziką bei galimybes. Investicinės strategijos, orientuotos į tvarumą, užtikrina ilgalaikę finansinę grąžą ir sumažina riziką, susijusią su aplinkosaugos reguliavimu ir socialiniais įsipareigojimais (Folqué et al., 2024). Bendradarbiavimas su finansų institucijomis tvarumo klausimais yra reikšmingas tvarumo finansavimo kontekste. Bankai, investiciniai fondai ir kitos finansų institucijos teikia kapitalą tvariems projektams, dalyvavimas šiuose projektuose padeda formuoti tvarumo rinką. Pavyzdžiui, išleidžiamos žaliosios obligacijos yra ne tik būdas pritraukti lėšas aplinkosaugos projektams, bet ir signalas rinkai, kad tvarumo principai yra integruoti organizacijos strategijoje (Tettamanzi et al., 2022).

Finansų institucijos, tokios kaip Pasaulio bankas ar Europos investicijų bankas, taip pat bendradarbiauja su pasaulinėmis įmonėmis, siekdamos remti tvarius projektus. Tokie projektai dažnai yra susiję su infrastruktūros plėtra, kuri turi mažą poveikį aplinkai, socialinės atsakomybės iniciatyvomis ar inovatyvių technologijų diegimu. Finansų institucijų ir verslo organizacijų bendradarbiavimas ne tik padeda pritraukti didesnius finansinius srautus, bet ir stiprina visuomenės pasitikėjimą tvariomis investicijomis (Huang et al., 2022).

Tvarumo vaidmuo bankų finansavime yra labai svarbus siekiant ilgalaikės ekonomikos ir aplinkos pusiausvyros. Jie turi unikalią galimybę formuoti tvarumo standartus rinkoje, integruoti ESG standartus į savo veiklą ir skatinti novatoriškų technologijų plėtrą. Investicijos, bendradarbiaujant su finansų institucijomis, prisideda prie pasaulinių tvarumo rinkų plėtos ir finansų sektoriaus stabilumo.

Igyvendinant tvarumo strategijas, finansų rinkos dalyviai ne tik stiprina savo reputaciją ir socialinį kapitalą, bet ir prisideda prie ilgalaikio pelningumo. Tvarumo principų integravimas padeda išspręsti svarbiausias šiuolaikinio pasaulio problemas-klimato kaitą, socialinę nelygybę, ekonominį nestabilumą – ir padeda didinti verslo efektyvumą.

1.4.1. Bankų investicinės strategijos ir tvarumo integracija

Bankų investavimo strategijos vis labiau suinteresuotos integruoti tvarumo kriterijus, atsižvelgiant į didėjančią visuomenės, investuotojų ir reguliavimo institucijų paklausą. Tvarumo aspektai, tokie kaip aplinkos apsauga, socialinė atsakomybė ir geras valdymas, tapo pagrindiniais kriterijais, kuriais grindžiamos investicijų sprendimų priėmimo strategijos. Tvarumo integravimas yra esminis elementas didinant ilgalaikį finansinį stabilumą ir kuriant vertę ne tik akcininkams, bet ir visai visuomenei (Zhen et al., 2024).

Organizacijos, pavyzdžiui, tarptautinės korporacijos, investicines strategijas pertvarko siekdamos suderinti ekonominį pelningumą su tvarumo principais. Šios strategijos apima ne tik finansinės grąžos siekimą, bet ir atsakomybę už poveikį aplinkai bei visuomenei. Vienas iš pagrindinių tvarumo integracijos tikslų yra sumažinti veiklos riziką ir padidinti ilgalaikę finansinę grąžą. Į tai įtraukiamos tokios iniciatyvos kaip investavimas į atsinaujinančiųjų energijų plėtrą, žaliųjų obligacijų leidimas, ir socialiai atsakingų verslo modelio diegimas (Harymawan et al., 2022).

Organizacijos, kurios remiasi tvarumo principais, investavimo strategijos dažnai apima žaliųjų obligacijų naudojimą. Žaliosios obligacijos yra skolos vertybiniai popieriai, naudojamos aplinkai nekenksmingiems projektams finansuoti, pavyzdžiui, atsinaujinančios energijos diegimui ir energijos vartojimo efektyvumo didinimui. Ši investavimo forma ne tik padeda sumažinti įmonės aplinkosauginį pėdsaką, bet ir stiprina ryšius su socialiai atsakingais investuotojais, ieškančiais galimybių derinti finansinę grąžą su teigiamu poveikiu aplinkai. Investavimo strategijos vis dažniau naudoja atsakingus investicinius fondus. Šiais fondais siekiama ne tik teikti piniginę grąžą, bet ir užtikrinti, kad investicijos turėtų teigiamą poveikį visuomenei (Rezaee, 2017). Pavyzdžiui, investicijos į įmones, kurios vykdo veiklą pagal socialinius ir aplinkosauginius standartus, gali padėti sumažinti su tvarumo rizika susijusias problemas ir sustiprinti įmonės reputaciją. Ši strategija taip pat padeda pritraukti investuotojus, kurie vis labiau reikalauja skaidrumo ir atsakomybės.

Tvarumo integracija į investicines strategijas teikia daug naudos pasaulinių įmonių veiklai. Visų pirma, tai padeda įmonėms sumažinti ilgalaikę riziką, susijusią su aplinkosaugos, socialiniais ir valdymo (ESG) veiksniais. Pavyzdžiui, investuojant į atsinaujinančiųjų energijų projektus, įmonės gali sumažinti savo priklausomybę nuo iškastinio kuro ir taip apsisaugoti nuo galimų energijos kainų

svyravimų. Tvarumo strategijos taip pat gali padidinti įmonės reputaciją, pritraukiant investuotojus, kurie ieško socialiai atsakingų ir aplinkai palankių investicijų galimybių. Tačiau, nors tvarumo integracija turi daug privalumų, yra ir nemažai iššūkių. Vienas iš didžiausių sunkumų yra papildomos investicijos, reikalingos įgyvendinant tvarumo strategijas. Tvarumo projektai, tokie kaip atsinaujinančiųjų energijų plėtra ar socialinės iniciatyvos, gali reikalauti didelių pradinių investicijų, kurios ne visada duoda greitą grąžą, todėl įmonės turi tinkamai subalansuoti savo investicinius tikslus, siekdamas ne tik pelningumo, bet ir tvarumo (Beisenbina et al., 2022).

Investavimo strategija, integruojanti tvarumo principus, yra labai svarbi siekiant ilgalaikės finansinės grąžos ir socialinio bei aplinkos poveikio. Šios strategijos ne tik sumažina riziką, susijusią su netvaria veikla, bet ir skatina naujoves, padedančias sukurti tvarią vertę visuomenei. Tačiau integruojant tvarumą organizacijos turi priimti sudėtingus sprendimus, kurie gali sukelti papildomų išlaidų ir galimybių. Todėl įsipareigojimas kurti socialinę ir aplinkosauginę vertę bei finansinę grąžą yra labai svarbus sėkmingai tvarumo strategijai.

Organizacijos gebėjimas integruoti tvarumo principus į savo investavimo strategiją gali reikšmingai prisidėti prie ilgalaikio ekonominio stabilumo ir konkurencingumo. Jos turi pranašumą rinkoje, nes augančios visuomenės ir investuotojų spaudimas skatina atsakingą elgesį. Tvarumo integracija taip pat padidina skaidrumą ir atskaitomybę, nes organizacijos turi pranešti apie tvarumo veiklą ir rezultatus. Investavimo strategija, orientuota į tvarumo principų integravimą, yra ne tik būtina ilgalaikiai finansinei sėkmei, bet ir svarbi prisidedant prie pasaulinių socialinių ir aplinkosaugos tikslų įgyvendinimo. Tam reikia nuoseklaus vadovavimo įsipareigojimo, skaidrių veiklos rezultatų ir gebėjimo pasinaudoti finansinėmis ir socialinėmis galimybėmis, kurias suteikia tvarumas integruojant į investavimo strategijas.

1.4.2. Investicinių fondų ir pensijų fondų tvarumo strategijos

Investicinių ir pensijų fondų vaidmuo tvarumo kriterijų integracijoje yra itin reikšmingas. Šios finansinės institucijos valdo didelius kapitalo srautus, kurie gali būti nukreipti į tvarias investicijas, tokiu būdu darydamos įtaką visuomenės gerovei ir aplinkosaugos problemų sprendimui. Investiciniai fondai ir pensijų fondai vis dažniau taiko tvarumo principus savo strategijose, siekdami ne tik užtikrinti finansinę grąžą, bet ir sumažinti su aplinkos, socialine ir valdymo (angl. ESG – *Environmental, Social, Governance*) rizika susijusias grėsmes (Martí-Ballester, 2019).

Investiciniai fondai yra svarbus tvarumo finansų rinkos dalyvis, nes jie gali nukreipti kapitalą į aplinkosaugos ir socialinės atsakomybės standartus atitinkančius projektus. Pavyzdžiui, žaliasis fondas daugiausia dėmesio skiria aplinkai nekenksmingoms investicijoms, tokioms kaip

atsinaujinančios energijos plėtra, švarios technologijos ir tvari infrastruktūra. Tokiais fondais siekiama subalansuoti finansinę grąžą su teigiamu poveikiu aplinkai ir prisidėti prie ilgalaikio ekonominio stabilumo. Investicinio fondo tvarumo strategija taip pat apima atsakingo investavimo praktiką, pagal kurią atrenkamos įmonės, turinčios aiškią tvarumo viziją ir prisidedančios prie socialinių ir aplinkosaugos tikslų. (Sievänen et al., 2017).

Fondai dažnai bendradarbiauja su nepriklausomais tvarumo vertinimo agentūromis, kurios padeda įvertinti įmonių tvarumo veiklą ir atitiktį ESG kriterijams. Tai leidžia investuotojams priimti informuotus sprendimus ir užtikrinti, kad jų kapitalas būtų investuotas į atsakingas įmones. Tvarumo įsipareigojimai taip pat skatina investicinius fondus atsisakyti investicijų į sektorius, kurie prisideda prie neigiamo poveikio aplinkai ar visuomenei, tokius kaip iškastinio kuro pramonė, tabako gamyba ar ginklų pramonė (Muir, 2022).

Pensijų fondai taip pat turi svarbų vaidmenį įgyvendinant tvarumo principus. Pensijų fondai valdo didžiulį kapitalą, skirtą ilgalaikiam investavimui, o tai suteikia jiems galimybę reikšmingai prisidėti prie tvarumo tikslų. Pensijų fondai dažnai siekia subalansuoti ilgalaikę finansinę grąžą su aplinkosauginiu ir socialiniu poveikiu, nes jų pagrindinis tikslas yra užtikrinti saugią ateitį pensijų gavėjams, todėl tvarumo integracija į pensijų fondų investavimo strategijas yra būtina, siekiant ne tik ilgalaikio pelningumo, bet ir socialinės atsakomybės (Liu et al., 2023).

Tvarumo strategijų taikymas pensijų fonduose apima investicijas į aplinkai nekenksmingus projektus, socialiai atsakingas įmones ir sektorius, kurie skatina ilgalaikį visuomenės gerovės kūrimą. Pensijų fondai taip pat aktyviai dalyvauja vadinamuosiuose akcininkų veiksmuose, naudodamiesi savo, kaip akcininkų, teisėmis daryti įtaką įmonių sprendimų priėmimui ir skatinti tvarumo principų laikymąsi. Ši strategija padeda užtikrinti, kad investuota įmonė laikytųsi atsakingos veiklos principų ir prisidėtų prie socialinių ir aplinkosaugos tikslų (Aburto Barrera et al., 2023).

Investiciniai ir pensijų fondai dažnai bendradarbiauja su kitomis finansinėmis institucijomis, tarptautinėmis organizacijomis bei valstybinėmis institucijomis, siekdami užtikrinti tvarumo tikslų įgyvendinimą. Tokie bendradarbiavimai padeda sukurti platesnę tvarumo ekosistemą, kurioje įvairūs finansų rinkos dalyviai dirba kartu siekdami bendro tikslo – ilgalaikio ir tvaraus ekonominio vystymosi. Tokios strategijos padeda sumažinti riziką, susijusią su klimato kaita, socialine nelygybe ir kitais globaliais iššūkiais, bei kurti tvarią vertę visai visuomenei (Sievänen et al., 2017).

Investicinių ir pensijų fondų tvarumo strategijos yra svarbi finansų rinkų dalis, siekiant užtikrinti atsakingą kapitalo valdymą ir prisidėti prie tvarios ekonomikos plėtos. Šios strategijos apima atsakingą investavimą, bendradarbiavimą su tvarumo vertinimo įstaigomis ir akcininkų veiksmus, siekiant paveikti įmonės veiklą. Tvarumo integracija dažnai reikalauja papildomų pastangų ir išlaidų, tačiau ilginiui galimybė sukurti didesnę vertę investuotojams ir visai visuomenei. Taigi

investiciniai ir pensijų fondai, taikydami tvarumo strategijas, ne tik užtikrina ilgalaikį finansinį stabilumą, bet ir prisideda prie socialinės ir aplinkos gerovės kūrimo, padėdami formuoti atsakingą ir tvarų finansų rinkų veikimą.

1.4.3. Tarptautinių finansų institucijų vaidmuo tvarumo iniciatyvose

Tarptautinės finansų institucijos atlieka esminį vaidmenį skatinant tvarumą ir remiant įvairias aplinkosaugos ir socialines iniciatyvas. Šios institucijos, kaip antai Pasaulio bankas, Tarptautinis valiutos fondas, Europos investicijų bankas ir kitos tarptautinės finansų institucijos, turi ne tik finansinių išteklių, bet ir įtaką bei gebėjimus remti nacionalines pastangas spręsti klimato kaitos, socialinės nelygybės ir kitus tvarumo uždavinius. Tarptautinės finansų institucijos tikslas yra užtikrinti, kad ekonominė plėtra vyktų kuo mažiau žalojant aplinką ir socialinę gerovę, o jos strateginė veikla apima finansavimą tvariems projektams, mokslinius tyrimus bei konsultacijas tvarumo klausimais (Park et al., 2020).

Tarptautinės finansų institucijos vykdo įvairią veiklą, skirtą tvarumo užtikrinimui pasauliniu mastu. Pavyzdžiui, Pasaulio bankas remia projektus, kurie orientuoti į atsinaujinančios energijos plėtrą, klimato kaitos mažinimą, socialinės infrastruktūros gerinimą bei skurdo mažinimą. Tarptautinės finansų institucijos finansavimas atsinaujinančiai energijai ir švarioms technologijoms yra vienas iš pagrindinių instrumentų siekiant pereiti prie ekologiškos ir mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančios ekonomikos (Srivastava et al., 2021).

Tarptautinis valiutos fondas taip pat aktyviai dalyvauja tvarumo iniciatyvose, ypatingą dėmesį skirdamas ekonominiam stabilumui ir fiskalinio valdymo tvarumui. Tarptautinis valiutos fondas remia šalis, kurios patiria sunkumų dėl klimato kaitos sukeltų ekonominių iššūkių, siūlydamas konsultacijas dėl fiskalinės politikos ir tvaraus skolos valdymo, o tai padeda šalims susidoroti su neigiamais klimato kaitos padariniais ir sumažinti su tuo susijusią riziką (Ng, 2018).

Kita svarbi institucija yra Europos investicijų bankas, kuris taip pat aktyviai dalyvauja tvarumo iniciatyvose ir yra vienas pagrindinių tvarių investicijų Europoje finansuotojų. Europos investicijų bankas finansuoja projektus, kurie prisideda prie energetinio efektyvumo didinimo, viešojo transporto plėtros bei kitų infrastruktūros projektų, kurie padeda sumažinti išmetamųjų teršalų kieki ir skatina socialinį įsitraukimą.

Europos investicijų bankas teikia paskolas ir garantijas, kurios padeda skatinti privačias investicijas į tvarias iniciatyvas (Park et al., 2020).

Tarptautinės finansų institucijos taip pat aktyviai dirba su kitomis tarptautinėmis organizacijomis, privačiu sektoriumi ir nevyriausybinėmis organizacijomis, siekdamos užtikrinti kuo

didesnį poveikį tvarumo srityje. Partnerystės su privačiu sektoriumi leidžia pritraukti daugiau investicijų į tvarius projektus, nes privačios įmonės dažnai turi technologijų ir žinių, reikalingų įgyvendinant naujoviškas tvarumo iniciatyvas. Tarptautinės finansų institucijos veikia kaip tarpininkai, kurie padeda sumažinti investicijų riziką ir užtikrinti, kad projektai būtų ekonomiškai gyvybingi (Monasterolo et al., 2024).

Tarptautinės finansų institucijos glaudžiai bendradarbiauja su vyriausybėmis teikdamos finansavimą ir pagalbą tvarios viešosios politikos kūrimui ir įgyvendinimui. Toks bendradarbiavimas užtikrina, kad kiekviena šalis galėtų pasiekti savo klimato ir socialinės politikos tikslus, nepaisant ekonominio išsivystymo lygio. Tarptautinių finansų institucijų indėlis į klimato kaitos švelninimą yra svarbus tiek tiesioginio, tiek netiesioginio finansavimo požiūriu. Be finansinės paramos konkrečioms projektams, tarptautinės finansų institucijos taip pat finansuoja tyrimus ir analizę, kad padėtų šalims ir įmonėms geriau suprasti klimato kaitos poveikį jų ekonomikai ir parengti strategijas, kaip spręsti šį poveikį (Park et al., 2020). Pavyzdžiui, Pasaulio bankas ir tarptautinės finansų institucijos reguliariai rengia ataskaitas apie klimato riziką ir jų valdymą, kad padėtų formuoti viešojo ir privataus sektoriaus politiką.

Tarptautinės finansų institucijos turi išteklių, įtakos ir patirties, reikalingų šiam tikslui pasiekti, todėl atlieka esminį vaidmenį skatinant tvarumą pasauliniu mastu. Jų veikla, orientuota į atsinaujinančią energiją, socialinės gerovės stiprinimą ir klimato kaitos švelninimą, prisideda prie ilgalaikės ekonominės ir socialinės gerovės kūrimo. Bendradarbiaudamos su kitais tarptautiniais partneriais, privačiuoju sektoriumi ir Vyriausybėmis, tarptautinės finansų institucijos sukuria tvarumo kultūrą finansų rinkose ir padeda kapitalą nukreipti į tvarius projektus, kurie sukuria ilgalaikę vertę visuomenei. Tarptautinių finansų institucijų indėlis skatinant tvarumą yra labai svarbus siekiant užtikrinti tvarų pasaulio ekonomikos vystymąsi ir sumažinti klimato kaitos poveikį ateities kartoms.

1.5. Tvarumo vertinimo priemonės finansinių institucijų sektoriuje

Tvarumo vertinimas yra itin svarbus siekiant nustatyti, kaip finansinės institucijos prisideda prie tvarumo tikslų įgyvendinimo. Tvarumo vertinimo priemonės padeda ne tik stebėti veiklos rezultatus aplinkosaugos, socialinės atsakomybės ir valdymo srityse, bet ir formuoja strategines kryptis, leidžiančias įgyvendinti tvarumo tikslus. Finansinių institucijų sektoriuje tvarumo vertinimo priemonės tampa strateginiu įrankiu, leidžiančiu pasiekti ne tik ekonominių, bet ir socialinių bei aplinkosauginių tikslų (Pranugrahaning et al., 2022).

Bankai ir finansinės institucijos, siekdamos vertinti savo tvarumo veiklą, naudoja daugybę skirtingų vertinimo priemonių. Viena iš pagrindinių priemonių yra aplinkosaugos, socialinės

atsakomybės ir valdymo (angl. ESG – *Environmental, Social, Governance*) rodiklių sistema. ESG vertinimas leidžia nustatyti, kaip įmonės atitinka aplinkosaugos standartus, kaip jos elgiasi socialinės atsakomybės srityje ir kokį valdymo modelį taiko. ESG rodikliai tampa neatsiejama strateginio valdymo dalimi, nes jie padeda ne tik vertinti esamą veiklą, bet ir numatyti būsimus veiksmus, kurie prisidėtų prie tvarumo tikslų įgyvendinimo (Srivastava et al., 2021).

Kitas svarbus tvarumo vertinimo įrankis yra tvarumo ataskaitos (angl. sustainability reports), kurios leidžia bankams ir finansinėms institucijoms viešai skelbti informaciją apie savo tvarumo veiklą. Tvarumo ataskaitose pateikiama informacija apie poveikį aplinkai, socialinę atsakomybę ir valdymo sprendimus, taip pat apie pasiektus tvarumo tikslus. Tvarumo ataskaitos ne tik padidina skaidrumą ir atsakomybę, bet ir padeda stiprinti ryšius su suinteresuotosiomis šalimis, tokiomis kaip investuotojai, klientai ir visuomenė (Moufty et al., 2022).

Be ESG rodiklių ir tvarumo ataskaitų, bankai ir finansinės institucijos naudoja ir kitas tvarumo vertinimo priemones, tokias kaip poveikio vertinimo analizė (angl. impact assessment) bei žaliųjų finansų iniciatyvos (angl. green finance initiatives). Poveikio vertinimo analizė leidžia nustatyti, kaip organizacijos veikla prisideda prie tvarumo tikslų, pavyzdžiui, kaip įgyvendinamos aplinkosaugos ir socialinės iniciatyvos padeda mažinti neigiamą poveikį aplinkai ir didinti socialinę gerovę. Žaliųjų finansų iniciatyvos skatina investicijas į tvarius projektus, tokius kaip atsinaujinančiųjų energijos šaltinių plėtra ar socialinio būsto projektai, taip prisidedant prie ilgalaikės vertės kūrimo (Nasreen et al., 2020).

Bankų ir finansinių institucijų sektoriuje tvarumo vertinimas turi tam tikrų ypatumų. Visų pirma, dėl didelio masto veiklos ir poveikio aplinkai bei visuomenei, šios institucijos yra atsakingos už ženklų tvarumo iniciatyvų poveikį. Tai reiškia, kad jos turi ne tik vertinti savo veiklos rezultatus, bet ir nuolat ieškoti būdų, kaip pagerinti savo veiklos efektyvumą tvarumo kontekste. Antra, finansinės institucijos yra skatinamos taikyti tarptautinius tvarumo standartus, tokius kaip Jungtinių Tautų Tvaraus vystymosi tikslai (angl. SDGs – *Sustainable Development Goals*) ar Paryžiaus klimato susitarimas, tai padeda ne tik suvienodinti vertinimo kriterijus, bet ir skatinti bendrą tarptautinį bendradarbiavimą tvarumo srityje (Martí-Ballester, 2019).

Tvarumo vertinimo priemonės bankų ir finansinių institucijų sektoriuose yra esminės strateginio valdymo priemonės siekiant ilgalaikės ekonominės, socialinės ir aplinkosauginės vertės. ESG rodikliai, tvarumo ataskaitos, poveikio vertinimo analizė ir tvarių finansų iniciatyvos ne tik vertina veiklos rezultatus, bet ir padeda bankams ir finansų įstaigoms nustatyti kryptį, kuria jos gali toliau siekti savo tvarumo tikslų. Ji skatina skaidrumą, atsakomybę ir naujoves, kurios yra labai svarbios kuriant tvarią vertę visuomenei ir aplinkai. Bankų ir finansų įstaigų srityje tvarumo

vertinimas tapo vis svarbesniu veiksmu, kuris ne tik prisitaiko prie rinkos plėtros, bet ir prisideda prie ilgalaikės gerovės kūrimo.

Tvarumo vertinimas yra svarbi priemonė, leidžianti bankams ir finansų įstaigoms ne tik stebėti veiklos rezultatus, bet ir formuoti strategines kryptis, kurios prisideda prie tvarumo tikslų. Šių priemonių naudojimas padeda parengti aiškius veiksmų planus, kurie leistų sukurti ilgalaikę vertę tiek ekonominiu, tiek socialiniu, tiek aplinkos požiūriu.

2. TVARUMO KRITERIJŲ IR JŲ ĮTAKOS VERTINIMAS FINANSŲ SEKTORIUJE TYRIMO METODIKA

Tvarumo vertinimas finansų sektoriuje yra aktuali tyrimų sritis, nes aplinkosaugos, socialiniai ir valdymo (toliau- ESE) kriterijai tampa neatsiejama finansinių institucijų strategijų dalimi. Šio darbo tikslas – įvertinti tvarumo kriterijų integravimo poveikį finansų sektoriaus veiklai, analizuojant šešių Skandinavijos bankų strategijas: Nordea Group, Danske Bank, DNB Group, SEB Group, Svenska Handelsbanken ir Swedbank. Tyrimas grindžiamas teorinės ir praktinės literatūros analize, siekiant nustatyti, kaip tvarumo kriterijai veikia finansinius rezultatus, rizikos valdymą ir ilgalaikę ekonominę plėtrą.

Šioje dalyje aprašomas darbo tyrimo planas, įskaitant tyrimo planą, metodus ir priemones, ir pristatoma organizacija, kurioje buvo atliktas tyrimas.

Tyrimo būdas. Šiam tyrimui buvo pasirinktas kokybinis tyrimo planas, kuris leidžia gauti gilesnę ir kontekstinę informaciją apie tvarumo finansavimą bankų ir finansinių institucijų sektoriuje. Kokybinis tyrimo metodas yra tinkamiausias norint išanalizuoti tvarumo strategijų taikymą ir įvertinti bankų bei kitų finansinių institucijų patirtis bei jų bendradarbiavimo aspektus. Palyginamoji analizė suteikia galimybę vertinti įvairias patirtis, lyginti skirtingas praktikas ir atrasti tvarumo įgyvendinimo panašumus bei skirtumus.

Tyrimo metodai. Kokybinio tyrimo pasirinkimas yra priimtinas, nes vienas iš pagrindinių kokybinio tyrimo principų - suteikti giluminį kontekstinį supratimą ir tirti realias patirtis, o ne tik statistinius duomenis (Kvedarauskas, 2021). Kokybiniai tyrimai suteikia galimybę aptarti tiriamųjų asmenų požiūrius, patirtis ir jausmus. Palyginamoji analizė padeda išryškinti skirtingų organizacijų praktikas ir strategijas, susijusias su tvarumo iniciatyvų įgyvendinimu, bei sužinoti, kaip jos veikia skirtingose organizacinėse kultūrose. Kokybinio tyrimo rezultatai atskleidžia giluminę informaciją, kuri yra svarbi siekiant suprasti tvarumo integracijos procesą ir jo iššūkius.

Tyrimo instrumentai. Interviu buvo pasirinkta kaip pagrindinė tyrimo priemonė, siekiant surinkti nuodugnią informaciją iš tiriamųjų.

Interviu klausimai:

1. Klausimai apie tvarumo finansavimo strategijas bankuose ir kitose finansinėse institucijose.
2. Klausimai apie bendradarbiavimą tarp įmonių ir finansinių institucijų tvarumo klausimais.
3. Klausimai apie iššūkius ir galimybes integruojant tvarumo principus. Interviu sudarė 10 klausimų, kuriuose atsižvelgiama į tyrimo tikslus ir uždavinius. Klausimai apima tiek bendrą

požiūrį į tvarumo strategijų įgyvendinimą, tiek specifines didžiųjų įmonių ir finansinių institucijų patirtis.

Tyrimo imtis ir atrankos būdai. Tyrimo imtį sudarė 10 ekspertų iš bankų ir finansinių institucijų (#D1, #D2, #D3, #D4, #D5, #D6, #D7, #D8, #D9, #D10), kurie aktyviai dalyvauja tvarumo kriterijų integravime. Atrinkti respondentai buvo pasirinkti remiantis jų patirtimi tvarumo projektų srityje, jų užimamos pareigos užtikrino, kad jie turėjo reikšmingą indėlį į tvarumo strategijų kūrimą ir įgyvendinimą.

Tyrimo etapai.

1. Identifikuoti tyrimo tikslai ir klausimai.
2. Parengti klausimai, skirti tvarumo kriterijų integravimo ir bendradarbiavimo analizei.
3. Sukurtas interviu planas ir pasiruošta interviu vedimui.
4. Identifikuoti respondentai ir sutarta dėl interviu atlikimo.
5. Surinkti duomenys analizuoti kokybiniais metodais, naudojantis turinio analizės metodika.
6. Atlikta palyginamoji analizė, vertinant tvarumo integracijos panašumus ir skirtumus skirtinguose bankuose ar kitose finansinėse institucijose.
7. Apibendrinti gauti rezultatai ir pateiktos išvados apie tvarumo integraciją bankuose ir finansinėse institucijose.

Tyrimo etika. Tyrėjas ne tik turi būti jautrus stebėdamas ir analizuodamas tyrimo lauke vykstančias sąveikas, bet ir kritiškai vertinti savo santykius su tyrimo dalyviais (Žydzūnaitė, Sabaliauskas, 2017). Tyrėjas viso tyrimo metu tiesiogiai bendravo su tyrimo dalyviais, stengdamasis suprasti tyrimo dalyvių pasaulį. Laikėsi etikos principų, fiksuodamas tiriamųjų nuomonę ir perteikdamas informaciją jų žodžiais, laikėsi susitarimų ir įsipareigojimų. Taip pat tyrėjui siekiant, kad respondentams dalyvaujant apklausoje būtų laikomasi bendrų etikos principų, buvo vadovautasi šiais nurodymais: pateikus svarbią informaciją apie pačią apklausą, gautas respondento sutikimas dalyvauti tyrime bei užtikrinama, kad interviu dalyvis bet kada galėtų nutraukti pokalbį bet kuriame etape, užtikrinama, jog respondentų atsakymai bus konfidencialūs ir anonimiški; pasirūpinama, jog po interviu respondentai nepatirtų jokios žalos.

Dalyvių privatumas:

1. Užtikrinti visų dalyvių privatumą ir konfidencialumą.
2. Prieš pateikiant rezultatus, informuoti dalyvius apie galimus duomenų panaudojimus.
3. Teikti tikslią informaciją dalyviams apie tyrimo tikslus ir naudojamus metodus.
4. Pasirūpinti, kad tyrimo procesas būtų skaidrus ir sąžiningas.

Tyrimo apribojimai ir tolimesni tyrimai.*Tyrimo apribojimai:*

- Interviu vykdymas gali riboti tyrimo apimtį ir dalyvių įvairovę.
- Atrankos kriterijai gali riboti įvairių perspektyvų įtraukimą

Tolimesni tyrimai:

- Giliau analizuoti specifines tvarumo praktikas bankų ir finansinių institucijų sektoriuje.
- Plėsti tyrimus, siekiant įtraukti skirtingų šalių ir regionų praktikas, taip sukuriant platesnį kontekstą apie tvarumo integraciją.

3. TVARUMO KRITERIJŲ INTERGRAVIMAS. POVEIKIO VERTINIMAS FINANSŲ SEKTORIUJE. TYRIMO REZULTATAI

Tyrimo rezultatai atskleidžia, kad tvarumo kriterijų integravimas į finansų sektorių teigiamai veikia organizacijų veiklą, stiprina ilgalaikį ekonominį stabilumą ir mažina aplinkosaugos bei socialines rizikas. Analizavus šešis Skandinavijos bankus – Nordea Group, Danske Bank, DNB Group, SEB Group, Svenska Handelsbanken ir Swedbank – nustatyta, kad aplinkos, socialiniai ir valdymo (ESE) veiksniai gerina finansinių sprendimų priėmimo procesus. Tyrimas parodė, jog su tvarumu susijusios strategijos padeda efektyviau valdyti riziką, skatina inovacijas ir užtikrina ilgalaikį pelningumą. Tačiau tvarumo kriterijų taikymo mastas skiriasi tarp bankų, atspindėdamas strateginius prioritetus ir reguliavimo aplinkos skirtumus.

3.1. Tvarumo kriterijų vaidmuo Skandinavijos bankų verslo finansavime

Tvarumo kriterijų taikymas finansų sektoriuje tampa įprasta praktika, ypač tarp didžiųjų Skandinavijos bankų, kurie siekia prisidėti prie aplinkos apsaugos, socialinės atsakomybės ir ekonominio stabilumo. Tvarumo kriterijų integravimas į verslo finansavimą ne tik padeda švelninti klimato kaitą, bet ir didina bankų konkurencingumą ir ilgalaikį finansinį stabilumą. Šiaurės Europos šalių bankai pasaulio finansų rinkose laikomi tvarumo lyderiais, o jų tvarumo strategijos ir veiksmai yra pavyzdys visam finansų sektoriui (Golubeva, 2023).

Tvarumo strategijos taikomi Skandinavijoje tokiuose bankuose kaip :

- Nordea Group (Suomija);
- Danske Bank (Danija);
- DNB Group (Norvegija);
- SEB group (Švedija);
- Svenska Handelsbanken (Švedija);
- Swedbank (Švedija).

Didžiųjų Skandinavijos bankų – Nordea Group, Danske Bank, DNB Group, SEB Group, Svenska Handelsbanken ir Swedbank – viešai skelbiami tvarumo tikslai, kuriais siekiama išsiaiškinti jų strateginius prioritetus ir įsipareigojimus aplinkosaugos srityje. Analizė parodė, kad dauguma bankų yra išsikėlę ambicingus tikslus, susijusius su CO₂ emisijų mažinimu, atsinaujinančios energijos naudojimu ir finansavimo sprendimais, kurie skatina perėjimą prie žiedinės ekonomikos modelio.

Pagrindiniai rodikliai ir tikslai:

- **CO₂ emisijų mažinimas:**

Visi bankai siekia iki 2030 m. sumažinti savo veiklos ir paskolų portfelių anglies dvideginio išmetimus nuo 40% iki 60%, lyginant su 2019–2020 m. lygiais.

Kai kurie bankai, pavyzdžiui, Nordea Group, jau pasiekė apie 20% sumažinimą 2022 m., rodo spartų pažangą.

- **Žaliosios energijos naudojimas:**

Danske Bank ir SEB Group įsipareigojo iki 2025 m. 100% energijos gauti iš atsinaujinančių šaltinių. DNB Group siekia pereiti prie žaliosios energijos gamybos remiant saulės ir vėjo jėgainių projektus.

- **Finansavimo kryptys:**

Swedbank ir Svenska Handelsbanken skatina žaliojo finansavimo priemones, tokias kaip žaliosios paskolos ir obligacijos, tikėdamosi iki 2030 m. pritraukti didesnes investicijas į tvarius projektus.

SEB Group planuoja sumažinti investicijas į naftos ir dujų sektorių 45–60% iki 2030 m., skatindami švarios energijos projektus.

- **Aplinkosaugos strategijos:**

Svenska Handelsbanken aktyviai dirba su tiekėjais, kad mažintų pakuočių atliekas ir skatintų energijos vartojimo efektyvumą.

Nordea Group vykdo iniciatyvas, susijusias su perėjimu prie žiedinės ekonomikos modelio, mažindama atliekų kiekius ir skatindama jų perdirbimą.

- **Socialinė atsakomybė:**

Bankai įsipareigoję didinti įsitraukimą, skatinti lyčių lygybę ir užtikrinti skaidrumą valdymo procesuose.

Jie taip pat remia socialinius projektus, orientuotus į švietimą, lyderystę ir bendruomenių stiprinimą. Bankų ESG strategijos rodo aiškius siekius sumažinti poveikį aplinkai, investuoti į atsinaujinančius energijos šaltinius ir skatinti socialinę atsakomybę. Panašūs tikslai ir rodikliai leidžia palyginti jų pažangą ir įvertinti, kokios strategijos yra efektyviausios. Visi bankai sutelkia dėmesį į ilgalaikį tvarumo užtikrinimą, siekdami suderinti ekonominius ir aplinkosauginius prioritetus.

Toliau pateikiama lentelė, kurioje sistemingai apžvelgiami analizuotų bankų tvarumo tikslai, apimantys pagrindinius rodiklius ir terminus, iki kada siekiama juos įgyvendinti (žr. 4 lentelę):

4 Lentelė

Europos bankų tvarumo tikslai ir jų įgyvendinimo planai

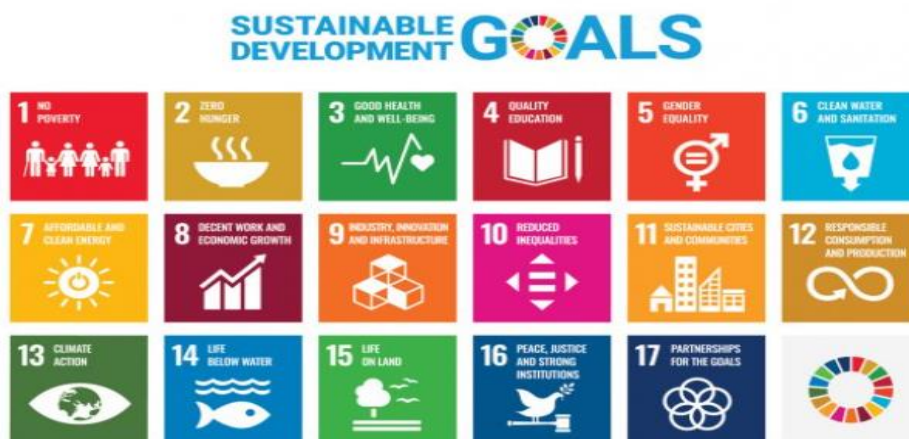
Bankas	Tvarumo tikslai
Nordea Group	CO ₂ emisijų mažinimas: Siekia iki 2030 m. sumažinti emisijas 40–50% visame paskolų ir investicijų portfelyje, lyginant su 2019 m. lygiu. 2022 m. emisijos jau sumažintos 19%.
Danske Bank	Išmetamųjų teršalų mažinimas: Planuoja iki 2030 m. 50% sumažinti išmetimus iš naftos ir dujų sektoriaus, lyginant su 2020 m. lygiu.
DNB Group	Naftos ir dujų sektoriaus finansavimo mažinimas: Aktyviai mažina šio sektoriaus finansavimą, siekdamas prisidėti prie energijos perėjimo.
SEB Group	Fosilinių degalų kreditavimo mažinimas: Planuoja iki 2030 m. sumažinti kreditavimą šiam sektoriui 45–60%, lyginant su 2019 m. lygiu.
Svenska Handelsbanken	Tvarumo strategijos: Nors konkrečių tikslų nepateikia, bankas aktyviai dirba tvarumo srityje, siekdamas mažinti poveikį aplinkai.
Swedbank	Klimato kaitos mažinimas: Įsipareigojęs palengvinti perėjimą prie klimato, atitinkančio Paryžiaus susitarimą, ir prisidėti prie JT Darnaus vystymosi tikslų.

Šaltinis: Sudaryta autoriaus, remiantis bankų duomenimis.

Nordea Group yra vienas didžiausių Skandinavijos bankų, žinomas dėl ambicingų tvarumo tikslų. Bankas orientuojasi į tai, kad iki 2050 metų visiškai pereitų prie anglies dioksido emisijų neutralumo, įskaitant taršos mažinimą savo veikloje bei klientų finansavimo sprendimuose. Nordea siekia sumažinti CO₂ išmetimą 40–50 %, naudoti tik elektros automobilius ir kurti tvarius biurus bei darbo vietas. Be to, bankas taiko strategijas, mažinančias kelionių poreikį, siekdamas sumažinti savo darbuotojų anglies pėdsaką (Riikkinen et al., 2022). Ši tvarumo strategija ne tik stiprina Nordea reputaciją, bet ir padeda pritraukti tvarius investuotojus, kurie vertina atsakingo finansavimo sprendimus (žr. 2 pav.).

2 paveikslas

Nordea Group tvarumo tikslai

Šaltinis: <https://www.nordea.com/en/sustainability/our-sustainability-targets>, 2024

Toliau pateikta lentelė iliustruoja įvairių sektorių emisijų mažinimo tikslus, taikomus Nordea Group ir kitose tvarių investicijų strategijose. Joje parodyti konkretūs emisijų mažinimo rodikliai, metrikos bei tiksliniai metai iki kurių siekiama sumažinti poveikį aplinkai įvairiose veiklos srityse remiantis jų keturiais strateginiais ramsčiais:

- Finansinis stiprumas – orientacija į ilgalaikį ekonominį stabilumą, užtikrinant finansų sektoriaus patikimumą ir atsparumą.
- Klimato ir aplinkosauga – įsipareigojimas mažinti CO₂ emisijas, didinti investicijas į atsinaujinančią energiją bei skatinti žiedinės ekonomikos modelius.
- Socialinė atsakomybė – siekis remti bendruomenes, skatinti įvairovę, gerinti darbo sąlygas ir remti socialiai atsakingus projektus.
- Valdymas ir kultūra – skaidrumo didinimas, etikos standartų laikymasis ir tvarumo integravimas į organizacinę kultūrą.

„Nordea“ strateginiai ramsčiai ir jų tikslų sistema gali būti pavyzdys, kaip finansų institucijos formuoja tvarumo politiką.

Autoriai (Fernández-Olit et al., 2018) išskiria pagrindinius emisijų mažinimo elementus:

- **Sektoriai ir subsektoriai:** identifikuojamos kelios pramonės šakos, tokios kaip laivyba, gyvenamųjų pastatų rinka, naftos ir dujų pramonė, jūrinių gręžinių ir kasybos pramonė.
- **Emisijų mažinimo sritis:** tai parodo, kuriose veiklos srityse matuojamos emisijos:

1. Tiesioginės emisijos (pavyzdžiui, iš laivų).
 2. Netiesioginės emisijos (susijusios su sunaudota energija).
 3. Emisijos iš tiekimo grandinės.
- **Metrikos vienetai:** lentelėje nurodomi įvairūs rodikliai, naudojami emisijų matavimui, pavyzdžiui, AER (angl. *Average efficiency ratio*, toliau - vidutinis efektyvumo rodiklis), tCO₂e (tonos anglies dioksido ekvivalento), kgCO₂e/m² (kilogramai CO₂ ekvivalento vienam kvadratiniam metrui).
 - **Palyginimo scenarijai:** Čia nurodomi tam tikri palyginamieji scenarijai arba standartai, kuriais remiantis vertinami tikslai.
 - **Tiksliniai metai ir procentai:** Kiekvienam sektoriui nurodyti baziniai metai (nuo kurių skaičiuojamos emisijos) ir tiksliniai metai, iki kurių siekiama sumažinti emisijas tam tikrais procentais, kaip:
 1. Laivybos sektoriuje iki 2030 m. siekiama sumažinti emisijas 30 %.
 2. Naftos ir dujų sektoriuje iki 2030 m. emisijos turi sumažėti 55 %.
 3. Kasybos sektoriuje siekiama iki 2025 m. visiškai nutraukti tam tikras veiklas.

1 Lentelė

Įvairių sektorių emisijų mažinimo tikslai

Sector	Sub-sector	Emissions scope	Metric	Benchmark scenario	Base year	Target year	Target
Shipping	Vessels	1	AER, gCO ₂ /dwt-nm	Poseidon principles (IMO 2050)	2019	2030	-30%
Residential Real Estate	Households and tenant-owner associations	1, 2	kgCO ₂ e/m ²	Utility sector NDC ¹ , CRREM	2019	2030	-40-50%
Oil and Gas	Exploration and Production	1, 2, 3	tCO ₂ e ³	IEA NZE ²	2019	2030	-55%
Offshore	Drilling rigs and offshore service vessels within Oil and Gas and Shipping	-	EURm	-	2019	2025	-100%
Mining	Thermal peat mining	-	EURm	IEA NZE ²	2022	2025	-100%
	Thermal coal mining	-	EURm	IEA NZE ²	Restrictive policy. Full phase-out achieved 2021.		

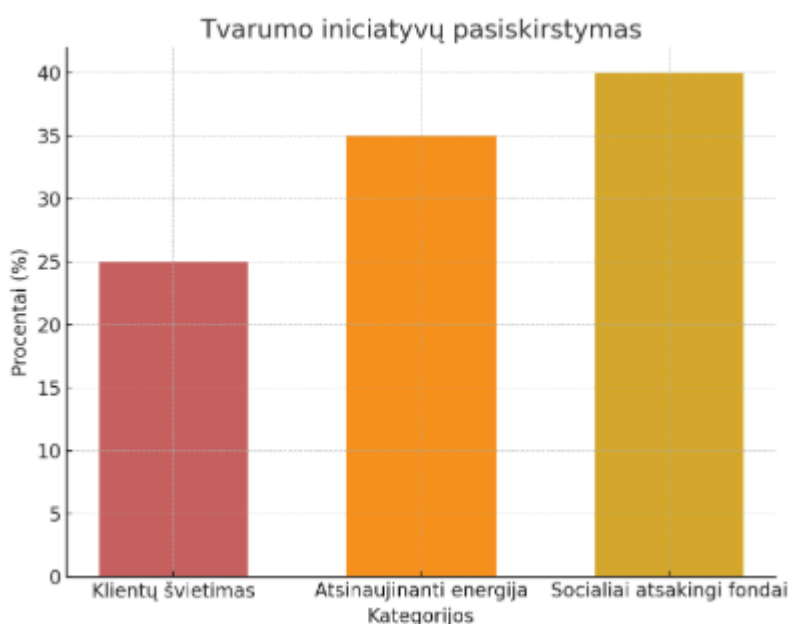
Šaltinis: <https://www.nordea.com/en/sustainability/our-sustainability-targets>, 2024

Lentelė pateikia aiškius tikslus, kuriuos siekiama pasiekti skirtinguose sektoriuose, laikantis tam tikrų tarptautinių standartų ir tvarumo iniciatyvų, orientuotų į emisijų mažinimą ir klimato kaitos švelninimą.

Danske Bank taip pat siekia integruoti tvarumo kriterijus į savo veiklą. Bankas daug dėmesio skiria socialinės atsakomybės iniciatyvoms, įskaitant socialiai atsakingo investavimo fondų kūrimą bei klientų švietimą apie tvarumo svarbą. Danske Bank remia projektus, kurie prisideda prie tvarių infrastruktūros sprendimų kūrimo, pavyzdžiui, atsinaujinančios energijos projektus. Šios strategijos leidžia bankui ne tik prisidėti prie aplinkosaugos tikslų, bet ir kurti pridėtinę vertę klientams, siekiantiems tvarių investicijų (Milne, 2016). Šių iniciatyvų pasiskirstymą atspindi 3 paveikslas.

3 paveikslas

Danske Bank tvarumo iniciatyvų pasiskirstymas pagal veiklos sritis.

Šaltinis: Sudaryta autoriaus, remiantis Danske Bank veiklos ataskaitomis (2024)

Paveikslas iliustruoja Danske Bank pagrindines tvarumo iniciatyvų kryptis: socialinės atsakomybės programos sudaro didžiausią dalį – apie 40 %, pabrėžiant banko įsipareigojimą skatinti socialinę įtrauktį ir edukaciją. Antroje vietoje – atsinaujinančios energijos projektai, sudarantys 35 %, kurie demonstruoja banko pastangas prisidėti prie kovos su klimato kaita. Mažesnę, bet reikšmingą dalį sudaro klientų edukacija apie tvarumo svarbą (25 %), rodanti, kad Danske Bank siekia didinti sąmoningumą tarp savo klientų.

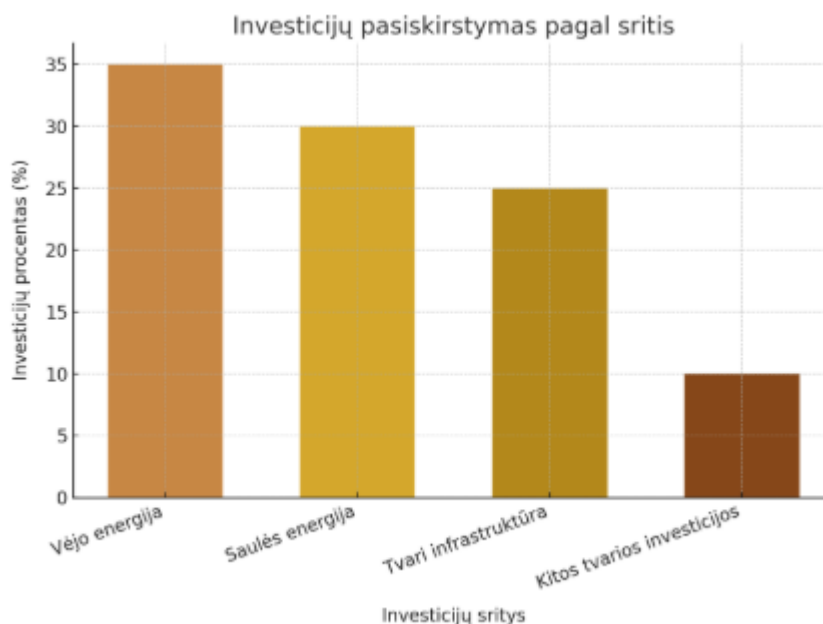
DNB Group, didžiausias Norvegijos bankas, didelį dėmesį skiria žaliosioms investicijoms ir aplinkosaugos iniciatyvoms. Bankas palaiko tvarius projektus, susijusius su atsinaujinančia energija,

ypač vėjo ir saulės energetikos srityse. DNB taip pat siekia didinti savo portfelį, skirtą tvariam finansavimui, ir skatinti savo klientus priimti sprendimus, kurie būtų naudingi ne tik finansine prasme, bet ir atitiktų aplinkosaugos reikalavimus. Tvarumo kriterijų integracija DNB veikloje rodo banko pastangas tapti tvarumo lyderiu Norvegijos ir Europos rinkose (Kneer, 2013).

Toliau pateikiama stulpelinė diagrama (žr. 4 pav.), atspindinti DNB grupės tvarių investicijų pasiskirstymą pagal skirtingas sritis. Diagrama rodo, kad didžiausias dėmesys skiriamas vėjo energijos ir saulės energijos projektams, tačiau taip pat reikšminga dalis finansavimo skirta energijos efektyvumo didinimui ir kitoms aplinkosaugos iniciatyvoms.

4 paveikslas

DNB grupės tvarių investicijų pasiskirstymas pagal sritis

Šaltinis: Sudaryta autoriaus, remiantis Kneer (2013)

SEB Group yra vienas iš Švedijos bankų, kuris aktyviai dalyvauja tvarumo srityje, siūlydamas tvarių finansavimo produktų spektrą. Bankas investuoja į socialiai atsakingus projektus ir orientuojasi į žaliosios energijos finansavimą. SEB taip pat stiprina savo tvarumo tikslus, skatinant žaliųjų obligacijų rinką, kurioje bankas yra vienas iš pirmaujančių dalyvių. SEB teikia žaliąsias paskolas, skirtas verslo projektams, kurie mažina taršą, didina energetinį efektyvumą ir prisideda prie klimato kaitos švelninimo (Elgammal et al., 2023).

SEB Group tvarumo iniciatyvos ir jų prioritetai pateikti 2 lentelėje, kurioje apibendrintos pagrindinės veiklos sritys ir jų proporcijos.

2 Lentelė

SEB Group tvarumo iniciatyvos ir finansavimo kryptys

Iniciatyvų sritis	Aprašymas	Procentinė dalis (%)	Pavyzdžiai
Žaliųjų obligacijų finansavimas	SEB yra viena iš pirmaujančių žaliųjų obligacijų rinkos dalyvių.	40%	Žaliosios obligacijos „Green bond framework“ investicijoms į atsinaujinančią energetiką.
Žalioji energija	Finansuoja projektus, mažinančius CO2 emisijas, skatinančius vėjo ir saulės energetiką.	30%	Investicijos į vėjo jėgainių parkus ir saulės elektrinių projektus.
Energetinis efektyvumas	Paskolos verslo projektams, siekiantiems mažinti energijos suvartojimą.	15%	Pastatų renovacija, didinanti energijos efektyvumą, ir technologijų modernizacija.
Socialiai atsakingi projektai	Investicijos į projektus, skatinančius socialinę atsakomybę ir įtrauktį.	10%	Socialinių būstų statyba, švietimo projektų finansavimas.
Klimato kaitos švelninimas	Parama projektams, mažinantiems neigiamą klimato kaitos poveikį.	5%	Miškų atkūrimo iniciatyvos ir taršos mažinimo technologijų diegimas.

Šaltinis: Sudaryta autoriaus, remiantis (Elgammal et al., 2023).

Ši lentelė atspindi pagrindines SEB Group tvarumo iniciatyvas ir prioritetus, susijusius su tvarių finansų portfeliu. Pateikti duomenys rodo, kad didžiausias dėmesys skiriamas žaliųjų obligacijų rinkai, kuri sudaro 40 % viso portfelio. Tai patvirtina SEB Group strateginį siekį skatinti klimato kaitos švelninimą per kapitalo rinkas, teikiant finansavimą projektams, kurie atitinka griežtus aplinkosaugos reikalavimus. Žaliosios paskolos, kurios sudaro 30 % visų tvarių finansų. Šis rodiklis atspindi banko pastangas finansuoti verslo projektus, orientuotus į taršos mažinimą ir energetinio efektyvumo didinimą. Tuo pačiu metu SEB Group prisideda prie socialinio poveikio skatinimo, investuodamas į socialiai atsakingus projektus, kuriems skirta 20 % portfelio. Šie projektai apima tokias sritis kaip švietimas, sveikata ir kitos iniciatyvos, padedančios spręsti socialinius iššūkius. 10 % portfelio skiriama atsinaujinančios energijos finansavimui, ypatingą dėmesį skiriant vėjo ir saulės

energetikos projektams. Šis aspektas iliustruoja banko įsipareigojimą prisidėti prie žaliosios energijos plėtos ir ilgalaikio tvarumo tikslų įgyvendinimo.

Lentelėje pateikti duomenys sustiprina teiginį, kad SEB Group yra vienas iš pirmaujančių bankų tvarumo srityje, aktyviai plėtojantis iniciatyvas, kurios ne tik atitinka aplinkosaugos reikalavimus, bet ir kuria pridėtinę vertę klientams bei visuomenei. Tokia strateginė veikla ne tik užtikrina ilgalaikį finansinį stabilumą, bet ir stiprina banko pozicijas tarptautinėje rinkoje.

Svenska Handelsbanken yra vienas iš seniausių Švedijos bankų, kuris orientuojasi į ilgalaikį tvarų finansavimą. Bankas skatina atsakingo investavimo principus ir siekia sumažinti savo anglies pėdsaką per investicijas į atsinaujinančios energijos projektus bei tvarias infrastruktūras. Svenska Handelsbanken taiko griežtus tvarumo kriterijus finansavimo sprendimams, užtikrindamas, kad jo klientai laikytųsi aplinkosaugos reikalavimų ir socialinės atsakomybės standartų (Bukovinsky, 2019). Šiuos aspektus detaliau apžvelgia toliau pateikta 3 lentelė, kurioje išryškinamos pagrindinės banko tvarumo iniciatyvų kryptys ir tikslai.

3 Lentelė

Svenska Handelsbanken tvarumo iniciatyvų pagrindinės kryptys ir tikslai

Tvarumo iniciatyva	Tikslas	Poveikis	Pavyzdys
Atsakingo investavimo principai	Užtikrinti, kad investicijos atitiktų socialinės atsakomybės ir aplinkosaugos standartus	Sumažina aplinkos taršą ir skatina etišką verslo praktiką	Investicijos į įmones, taikančias žiedinės ekonomikos modelius
Investicijos į atsinaujinančią energiją	Mažinti anglies pėdsaką ir skatinti perėjimą prie tvarios energijos	Prisideda prie klimato kaitos švelninimo ir energijos efektyvumo	Finansavimas saulės ir vėjo energetikos projektams
Tvarių infrastruktūrų kūrimas	Vystyti aplinkai draugišką ir ilgaamžę infrastruktūrą	Ilgalaikė nauda visuomenei ir sumažintas poveikis aplinkai	Parama ekologiškų transporto sistemų projektams
Tvarumo kriterijų taikymas finansavimui	Užtikrinti, kad klientų veikla atitiktų tvarumo reikalavimus	Skatina atsakingą finansavimą ir darnaus vystymosi tikslų siekimą	Griežtų aplinkosaugos ir socialinės atsakomybės reikalavimų integravimas į finansavimo procesus

Šaltinis: Sudaryta autoriaus, remiantis Bukovinsky (2019) duomenimis.

Lentelėje pateikiami pagrindiniai Svenska Handelsbanken tvarumo iniciatyvų aspektai, siekiant pabrėžti banko strateginius tikslus ir indėlį į ilgalaikį atsakingą finansavimą. Bankas aktyviai įgyvendina atsakingo investavimo principus, siekdamas užtikrinti, kad jo veikla ir finansavimo sprendimai būtų suderinti su aplinkosaugos ir socialinės atsakomybės standartais. Vienas iš pagrindinių banko tikslų yra mažinti anglies pėdsaką, investuojant į atsinaujinančios energijos projektus, tokius kaip vėjo ir saulės energija, bei remiant tvarių infrastruktūrų plėtrą. Bankas skiria didelį dėmesį tvarumo kriterijų integravimui į savo veiklos procesus, užtikrindamas, kad klientai laikytųsi aplinkosaugos reikalavimų ir socialinės atsakomybės standartų. Šios iniciatyvos ne tik prisideda prie klimato kaitos švelninimo, bet ir padeda stiprinti banko reputaciją bei kurti pridėtinę vertę klientams, siekiantiems atsakingų investicijų. Bankas palaiko žiedinę ekonomiką, skatindamas projektus, kurie mažina išteklių naudojimą ir taršą, o tai prisideda prie ilgalaikių tvarumo tikslų įgyvendinimo. Lentelėje pateikta informacija atskleidžia banko sistemingą požiūrį į tvarumo kriterijų taikymą, kuris grindžiamas aiškiais strateginiais prioritetais ir ilgalaikė vizija.

Swedbank, vienas iš didžiausių bankų Švedijoje, savo veikloje aktyviai įgyvendina tvarumo kriterijus, įskaitant socialinę atsakomybę, aplinkosaugą ir atsakingą finansų valdymą. Bankas skatina savo klientus investuoti į projektus, kurie prisideda prie tvarumo tikslų, pavyzdžiui, energetikos modernizavimo ar socialinės infrastruktūros gerinimo. Swedbank siekia būti pavyzdys kitiems bankams, kaip galima tvariai finansuoti verslo projektus ir kartu užtikrinti finansinį stabilumą (Nilsson et al., 2014).

Kertiniai Swedbank tvarumo tikslai, remiantis 2023 metų pateikta tvarumo ataskaitos informacija :

- Tvarūs banko finansavimo sprendimai
- Net-Zero emisijos siekimas ne vėliau nei 2050 metais
- Pritaikyti paskolų ir investicijų portfelius prie 1,5 °C

5 paveikslas

Klimato tikslai paskolų portfeliui

Sector	Unit	Target 2030	Result 2022 ¹	Baseline year 2019 ²
Mortgages	kgCO ₂ e/m ²	–39%	–6%	9.2
Commercial real estate	kgCO ₂ e/m ²	–43%	–17%	25.1
Oil & gas	million t CO ₂ e	–50%	–55%	6.4
Power generation	t CO ₂ e/MWh	–59%	–10%	0.17
Steel	t CO ₂ e/ton	–29%	–6%	0.89

Šaltinis: Swedbank Tvarumo ataskaita 2023

Lyginant šių Skandinavijos bankų tvarumo strategijas, pastebima, kad jie visi siekia integruoti tvarumo standartus į savo finansavimo politiką, o Nordea grupė ir DNB Group daug dėmesio skiria aplinkosaugos tikslams, siekiant sumažinti CO2 emisiją ir padidinti finansavimą ekologiškiems projektams. Tuo tarpu Danske Bank ir Svenska Handelsbanken daugiau dėmesio skiria socialinei atsakomybei investuodami į projektus, kurie prisideda prie visuomenės gerovės ir socialinės lygybės. SEB grupė ir Swedbank yra žaliųjų obligacijų rinkos lyderiai ir siūlo plačią tvarių finansavimo produktų paletę.

Tvarumo standartų taikymas Skandinavijos bankų pinigų politikoje tapo būtinu veiksmu prisitaikant prie kintančių rinkos ir reguliavimo reikalavimų. Tokie Skandinavijos bankai kaip Nordea Group, Danske Bank, DNB Group, SEB Group, Svenska Handelsbanken ir Swedbank aktyviai įgyvendina tvarumo strategijas ir prisideda prie ilgalaikio ekonominio, socialinio ir aplinkos stabilumo. Nors kiekvieno banko strategijos ir tikslai šiek tiek skiriasi, visi bankai specializuojasi siekdami sumažinti poveikį aplinkai, skatinti socialinę atsakomybę ir kurti ilgalaikę pridėtinę vertę savo klientams. Tvarumo standartų integravimas ne tik pagerina bankų reputaciją, bet ir padeda valdyti finansinę riziką, susijusią su klimato kaita ir socialiniais iššūkiais, užtikrinant ilgalaikį finansinį stabilumą.

3.2. Kokybinis tyrimų rezultatų aptarimas

Pusiau struktūrizuoto interviu metodas leido išryškinti pagrindines tvarumo iniciatyvas ir jų įgyvendinimo iššūkius didžiųjų bankų ir Lietuvos finansų institucijose.

Interviu dalyvavo ir Lietuvos finansų institucijos, kadangi iš kai kurių ekspertų atsakymų nebuvo sulaukta.

Tyrimui naudota turinio analizė, orientuota į bankų ir finansinių institucijų ekspertų pateiktą informaciją apie tvarumo vizijas, tikslus, iššūkius bei veiksmų efektyvumą.

**Tyrimas 10 ekspertų iš Skandinavijos bankų ir finansinių institucijų
(#D1, #D2, #D3, #D4, #D5, #D6, #D7, #D8, #D9, #D10)**

5 lentelė

Tvarumo iniciatyvos

Kategorija	Tvarumo iniciatyvos
Subkategorija	Skatinimo priemonės
	(#D1) „Diegiami projektai, skatinantys perėjimą prie žiedinės ekonomikos, ir darbuotojų sąmoningumo kampanijos, siekiant sumažinti energijos suvartojimą.“ (#D2) „Investuojame į žaliasias technologijas, mažinant vienkartinio plastiko naudojimą ir diegiant energiją taupančius įrenginius.“ (#D3) „Skatiname pastatų energinį efektyvumą ir mažiname pakuočių atliekas, bendradarbiaudami su tiekėjais.“ (#D4) „Igyvendiname „be popieriaus“ iniciatyvą ir skatiname darbuotojus naudotis viešuoju transportu.“ (#D5) „Orientuojamės į ilgalaikes iniciatyvas, tokias kaip atsinaujinančios energijos šaltinių plėtra.“ (#D6) „Diegiame žaliųjų pirkimų politiką ir atsinaujinančias energijos technologijas.“ (#D7) „Igyvendiname energijos efektyvumo ir atsinaujinančių šaltinių projektus, rengdami vidines kampanijas.“ (#D8) „Peržiūrime veiklos procesus ir investuojame į ekologiškų pakuočių bei atliekų perdirbimo plėtrą.“ (#D9) „Igyvendiname išmaniosios energijos valdymo sistemas, mažinančias gamybos procesų ekologinį pėdsaką.“ (#D10) „Vykdomė „žaliąją transformaciją“, įgyvendindami elektromobilių naudojimą ir atsinaujinančių energijos šaltinių plėtrą.“

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis interviu duomenimis

Lentelė atspindi, kaip įvairios finansų institucijos ir bankai prisideda prie tvarumo principų diegimo ir plėtros savo veikloje. Remiantis respondentų atsakymais, galima pastebėti, kad dauguma organizacijų savo strategijose prioritetą teikia žaliosioms iniciatyvoms, tokioms kaip atsinaujinančių energijos šaltinių naudojimas, atliekų tvarkymo ir perdirbimo procesų optimizavimas bei energijos taupymo technologijų diegimas. Pavyzdžiui, viena iš institucijų diegia žiedinės ekonomikos sprendimus, tokius kaip atliekų rūšiavimo infrastruktūros plėtra, o kita investuoja į darbuotojų sąmoningumo didinimo kampanijas, siekdama sumažinti energijos suvartojimą biuruose. Kai kurios organizacijos išskiria specifines iniciatyvas, pavyzdžiui, žaliojo pirkimo politikos įgyvendinimą ar „be popieriaus“ darbo principo taikymą. Šios priemonės ne tik mažina neigiamą poveikį aplinkai, bet ir stiprina organizacijos įvaizdį kaip socialiai atsakingos įmonės. Pastebima, kad institucijų tvarumo

iniciatyvos dažnai siejamos su ilgalaikiais projektais, tokiais kaip energinio efektyvumo didinimas pastatuose, viešojo transporto naudojimo skatinimas ar darbuotojų įtraukimas į ekologines veiklas.

Lentelė atskleidžia, kad organizacijos, siekdamos tvarumo tikslų, taiko įvairias strategijas, kurios apima technologines naujoves, procesų optimizavimą ir darbuotojų bei visuomenės sąmoningumo ugdymą. Šie rezultatai rodo, jog finansų institucijos suvokia savo atsakomybę už aplinkosaugos ir socialinio poveikio mažinimą bei aktyviai ieško būdų prisidėti prie darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimo.

6 lentelė

Darbuotojų įtraukimas

Kategorija	Darbuotojų įtraukimas
Subkategorija	Mokymai ir veiklos
	(#D1) „Rengiame mokymus apie energijos taupymo, atliekų rūšiavimo ir atsa-kingo vartojimo principus.“ (#D2) „Darbuotojai aktyviai įtraukiami per seminarus ir konkursus, kuriais ska- tiname siūlyti inovatyvius sprendimus.“ (#D3) „Darbuotojai dalyvauja tvarumo darbo grupėse ir specializuotuose moky- muose.“ (#D4) „Organizuojame mokymus ir mėnesinius „žaliuosius penktadienius“, kur aptariame naujas tvarumo galimybes.“ (#D5) „Rengiame vidinius seminarus ir konkursus, kuriuose darbuotojai skati- nami kurti tvarius sprendimus.“ (#D6) „Darbuotojai dalyvauja darbo grupėse ir tvarumo dirbtuvėse, kurios pa- deda diegti tvarius sprendimus.“ (#D7) „Skatiname darbuotojus dalyvauti „žaliųjų idėjų savaitėje“ ir savanoriš- kose aplinkosaugos iniciatyvose.“ (#D8) „Darbuotojai aktyviai dalyvauja grupėse, kuriose kuria naujus projektus, ir bendruomeniniuose renginiuose.“ (#D9) „Darbuotojai įtraukiami per reguliarias apklausas, mokymus ir praktinius seminarus.“ (#D10) „Darbuotojai dalyvauja „tvarumo forumuose“ ir savanoriškose veiklose, tokiose kaip vietos aplinkos tvarkymo projektai.“

Saltinis: Sudaryta autoriaus interviu duomenimis

Respondentų atsakymai parodo, kad dauguma institucijų darbuotojus skatina aktyviai dalyvauti seminaruose, dirbtuvėse, darbo grupėse ir kitose iniciatyvose, kuriose jie gali įgyti žinių apie tvarumo principus ir siūlyti inovatyvius sprendimus. Pavyzdžiui, viena institucija organizuoja „žaliųjų idėjų savaitę“, kurioje darbuotojai siūlo savo tvarumo sprendimus, o kita įgyvendina mėnesinius

„žaliuosius penktadienius“, kurių metu aptariamos naujos galimybės skatinti tvarumą. Be to, kai kurios organizacijos darbuotojams siūlo specializuotus mokymus apie energijos taupymą, atliekų rūšiavimą ir atsakingą vartojimą, taip pat kviečia juos dalyvauti savanoriškose aplinkosaugos veiklose, tokiose kaip medžių sodinimo ar aplinkos tvarkymo projektai. Tokia veikla ne tik didina darbuotojų sąmoningumą, bet ir stiprina jų įsitraukimą į organizacijos strateginius tikslus.

Lentelė rodo, kad darbuotojų įtraukimas į tvarumo iniciatyvas yra svarbi strateginė priemonė, kuri leidžia organizacijoms diegti tvarius sprendimus, kartu ugdant atsakomybės jausmą ir stiprinant vidinį bendradarbiavimą. Ši praktika padeda ne tik įgyvendinti tvarumo tikslus, bet ir formuoti stipresnę organizacinę kultūrą, kurioje kiekvienas darbuotojas gali prisidėti prie darnaus vystymosi.

7 lentelė

Finansinis bendradarbiavimas

Kategorija	Finansinis bendradarbiavimas
Subkategorija	Partnerystės ir finansai
	(#D1) „Bendradarbiaujame su bankais, kurie teikia žaliąsias paskolas mūsų projektams.“ (#D2) „Pasinaudojome ES subsidijomis diegiant energijos efektyvumo sistemas.“ (#D3) „Partnerystės su vietiniais bankais leidžia finansuoti atsinaujinančios energijos diegimą.“ (#D4) „Partnerystė su finansinėmis institucijomis leidžia gauti paskolas su mažesnėmis palūkanomis.“ (#D5) „Bendradarbiaujame su tarptautiniais fondais, finansuojančiais aplinkosaugos projektus.“ (#D6) „Partnerystės su bankais suteikia galimybę finansuoti žaliąją energiją ir kitus projektus.“ (#D7) „Bendradarbiaujame su bankais, kurie finansuoja saulės energijos parkų projektus.“ (#D8) „Turime partnerystes su bankais ir fondais, finansuojančiais energijos efektyvumo didinimo programas.“ (#D9) „Bendradarbiavimas suteikia galimybes diegti atliekų tvarkymo technologijas ir užtikrinti projektų tvarumą.“ (#D10) „Partnerystės su tarptautinėmis institucijomis suteikia finansavimo galimybes žaliosioms inovacijoms.“

Šaltinis: Sudaryta autoriaus interviu duomenimis

Lentelė parodo, kaip organizacijos bendradarbiauja su finansinėmis institucijomis ir fondais siekdamas įgyvendinti tvarumo projektus. Respondentų atsakymai atskleidžia, kad partnerystės su

bankais, tarptautiniais fondais ir finansinėmis institucijomis suteikia svarbias finansavimo galimybes aplinkosaugos ir energijos efektyvumo projektams. Dauguma organizacijų bendradarbiauja su bankais, teikiančiais žaliąsias paskolas, kurios leidžia įgyvendinti sudėtingus ir ilgalaikius projektus, tokius kaip atsinaujinančios energijos sistemų diegimas ar saulės energijos parkų kūrimas. Pavyzdžiui, viena institucija pasinaudojo ES subsidijomis, skirtomis energijos efektyvumo sistemoms, o kita užmezgė partnerystes su vietiniais bankais, kurie finansuoja žiedinės ekonomikos sprendimus. Kai kurios organizacijos pabrėžia, kad partnerystės su tarptautiniais fondais suteikia galimybę finansuoti inovatyvius projektus, pavyzdžiui, žaliosios energijos sprendimus ir atliekų tvarkymo technologijas. Šios partnerystės ne tik mažina finansinius barjerus, bet ir užtikrina, kad projektai atitiktų tarptautinius aplinkosaugos standartus bei ilgalaikį ekonominį tvarumą. Lentelė rodo, kad finansinis bendradarbiavimas yra esminis veiksnys, leidžiantis institucijoms efektyviai įgyvendinti savo tvarumo strategijas. Šie ryšiai ne tik padeda užtikrinti reikiamą finansavimą, bet ir skatina bendradarbiavimą tarp skirtingų sektorių, siekiant darnaus vystymosi tikslų.

8 lentelė

Tvarumo tikslai

Kategorija	Tvarumo tikslai
Subkategorija	Priemonės tvarumui užtikrinti
	(#D1) „Naudojame tarptautinius standartus, tokius kaip ISO 14001, ir atliekame reguliarius CO ₂ emisijų auditus.“ (#D2) „Naudojame išmanias sistemas, kurios seka resursų naudojimą ir mažina taršą transportavimo metu.“ (#D3) „Naudojame energijos stebėjimo įrankius ir atliekame reguliarius žaliavų efektyvumo vertinimus.“ (#D4) „Naudojame ekologiškas technologijas, tokias kaip LED apšvietimas ir vandens taupymo įrenginiai.“ (#D5) „Diegiame žiedinės ekonomikos sprendimus ir aktyviai sekame veiklos poveikį aplinkai.“ (#D6) „Naudojame atliekų mažinimo, perdirbimo sprendimus ir energijos efektyvumo įrankius.“ (#D7) „Naudojame išmaniąsias sistemas, kurios seka energijos ir vandens suvartojimą, reguliariai atliekame CO ₂ mažinimo vertinimus.“ (#D8) „Sekame energijos sąnaudų kontrolę ir atliekų perdirbimo rodiklius.“

	(#D9) „Diegiame ekologinių pėdsakų mažinimo strategijas ir reguliariai vertiname veiklos poveikį aplinkai.“
	(#D10) „Naudojame ekologišką gamybą, perdirbtas žaliavas ir išmanias energijos taupymo sistemas.“

Šaltinis: Sudaryta autoriaus interviu duomenimis

Ši lentelė atskleidžia, kokias konkrečias priemones organizacijos naudoja siekdamos savo tvarumo tikslų. Respondentų atsakymai parodo, kad dauguma institucijų taiko inovatyvias technologijas ir tarptautinius standartus, kad užtikrintų veiklos atitiktį aplinkosaugos ir socialinės atsakomybės principams. Organizacijos pabrėžia tarptautinių standartų, tokių kaip ISO 14001, svarbą. Šie standartai padeda užtikrinti sistemingą veiklos procesų valdymą, mažinant neigiamą poveikį aplinkai. Be to, daugelis institucijų diegia išmaniąsias stebėjimo sistemas, kurios leidžia sekti energijos ir vandens suvartojimą bei mažinti išmetamųjų CO₂ dujų kiekį. Pavyzdžiui, viena institucija reguliariai atlieka emisijų auditus, o kita naudoja žiedinės ekonomikos sprendimus, siekdama didesnio efektyvumo ir tvarumo. Taip pat akcentuojami technologiniai sprendimai, tokie kaip LED apšvietimas, vandens taupymo įrenginiai ir atliekų mažinimo bei perdirbimo priemonės. Šios technologijos ne tik mažina taršą, bet ir užtikrina efektyvų išteklių naudojimą. Kai kurios institucijos orientuojasi į ekologinių pėdsakų mažinimo strategijas, kurios apima žaliavų efektyvumo vertinimą ir energijos taupymo sistemų diegimą.

Lentelė rodo, kad tvarumo tikslų siekimas grindžiamas pažangių technologijų, tarptautinių standartų ir ekologinių strategijų taikymu. Šios priemonės ne tik padeda mažinti neigiamą poveikį aplinkai, bet ir stiprina organizacijų įsipareigojimus darniam vystymuisi. Toks sisteminis požiūris į tvarumo užtikrinimą kuria pagrindą ilgalaikiams pokyčiams aplinkosaugos ir socialinės atsakomybės srityse.

9 lentelė:

Aplinkosaugos ir socialiniai standartai

Kategorija	Aplinkosaugos ir socialiniai standartai
Subkategorija	Atitikties užtikrinimas
	(#D1) „Turime įdiegtą stebėsenos sistemą, kuri leidžia identifikuoti neatitikimus ir atliekame reguliarius išorės auditus.“ (#D2) „Vidinė politika griežtai reglamentuoja aplinkosaugos standartų laikymąsi, bendradarbiaujame tik su patikimais partneriais.“ (#D3) „Vadovaujamės ESG gairėmis ir turime vidinę stebėsenos sistemą aplinkosaugos veiklai prižiūrėti.“

	(#D4) „Atliekamos reguliarios vidaus ir išorės patikros pagal aplinkosaugos teisės aktus.“ (#D5) „Pasitelkiame sertifikavimo sistemas, tokias kaip FSC, užtikrinant tvarią tiekimo grandinę.“ (#D6) „Turime išsamų aplinkosaugos veiklos planą ir atliekame socialinio poveikio vertinimus prieš naujus projektus.“ (#D7) „Vadovaujamės griežta tvarumo politika ir reguliariai atliekame socialinius auditų vertinimus.“ (#D8) „Įdiegėme vidines audito procedūras ir peržiūrime veiklą, užtikrindami nuoseklų standartų įgyvendinimą.“ (#D9) „Vadovaujamės ISO 26000 sertifikatais ir atliekame reguliarius vidinius ir išorinius veiklos auditus.“ (#D10) „Laikomės ESG reikalavimų ir reguliariai dirbame su partneriais, kurie atitinka mūsų aplinkosaugos politiką.“
--	---

Šaltinis: Sudaryta autoriaus interviu duomenimis

Ši lentelė apibūdina, kokias priemones organizacijos taiko siekdamos užtikrinti atitiktį aplinkosaugos ir socialiniams standartams. Respondentų atsakymai atskleidžia, kad institucijos taiko griežtą stebėsenos ir auditų praktiką, remiasi tarptautiniais sertifikatais bei bendradarbiauja tik su patikimais partneriais. Dauguma organizacijų pabrėžia stebėsenos sistemų svarbą, šios sistemos leidžia identifikuoti galimus neatitikimus ir užtikrinti, kad veiklos procesai atitiktų aplinkosaugos ir socialinės atsakomybės standartus. Pavyzdžiui, viena institucija vadovaujasi ESG (angl. Environmental, Social, Governance) gairėmis ir taiko vidaus stebėsenos sistemą, o kita reguliariai vykdo socialinius auditų vertinimus, siekdama užtikrinti veiklos skaidrumą.

Tarptautinių sertifikavimo sistemų, tokių kaip ISO 26000 ar FSC (angl. Forest Stewardship Council), naudojimas taip pat yra svarbi priemonė, kuri padeda palaikyti tvarią tiekimo grandinę ir užtikrinti standartų laikymąsi visuose veiklos etapuose. Be to, atliekami reguliarius vidaus ir išorės auditai, siekiant patikrinti veiklos atitiktį nacionaliniams ir tarptautiniams aplinkosaugos teisės aktams.

Kai kurios institucijos taip pat akcentuoja socialinio poveikio vertinimus prieš pradedant naujus projektus. Tai leidžia identifikuoti ir valdyti galimą neigiamą poveikį visuomenei bei aplinkai dar pradinuose veiklos planavimo etapuose.

Lentelė rodo, kad atitikties užtikrinimas yra svarbus elementas organizacijų tvarumo strategijoje. Naudodamos pažangias stebėsenos sistemas, sertifikavimo standartus ir audito procedūras, institucijos siekia ne tik įgyvendinti teisės aktų reikalavimus, bet ir sustiprinti savo įsipareigojimus

darniam vystymuisi bei socialinei atsakomybei. Šios priemonės padeda užtikrinti organizacijų patikimumą ir ilgalaikį poveikį aplinkosaugos ir socialinės atsakomybės srityse.

10 lentelė
Tvarumo poveikis

Kategorija	Tvarumo poveikis
Subkategorija	Klientų reakcija
	(#D1) „Klientai teigiamai vertina mūsų tvarumo iniciatyvas, didėja lojalumas ir susidomėjimas ekologiniais produktais.“ (#D2) „Klientai pastebi mūsų pastangas ir renkasi mūsų paslaugas dėl jų atitikimo tvarumo principams.“ (#D3) „Pastebime, kad klientai renkasi mūsų produktus dėl jų tvarumo ir tai prisideda prie reputacijos gerinimo.“ (#D4) „Klientai vertina tvarumo iniciatyvas ir tai stiprina mūsų konkurencingumą rinkoje.“ (#D5) „Tvarumo komunikacija skatina klientų lojalumą ir teigiamai veikia pardavimus.“ (#D6) „Tvarumo iniciatyvos didina klientų pasitikėjimą ir prisideda prie ilgalaikio bendradarbiavimo.“ (#D7) „Klientai renkasi mus kaip patikimą partnerį dėl aplinkosaugos ir socialinės atsakomybės.“ (#D8) „Pastebime didesnę klientų susidomėjimą mūsų produktais, kurie atitinka tvarumo standartus.“ (#D9) „Tvarumo pastangos padeda kurti teigiamą įmonės įvaizdį ir skatina klientų pasitikėjimą.“ (#D10) „Klientai labai vertina mūsų įsipareigojimą tvarumui, tai daro mus patrauklesniais partneriais.“

Šaltinis: Sudaryta autoriaus interviu duomenimis

Ši lentelė parodo, kaip organizacijų tvarumo iniciatyvos veikia klientų pasirinkimus, lojalumą ir įmonės reputaciją. Respondentų atsakymai atskleidžia, kad klientai teigiamai reaguoja į organizacijų tvarumo pastangas, o tai daro reikšmingą poveikį verslo rezultatams.

Dauguma organizacijų pastebi, kad klientai vertina jų įsipareigojimus aplinkosaugos ir socialinės atsakomybės srityse. Pavyzdžiui, viena institucija pažymi, jog jų tvarumo komunikacija skatina klientų lojalumą, o kita akcentuoja, kad klientai renkasi jų paslaugas būtent dėl tvarumo principų laikymosi. Šios tendencijos ne tik didina pardavimus, bet ir prisideda prie ilgalaikių verslo santykių kūrimo. Respondentai pabrėžia, kad tvarumo iniciatyvos stiprina įmonių konkurencingumą rinkoje. Klientai labiau linkę rinktis organizacijas, kurios aktyviai įgyvendina tvarumo principus ir siūlo ekologiškus produktus. Toks požiūris padeda įmonėms ne tik didinti pasitikėjimą, bet ir kurti teigiamą įmonės įvaizdį. Pavyzdžiui, viena institucija atkreipia dėmesį, kad klientų reakcija į tvarumo iniciatyvas gerina jų reputaciją ir prisideda prie platesnio produktų pasirinkimo.

Lentelė rodo, kad tvarumo iniciatyvos daro reikšmingą teigiamą poveikį klientų pasitikėjimui, lojalumui ir įmonės įvaizdžiui. Tokios pastangos ne tik skatina ekologinių produktų ir paslaugų paklausą, bet ir stiprina įmonių pozicijas rinkoje. Ši sritis yra svarbus organizacijų tvarumo strategijos elementas, kuris atliepia ir klientų lūkesčius, ir verslo ilgalaikius tikslus.

11 lentelė

Socialinės iniciatyvos

Kategorija	Socialinės iniciatyvos
Subkategorija	Bendruomenės projektai
	(#D1) „Rengiame partnerystes su vietinėmis NVO, padedame rengti bendruomenės švietimo programas apie aplinkosaugą.“ (#D2) „Remiame bendruomenės projektus, tokius kaip švietimo programos mokyklose apie atliekų mažinimą.“ (#D3) „Organizuojame bendruomenės renginius ir remiame labdaros projektus švietimo ir aplinkos apsaugos srityse.“ (#D4) „Vykdomė savanorystės programas, pavyzdžiui, aplinkos valymo akcijas, bendradarbiaujame su vietos bendruomenėmis.“ (#D5) „Bendradarbiaujame su NVO, remiame vietos bendruomenių švietimo ir socialinės pagalbos projektus.“

	(#D6) „Organizuojame paramos programas vaikų švietimui, sveikatingumo projektus ir bendruomenines veiklas.“ (#D7) „Vykdome programas, skirtas vietos bendruomenių švietimui apie aplinkosaugą, ir remiame pažeidžiamų grupių iniciatyvas.“ (#D8) „Organizuojame savanoriškas veiklas, orientuotas į socialines problemas vietos lygiu.“ (#D9) „Remiame vietos sveikatos ir švietimo projektus, įtraukiame darbuotojus į savanorišką veiklą.“ (#D10) „Finansuojame vietos socialinius projektus, remiame mokyklų atnaujinimą ir aplinkosaugos švietimą.“
--	---

Šaltinis: Sudaryta autoriaus interviu duomenimis

Ši lentelė atskleidžia, kaip organizacijos prisideda prie socialinių problemų sprendimo, remdamos bendruomenės projektus ir įgyvendindamos įvairias iniciatyvas. Respondentų atsakymai parodo, kad dauguma institucijų aktyviai bendradarbiauja su vietos bendruomenėmis, nevyriausybinėmis organizacijomis (NVO) ir įgyvendina programas, skirtas švietimui, socialinei pagalbai bei aplinkosaugai.

Dauguma organizacijų akcentuoja švietimo svarbą bendruomenės projektų kontekste. Pavyzdžiui, viena institucija remia mokyklų švietimo programas, skirtas atliekų mažinimui, o kita organizuoja švietimo iniciatyvas apie aplinkosaugą, orientuotas į vietos bendruomenes. Šios iniciatyvos siekia ne tik ugdyti sąmoningumą, bet ir skatinti ilgalaikius pokyčius vietos lygmeniu.

Be švietimo, organizacijos taip pat įgyvendina sveikatingumo ir socialinės pagalbos projektus. Kai kurios institucijos finansuoja vaikų švietimo programas, remia pažeidžiamų grupių iniciatyvas ir organizuoja paramos programas bendruomenėms. Taip pat vykdoma savanorystės veikla, įtraukianti darbuotojus į aplinkos tvarkymo akcijas ar socialinius projektus, skirtus vietos bendruomenėms.

Svarbią vietą užima partnerystės su NVO, kurios leidžia institucijoms efektyviau spręsti socialines problemas ir užtikrinti paramą projektams, orientuotiems į socialinės atsakomybės ir aplinkosaugos tikslus. Pavyzdžiui, respondentai pabrėžia bendradarbiavimą su organizacijomis, kurios padeda rengti bendruomenės švietimo programas ir spręsti vietos socialines problemas.

Lentelė rodo, kad socialinės iniciatyvos yra esminė organizacijų tvarumo strategijos dalis. Bendruomenės projektai prisideda prie švietimo, sveikatingumo ir socialinių problemų sprendimo, o savanorystė ir partnerystės su NVO sustiprina organizacijų ryšį su visuomene. Šios iniciatyvos ne tik kuria teigiamą organizacijų įvaizdį, bet ir skatina ilgalaikius pokyčius vietos bendruomenėse.

12 lentelė

Tvarumo iššūkiai

Katego- rija	Tvarumo iššūkiai
Subkate- gorija	Sprendimų strategijos
	(#D1) „Diegiame ilgalaikes strategijas, kurios leidžia sumažinti išlaidas ir pasiekti tvarumo tikslus.“ (#D2) „Didžiausias iššūkis yra sąnaudų ir naudos balansas, sprendžiame tai per ilgalaikes technologijų investicijas.“ (#D3) „Su iššūkiais kovojame optimizuodami procesus ir investuodami į darbuotojų kompetencijas.“ (#D4) „Didžiausi iššūkiai yra finansavimo ribotumas ir technologijų diegimo kaštai, tai sprendžiame planuodami ilgalaikes strategijas.“ (#D5) „Su tvarumu susijusius iššūkius sprendžiame skirdami daugiau dėmesio inovacijoms ir partnerystėms.“ (#D6) „Didžiausi iššūkiai yra resursų trūkumas ir teisės aktų pokyčiai, tai sprendžiame investuodami į mokymus ir technologijas.“ (#D7) „Bendradarbiaujame su ekspertais ir optimizuojame procesus, kad efektyviau įveiktume tvarumo problemas.“ (#D8) „Susidūrę su sunkumais, tokius kaip diegimo kaštai, optimizuojame išteklius ir bendradarbiaujame su ekspertais.“ (#D9) „Pagrindiniai iššūkiai yra susiję su technologijų integracija, sprendžiame tai per inovacijas ir mokslinius tyrimus.“ (#D10) „Didžiausią dėmesį skiriame efektyviems sprendimams, kurie leidžia sumažinti sąnaudas, nepakenkiant aplinkosaugos tikslams.“

Šaltinis: Sudaryta autoriaus interviu duomenimis

Ši lentelė pabrėžia, su kokiais iššūkiais susiduria organizacijos, siekdamos tvarumo tikslų, ir kokias strategijas jos taiko šiems iššūkiams spręsti. Respondentų atsakymai atskleidžia, kad didžiausi iššūkiai susiję su finansavimo ribotumu, technologijų diegimo kaštais, resursų trūkumu ir teisės aktų pokyčiais. Dauguma organizacijų siekia išspręsti šiuos iššūkius, įgyvendindamos ilgalaikes strategijas, kurios orientuotos į procesų optimizavimą ir investicijas į inovacijas. Pavyzdžiui, viena institucija pažymi, kad optimizuoja procesus ir investuoja į darbuotojų kompetencijų ugdymą, siekdama efektyviau valdyti tvarumo iššūkius. Kita institucija akcentuoja ilgalaikių technologinių sprendimų svarbą, kurie ne tik padeda sumažinti kaštus, bet ir užtikrina tvarumo tikslų įgyvendinimą.

Organizacijos išskiria bendradarbiavimo su ekspertais ir partnerystės svarbą. Ekspertų įtraukimas leidžia kurti efektyvesnius sprendimus, o partnerystės su kitomis institucijomis suteikia galimybę dalintis ištekliais ir patirtimi. Pavyzdžiui, respondentai nurodo, kad inovacijos ir moksliniai tyrimai padeda įveikti technologijų integracijos iššūkius. Kai kurios organizacijos pabrėžia teisės aktų pokyčių ir ribotų išteklių valdymą, kurie reikalauja lankstaus ir nuoseklaus požiūrio. Investicijos į mokymus ir naujas technologijas tampa svarbia priemone prisitaikant prie pokyčių ir mažinant rizikas.

Lentelė rodo, kad organizacijų strategijos tvarumo iššūkiams spręsti grindžiamos ilgalaikių planų kūrimu, inovacijų diegimu ir glaudžiu bendradarbiavimu su ekspertais bei partneriais. Toks sisteminis požiūris leidžia institucijoms efektyviai valdyti rizikas ir siekti savo tvarumo tikslų, tuo pačiu išlaikant ekonominį efektyvumą ir atsakomybę aplinkai.

13 lentelė

Vadovybės įsipareigojimas

Kategorija	Vadovybės įsipareigojimas
Subkategorija	Strateginė parama
	(#D1) „Vadovybė aktyviai remia tvarumo projektus, įtraukdama juos į strateginius planus.“ (#D2) „Vadovybė yra labai įsipareigojusi tvarumo klausimams ir reguliariai stebi pasiektus rezultatus.“ (#D3) „Vadovybė rodo stiprų įsipareigojimą prioritetą teikdama tvarumo projektų finansavimui.“ (#D4) „Vadovybė ne tik viešai deklaruoja tikslus, bet ir investuoja į ekologiško transporto parką bei skatina darbuotojų pasitikėjimą.“ (#D5) „Vadovybė skiria daug dėmesio tvarumo projektų įgyvendinimui ir darbuotojų įtraukimui.“ (#D6) „Vadovybė aktyviai investuoja į tvarumo projektus ir reguliariai viešai dalijasi rezultatais.“ (#D7) „Vadovybė užtikrina finansavimą tvarumo projektams ir skatina darbuotojus įgyvendinti strateginius tikslus.“

	(#D8) „Vadovybė įtraukia tvarumo tikslus į strateginius planus ir užtikrina jų įgyvendinimą.“ (#D9) „Vadovybė yra aktyviai įsipareigojusi tvarumo tikslams, užtikrina, kad strateginiai dokumentai apimtų aplinkosaugos sritis.“ (#D10) „Vadovybė skiria prioritetą tvarumo finansavimui ir reguliariai pristato pasiektus tikslus visuomenei.“
--	---

Šaltinis: Sudaryta autoriaus interviu duomenimis

Ši lentelė atskleidžia, kaip organizacijų vadovybė prisideda prie tvarumo projektų įgyvendinimo, skirdama dėmesį strateginiams tikslams, finansavimui ir darbuotojų įtraukimui. Respondentų atsakymai pabrėžia, kad vadovybės parama yra esminis veiksnys sėkmingai įgyvendinant tvarumo iniciatyvas. Dauguma respondentų pažymi, kad vadovybė ne tik viešai deklaruoja tvarumo tikslus, bet ir integruoja juos į strateginius organizacijos planus. Pavyzdžiui, viena institucija nurodo, kad tvarumo projektai įtraukiami į strateginius dokumentus, o kita pabrėžia, kad vadovybė užtikrina šių projektų finansavimą. Šis įsipareigojimas ne tik stiprina organizacijos vidinę struktūrą, bet ir didina pasitikėjimą tarp darbuotojų.

Vadovybė taip pat aktyviai investuoja į konkrečius tvarumo projektus, tokius kaip ekologiško transporto parko kūrimas ar atsinaujinančių energijos šaltinių diegimas. Reguliari investicijų apžvalga ir pasiektų rezultatų pristatymas visuomenei rodo vadovybės skaidrumą ir atsakomybę, kas ypač svarbu siekiant stiprinti organizacijos reputaciją.

Darbuotojų įtraukimas į strateginių tikslų įgyvendinimą yra dar viena svarbi vadovybės veiklos kryptis. Vadovybė dažnai skatina darbuotojų pasitikėjimą ir motyvaciją, dalindamasi pasiektais rezultatais ir įtraukusi juos į sprendimų priėmimo procesus. Tokia praktika padeda organizacijoms efektyviau įgyvendinti tvarumo strategijas ir užtikrinti ilgalaikę jų sėkmę.

Lentelė rodo, kad vadovybės įsipareigojimas yra esminis organizacijų tvarumo iniciatyvų sėkmės veiksnys. Per strateginę paramą, finansavimą ir aktyvią komunikaciją vadovybė ne tik stiprina organizacijos gebėjimą pasiekti tvarumo tikslus, bet ir kuria pasitikėjimą darbuotojų, klientų ir visuomenės akyse. Šis požiūris leidžia organizacijoms prisidėti prie darnaus vystymosi tiek vidiniu, tiek išoriniu lygiu.

14 lentelė

Komunikacija

Kategorija	Komunikacija
------------	--------------

Subkategorija	Skaidrumo užtikrinimas
	(#D1) „Tvarumo ataskaitos yra viešai skelbiamos įmonės svetainėje, o darbuotojai informuojami susirinkimuose.“ (#D2) „Periodinės ataskaitos skelbiamos darbuotojams ir visuomenei per socialinius tinklus bei svetainę.“ (#D3) „Informacija viešinama per naujienlaiškius ir reguliarius susirinkimus.“ (#D4) „Komunikaciją vykdome per metines tvarumo ataskaitas ir interaktyvias kampanijas socialiniuose tinkluose.“ (#D5) „Naudojame seminarus, metines ataskaitas ir socialinių tinklų kampanijas.“ (#D6) „Naudojame vidinius naujienlaiškius, skaitmenines platformas ir viešas tvarumo ataskaitas.“ (#D7) „Viešai skelbiame informaciją per svetainę, metinius pranešimus ir socialinius tinklus.“ (#D8) „Komunikacija vykdoma per socialinius tinklus, vidinius biuletenius ir viešus renginius.“ (#D9) „Naudojame vidines ir išorines komunikacijos priemones, pavyzdžiui, tinklaraščius ir viešus renginius.“ (#D10) „Komunikaciją vykdome per interaktyvias platformas ir organizuojame viešus renginius tvarumo savaitei.“

Šaltinis: Sudaryta autoriaus interviu duomenimis

Ši lentelė apibūdina, kaip organizacijos užtikrina informacijos apie tvarumo iniciatyvas skaidrumą, komunikuodamos tiek viduje, tiek išorėje. Respondentų atsakymai rodo, kad komunikacijos kanalai ir metodai yra įvairūs, tačiau pagrindinis dėmesys skiriamas reguliarumui ir informacijos prieinamumui. Didžioji dalis organizacijų tvarumo ataskaitas viešina per oficialias platformas, tokias kaip įmonių svetainės ir socialiniai tinklai. Pavyzdžiui, viena institucija pažymi, kad tvarumo ataskaitos yra reguliariai skelbiamos svetainėje, o kita akcentuoja periodinių pranešimų svarbą socialiniuose tinkluose. Tokia praktika leidžia pasiekti platesnę auditoriją ir stiprinti visuomenės pasitikėjimą. Vidinė komunikacija taip pat užima svarbią vietą. Respondentai mini vidinius naujienlaiškius, reguliarius susirinkimus ir seminarus, kurie padeda darbuotojams susipažinti su organizacijos pasiekimais ir ateities planais. Šios priemonės skatina darbuotojų įsitraukimą ir jų

indėlį į tvarumo strategijų įgyvendinimą. Be tradicinių ataskaitų ir naujienlaiškių, kai kurios organizacijos taiko interaktyvias komunikacijos formas, tokias kaip skaitmeninės platformos ar vieši renginiai, pavyzdžiui, „tvarumo savaitės“. Šie renginiai suteikia galimybę tiesiogiai bendrauti su suinteresuotomis šalimis, pristatyti rezultatus ir aptarti ateities tikslus.

Lentelė rodo, kad skaidrumo užtikrinimas komunikacijoje yra svarbus elementas organizacijų tvarumo strategijose. Naudojant įvairias vidines ir išorines priemones, organizacijos siekia ne tik informuoti darbuotojus ir visuomenę, bet ir stiprinti savo reputaciją kaip socialiai atsakingų ir skaidrių institucijų. Toks požiūris prisideda prie tvarumo tikslų įgyvendinimo ir ilgalaikio pasitikėjimo.

Apibendrinant, galima teigti, organizacijos kryptingai siekia tvarumo tikslų, derindamos inovatyvias strategijas, vadovybės paramą ir skaidrią komunikaciją. Tvarumo iniciatyvos ne tik stiprina organizacijų vidinę struktūrą, bet ir didina klientų pasitikėjimą, nors susiduriama su iššūkiais, susijusiais su išteklių trūkumu bei technologijų diegimo kaštais.

3.3. Palyginamoji analizė

Remiantis kokybinio tyrimo rezultatais, buvo atlikta respondentų organizacijų tvarumo iniciatyvų ir praktikos palyginamoji analizė. Tyrimas atskleidė, kad organizacijos, nepaisant jų geografinės lokacijos ar sektoriaus, demonstruoja panašias pastangas siekiant įgyvendinti tvarumo principus. Tačiau pastebimi ir tam tikri skirtumai, kurie atspindi jų strateginį požiūrį, finansinius pajėgumus bei prioritetus.

Tyrime dalyvavo įvairios organizacijos, įskaitant dideles tarptautines finansų institucijas, tokias kaip Nordea Bank Group, Danske Bank, DNB Bank Group, SEB Bank Group, Svenska Handelsbanken ir Swedbank. Šios organizacijos pasižymi plačia veiklos geografija, reikšmingais finansiniais ištekliais ir stipria strategine orientacija į tvarumą. Be didžiųjų bankų, tyrime dalyvavo ir mažesnio masto organizacijos, veikiančios vietiniu ar nacionaliniu lygmeniu, tokios kaip Lietuvos bankas, Invega, VIPA ir LAAIF. Šios organizacijos dažniau orientuojasi į specifinius projektus ir bendruomenės poreikius, ribodamos savo tvarumo iniciatyvas pagal turimus išteklius. Tiek didžiosios, tiek mažosios organizacijos pripažįsta darbuotojų įtraukimą esant svarbiu tvarumo aspektu. Didžiosios organizacijos, tokios kaip Swedbank ir Svenska Handelsbanken, aktyviai organizuoja darbo grupes, konkursus ir mokymus, siekdamos integruoti kūrybiškus sprendimus. Mažesnės organizacijos, tokios kaip Invega ar VIPA, orientuojasi į vietines iniciatyvas, pavyzdžiui, savanoriškas veiklas ar bendruomeninius renginius, kurie padeda stiprinti socialinį poveikį.

Didesnės organizacijos, kaip Nordea Bank Group ar SEB Bank Group, naudoja plačiomis finansavimo galimybėmis, įskaitant tarptautinius fondus ir žaliasias paskolas. Jos dažnai vykdo

didelio masto tvarumo projektus, tokius kaip atsinaujinančios energijos diegimas. Mažesnės organizacijos, tokios kaip LAAIF ar Lietuvos bankas, dažniau pasikliauja vietiniu finansavimu arba ES subsidijomis, skirtomis specifinėms sritims, tokioms kaip atliekų mažinimas ar energijos efektyvumas. Visos organizacijos pabrėžia, kad laikosi tarptautinių aplinkosaugos ir socialinių standartų, tokių kaip ISO 14001 ar ESG gairės. Didelės organizacijos, kaip DNB Bank Group ir Danske Bank, reguliariai vykdo išorės ir vidaus auditus, o mažesnės, kaip VIPA, prioritetą teikia konkrečių reikalavimų atitikčiai per vidines audito procedūras.

Tvarumo tikslų priemonės. Tiek didžiosios, tiek mažosios organizacijos siekia mažinti poveikį aplinkai, tačiau jų priemonės skiriasi. Didžiosios organizacijos dažniau naudoja sudėtingas stebėsenos sistemas ir investuoja į modernias technologijas, kurios leidžia efektyviai valdyti resursus. Mažesnės organizacijos pasikliauja paprastesniais sprendimais, pavyzdžiui, energijos sąnaudų kontrole ar perdirbimo skatinimu.

Didelės organizacijos dažniausiai susiduria su iššūkiais, susijusiais su sudėtingų projektų įgyvendinimu ir tarptautinių teisės aktų pokyčiais. Tuo tarpu mažesnės organizacijos, kaip Invega ir Lietuvos bankas, dažniau nurodo resursų trūkumą ir sunkumus užtikrinant darbuotojų įsitraukimą.

Skaidri komunikacija yra svarbus aspektas visoms organizacijoms. Didžiosios organizacijos, kaip SEB Bank Group, dažniau rengia interaktyvias kampanijas ir viešus renginius. Mažesnės organizacijos, kaip LAAIF, daugiau dėmesio skiria vidiniams susirinkimams ir bendravimui per socialinius tinklus.

Palyginamoji analizė parodė, kad didelės organizacijos demonstruoja stipresnę strateginę požiūrį į tvarumo praktiką, pasitelkdamos platesnius finansinius ir žmogiškuosius išteklius. Mažesnės organizacijos savo veiklą orientuoja į konkrečius, dažnai lokalius projektus, kurie yra svarbūs jų bendruomenėms. Abi organizacijų grupės pripažįsta tvarumo svarbą, tačiau jų iniciatyvų apimtis ir priemonės priklauso nuo organizacijos dydžio, finansinių galimybių ir strateginių prioritetų.

IŠVADOS IR PASIŪLYMAI

1. Tvarumo kriterijai, apimantys aplinkosaugos, socialinius ir valdymo (ESE) aspektus, tapo svarbia investavimo strategijų dalimi finansų sektoriuje. Šių kriterijų integravimas grindžiamas standartizuotais rodikliais, tokiais kaip ESE reitingai, kurie padeda įvertinti organizacijų veiklą. Didieji bankai dažniau renkasi tvarius investicinius sprendimus, mažinančius riziką ir užtikrinančius ilgalaikį ekonominį stabilumą.
2. Empiriniai tyrimo duomenys parodė, kad Skandinavijos bankai (Nordea Group, Danske Bank, DNB Group, SEB Group, Svenska Handelsbanken, Swedbank) aktyviai integruoja tvarumo kriterijus į finansavimo strategijas. Taikomi žalieji finansiniai instrumentai, tokie kaip žaliosios obligacijos ir tvarumo paskolos, kurie skatina tvarių projektų įgyvendinimą. Integravimo mastas priklauso nuo bankų veiklos strategijų, finansinių galimybių ir veiklos geografijos. Todėl, kad bankai, veikiantys tokiuose regionuose, kuriuose galioja griežta aplinkosaugos politika bei visuomenės įsitraukimas, dažniau linkę integruoti ESG kriterijus savo veikloje. Taip pat bankai, kurie mato tvarumą per rizikų valdymo prizmę, sukuria puikią reputaciją sau bei kuria ilgalaikę pridėtinę vertę.
3. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad tvarumo kriterijų taikymas ilgalaikėse investicijose užtikrina didesnę finansinę grąžą, mažina reguliavimo rizikas ir stiprina organizacijų reputaciją. Bankai, aktyviai taikantys šiuos principus, užsitikrina didesnę klientų ir investuotojų pasitikėjimą bei sumažina veiklos kaštus.
4. Nustatyta, kad pagrindinės tvarumo kriterijų diegimo rizikos kyla dėl finansinių, technologinių ir reguliavimo iššūkių. Bankai susiduria su būtinybe investuoti į naujas technologijas ir atnaujinti infrastruktūrą, užtikrinti darbuotojų mokymus bei prisitaikyti prie skirtingų teisinės bazės reikalavimų.

Pasiūlymai:

- Bankai ir finansinės institucijos turėtų plėsti tvarumo kriterijų taikymą, naudodamos tarptautinius standartus, tokius kaip ISO 14001 ir ESG reitingai. Proaktyvus požiūris leistų išvengti reputacinės žalos, užkirsti kelią galimiems finansiniams nuostoliams bei pritraukti daugiau atsakingų investuotojų.
- Bankams rekomenduojama didinti žaliųjų finansinių instrumentų pasiūlą, įtraukiant žaliosios ekonomikos projektus, tokius kaip atsinaujinančių energijos šaltinių plėtra ar aplinkosaugos

iniciatyvos. Taip finansinė institucija įgytų puikią reputaciją, valdytų riziką susijusią su aplinkos apsauga. Augant tvarių investicijų paklausai, „žalieji“ bankų siūlomi sprendimai atveria naujas rinkos galimybes. Remdami žaliosios ekonomikos projektus, gali prisidėti prie savo investicijų portfelio augimo ir stabilumo.

- Bankai mažesnėms įmonėms turėtų teikti pagalbą, tokią kaip subsidijos ir lengvatinės paskolos, siekiant palengvinti tvarumo praktikų diegimą.
- Siekiant valdyti su tvarumu susijusias rizikas, būtina parengti integruotas rizikos valdymo strategijas, apimančias išteklių optimizavimą, technologinius sprendimus.
- Reikėtų aktyviau vykdyti visuomenės ir darbuotojų švietimo programas, organizuojant informacines kampanijas, seminarus ir mokymus apie tvarumo svarbą. Tai leistų geriau suprasti tvarumo svarbą, veiksmų poveikį aplinkai, paskatinti atsakingą elgesį, priimant tiek asmeniniu, tiek profesiniu sprendimus. Švietimas tvarumo klausimais suteikia įgūdžių ir žinių, reikalingų aplinkos problemoms spręsti. Tai apima tiek suvokimo apie atsinaujinančią energiją iki atliekų tvarkymo svarbą. Tvarumo įgūdžių turintys darbuotojai yra geriau prisitaikantys prie kintančios darbo rinkos, kurioje vis labiau vertinama atsakomybė už aplinką. Taipogi, šviesdami visuomenę sukursime ilgalaikį teigiamą poveikį aplinkai. O visuomenė bus linkusi remti iniciatyvas, kuriomis bus siekiama saugoti gamtos išteklius ir skatinamas darnus vystymasis.

Apibendrinant, tvarumo kriterijų integravimas finansų sektoriuje yra būtinas ilgalaikio ekonominio stabilumo veiksnys, reikalaujantis inovatyvių sprendimų, tarptautinės praktikos diegimo ir visų suinteresuotų šalių bendradarbiavimo.

LITERATŪROS IR ŠALTINIŲ SĄRAŠAS

1. Aburto Barrera, L. I., & Wagner, J. (2023). A systematic literature review on sustainability issues along the value chain in insurance companies and pension funds. *European Actuarial Journal*, 13, 653–701. <https://doi.org/10.1007/s13385-023-00351-7>
2. Alexander, K., & Fisher, P. (2018). *Banking regulation and sustainability* (November 5, 2018). University of Zurich - Rechtswissenschaftliches Institut (School of Law). <https://doi.org/10.2139/ssrn.3305215>
3. Baker, H. K., & Riddick, L. A. (Eds.). (2013). *International finance: A survey*. Oxford University Press.
4. Barua, S. (2019). Financing sustainable development goals: A review of challenges and mitigation strategies. *Business Strategy & Development*, 3(3), 277-293. <https://doi.org/10.1002/bsd2.94>
5. Basile, I., & Ferrari, P. (2024). Integrating sustainability criteria into the investment process. In I. Basile & P. Ferrari (Eds.), *Asset management and institutional investors* (pp. [insert page range]). Contributions to Finance and Accounting. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-59819-7_7
6. Bergquist, A.-K. (2017). *Business and sustainability: New business history perspectives* (Harvard Business School General Management Unit Working Paper No. 18-034). Harvard Business School. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3055359>
7. Beisenbina, M., Fabregat-Aibar, L., Barberà-Mariné, M. G., & Sorrosal-Forradellas, M. T. (2022). The oning field of sustainable investment: Past, present and future. *Sustainable Development*. <https://doi.org/10.1002/sd.2422>
8. Blinova, E., Ponomarenko, T., & Knysh, V. (2022). Analyzing the concept of corporate sustainability in the context of sustainable business development in the mining sector with elements of circular economy. *Sustainability*, 14(13), 8163. <https://doi.org/10.3390/su14138163>
9. Bualay, A. M., Al Marri, M., Nasrallah, N., Hamdan, A., Barone, E., & Zureigat, Q. (2021). Sustainability reporting in banking and financial services sector: A regional analysis. *Journal*

- of *Sustainable Finance & Investment*, 12(3), 776-801.
<https://doi.org/10.1080/20430795.2021.1978919>
10. Bukovinsky, D. M. (2019). Handelsbanken: A radical business model transforms a conservative bank. *Journal of Organizational Effectiveness: People and Performance*, 7(1), 92-108.
<https://doi.org/10.1002/joe.21979>
 11. Busch, T., Bauer, R., & Orlitzky, M. (2015). Sustainable development and financial markets: Old paths and new avenues. *Business & Society*, 55(3), 303-329.
<https://doi.org/10.1177/0007650315570701>
 12. Cantele, S., & Zardini, A. (2019). What drives small and medium enterprises towards sustainability? Role of interactions between pressures, barriers, and benefits. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 26(5), 1197-1209.
<https://doi.org/10.1002/csr.1778>
 13. Chatzitheodorou, K., Tsalis, T. A., Tsagarakis, K. P., Evangelos, G., & Ioannis, N. (2021). A new practical methodology for the banking sector to assess corporate sustainability risks with an application in the energy sector. *Sustainable Production and Consumption*, 27, 1401-1414.
<https://doi.org/10.1016/j.spc.2021.03.005>
 14. Crossley, R. M., Elmagrhi, M. H., & Ntim, C. G. (2021). Sustainability and legitimacy theory: The case of sustainable social and environmental practices of small and medium-sized enterprises. *Business Strategy and the Environment*, 30(6), 2913-2927.
<https://doi.org/10.1002/bse.2837>
 15. Elgammal, M. M., Al Bakri, A. A., & AlJanahi, A. Y. (2023). The effect of new and traditional sources of financing on the performance of small and entrepreneurship businesses: The case of Qatar. *Cogent Economics & Finance*, 11(1), 2183667.
<https://doi.org/10.1080/23322039.2023.2183667>
 16. Fernández-Olit, B., de la Cuesta-González, M., & Holgado, F. P. (2018). Social and environmental responsibility in the banking industry: A focus on commercial business. In *Designing a sustainable financial system* (pp. 65-88). Palgrave Macmillan.
https://doi.org/10.1007/978-3-319-66455-2_4
 17. Folqué, M., Escrig-Olmedo, E., & Corzo Santamaría, T. (2021). Sustainable development and financial system: Integrating ESG risks through sustainable investment strategies in a climate change context. *Sustainable Development*, 29(5), [insert page range].
<https://doi.org/10.1002/sd.2181>

18. Gallego-Álvarez, I., & Pucheta-Martínez, M. C. (2019). Environmental strategy in the global banking industry within the varieties of capitalism approach: The moderating role of gender diversity and board members with specific skills. *Business Strategy and the Environment*, 29(3), 1165-1178. <https://doi.org/10.1002/bse.2368>
19. Golubeva, O. (2023). When do bank loans become green? In *The Routledge handbook of green finance* (1st ed., pp. 18). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003345497>
20. Hampton, S., Blundel, R., Wahga, A., Fawcett, T., & Shaw, C. (2022). Transforming small and medium-sized enterprises to address the climate emergency: The case for values-based engagement. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 29(4), 1231-1242. <https://doi.org/10.1002/csr.2279>
21. Harymawan, I., Nasih, M., Agustia, D., Putra, F. K. G., & Djajadikerta, H. G. (2022). Investment efficiency and environmental, social, and governance reporting: Perspective from corporate integration management. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*. <https://doi.org/10.1002/csr.2263>
22. Huang, H., Chau, K. Y., Iqbal, W., & Fatima, A. (2022). RETRACTED ARTICLE: Assessing the role of financing in sustainable business environment. *Environmental Science and Pollution Research*, 29, 7889-7906. <https://doi.org/10.1007/s11356-021-16454-0>
23. Karkowska, R. (2020). Business model as a concept of sustainability in the banking sector. *Sustainability*, 12(1), 111. <https://doi.org/10.3390/su12010111>
24. Kneer, C. (2013). *The absorption of talent into finance: Evidence from U.S. banking deregulation* (DNB Working Paper No. 391). De Nederlandsche Bank.
25. Krippendorff, K. (2013). Content analysis: An introduction to its methodology. Sage Publications.
26. Kvedaraskas, E. (2021). Socialinių tyrimų metodai: teorija ir praktika. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
27. Liu, B., Sun, H., & Xiao, S. (2023). Potential of pension funds and insurance companies for investment in resources: Policies for sustainable transition. *Resources Policy*. <https://doi.org/10.1016/j.resourpol.2023.104618>
28. Ma, C., & Cheok, M. Y. (2022). The impact of financing role and organizational culture in small and medium enterprises: Developing business strategies for economic recovery. *Economic Analysis and Policy*, 75, 570-583. <https://doi.org/10.1016/j.eap.2022.04.009>

29. Martí-Ballester, C. P. (2019). Examining the financial performance of pension funds focused on sectors related to sustainable development goals. *Journal of Sustainable Finance & Investment*, 179-191. <https://doi.org/10.1080/13504509.2019.1678532>
30. Milne, R. (2016). Danske Bank leaps past rival Deutsche by adapting to low rates. *The Financial Times*. <https://www.ft.com>
31. Monasterolo, I., Mandel, A., Battiston, S., Mazzocchi, A., Oppermann, K., Coony, J., Stretton, S., Stewart, F., & Dunz, N. (2024). The role of green financial sector initiatives in the low-carbon transition: A theory of change. *Global Environmental Change*, 102, 102915. <https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2024.102915>
32. Moufty, S., Al-Najjar, B., & Ibrahim, A. (2022). Communications of sustainability practices in the banking sector: Evidence from cross-country analysis. *International Journal of Finance & Economics*. <https://doi.org/10.1002/ijfe.2679>
33. Muir, D. M. (2022). Sustainable investing and fiduciary obligations in pension funds: The need for sustainable regulation. *Australian Business Law Journal*. <https://doi.org/10.1111/ablj.12216>
34. Narula, R., Rao, P., & Rao, A. A. (2023). Impact of ESG on firm value: A conceptual review of the literature. *Journal of Social and Economic Development*, 25(1), 162–179.
35. Nasreen, S., Mahalik, M. K., Shahbaz, M., & Abbas, Q. (2020). How do financial globalization, institutions and economic growth impact financial sector development in European countries? *Research in International Business and Finance*, 52, 101247. <https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2020.101247>
36. Ng, A. W. (2018). From sustainability accounting to a green financing system: Institutional legitimacy and market heterogeneity in a global financial centre. *Journal of Cleaner Production*. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2018.05.250>
37. Nguyen, B. (2020). Small business investment: The importance of financing strategies and social networks. *International Journal of Finance & Economics*, 26(1), 1234-1250. <https://doi.org/10.1002/ijfe.2302>
38. Nilsson, V., Nordstrom, J., & Bredmar, K. (2014). The need for liquidity and the capital structure of Swedish banks following the financial crisis. *International Journal of Finance & Banking Studies*, 3(2), 1-15. <https://doi.org/10.20525/ijfbs.v3i1.181>

39. Park, H., & Kim, J. D. (2020). Transition towards green banking: Role of financial regulators and financial institutions. *Asian Journal of Sustainability and Social Responsibility*, 5(5). <https://doi.org/10.1186/s41180-020-00040-8>
40. Partanen, J., Kauppila, O.-P., Sepulveda, F., & Gabrielsson, M. (2018). Turning strategic network resources into performance: The mediating role of network identity of small- and medium-sized enterprises. *Strategic Entrepreneurship Journal*, 12(3), 328-348. <https://doi.org/10.1002/sej.1296>
41. Pranugrahaning, A., Donovan, J. D., Topple, C., & Masli, E. K. (2022). Corporate sustainability assessments as a tool for integrating SDGs into MNE practices: An investigation into the financial sector in Malaysia. In *Business 2022* (pp. 295–316). <https://doi.org/10.4337/9781802202410.00024>
42. Putra, F. K., & Budastra, M. A. (2024). The mediating role of financial performance in environmental, social, and governance (ESG) and firm value. *ISSN 1979-360X*, 17(1).
43. Raut, R., Cheikhrouhou, N., & Kharat, M. (2017). Sustainability in the banking industry: A strategic multi-criterion analysis. *Business Strategy and the Environment*, 26(4), 550-568. <https://doi.org/10.1002/bse.1946>
44. Rezaee, Z. (2017). Corporate sustainability: Theoretical and integrated strategic imperative and pragmatic approach. *The Journal of Business Inquiry*, 16(Special Issue 1), 1-28.
45. Riikkinen, M., & Pihlajamaa, M. (2022). Achieving a strategic fit in fintech collaboration: A case study of Nordea Bank. *Journal of Business Research*, 150, 264-275. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2022.05.049>
46. Sadan, N., & Alkaher, I. (2020). Development and formation of ESE policy: Learning from teachers and local authorities. *Environmental Education Research*, 27(2), 192-216. <https://doi.org/10.1080/13504622.2020.1847255>
47. Staupoulou, A., & Sardianou, E. (2019). Understanding and measuring sustainability performance in the banking sector. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, 362, 012128. <https://doi.org/10.1088/1755-1315/362/1/012128>
48. Srivastava, A. K., Dharwal, M., & Sharma, A. (2021). Green financial initiatives for sustainable economic growth: A literature review. *Materials Today: Proceedings*, 46(1), 9939-9944. <https://doi.org/10.1016/j.matpr.2021.08.158>

49. Sievänen, R., Rita, H., & Scholtens, B. (2017). European pension funds and sustainable development: Trade-offs between finance and responsibility. *Business Strategy and the Environment*. <https://doi.org/10.1002/bse.1954>
50. Tan, Y., & Tsionas, M. G. (2020). Modelling sustainability efficiency in banking. *International Journal of Finance & Economics*, 26(4), 5999-6018. <https://doi.org/10.1002/ijfe.2349>
51. Tettamanzi, P., Venturini, G., & Murgolo, M. (2022). Sustainability and financial accounting: A critical review on the ESG dynamics. *Environmental Science and Pollution Research*, 29, 16758–16761.
52. Torelli, R. (2020). Sustainability, responsibility and ethics: Different concepts for a single path. *Social Responsibility Journal*. <https://doi.org/10.1108/SRJ-11-2019-0374>
55. Qureshi, M. A., Ahsan, T., & Azid, T. (2017). Equity and debt financing strategies to fuel global business operations during crisis. In *Global financial crisis and its ramifications on capital markets* (pp. 297-319). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-319-47021-4_13
56. Weber, O. (2014). The financial sector's impact on sustainable development. *Journal of Sustainable Finance & Investment*, 4(1), 1-8. <https://doi.org/10.1080/20430795.2014.887346>
57. Westman, L., Luederitz, C., Kundurpi, A., Mercado, A. J., Weber, O., & Burch, S. L. (2018). Conceptualizing businesses as social actors: A framework for understanding sustainability actions in small- and medium-sized enterprises. *Business Strategy and the Environment*, 27(5), 656-668. <https://doi.org/10.1002/bse.2256>
58. Zhen, T., & Rahman, M. M. (2024). Greening emerging economies: Enhancing environmental, social, and governance performance through environmental management accounting and green financing. *Sustainability*, 16(11), 4753. <https://doi.org/10.3390/su16114753>
59. Ziolo, M., Filipiak, B. Z., Bąk, I., & Cheba, K. (2019). How to design more sustainable financial systems: The roles of environmental, social, and governance factors in the decision-making process. *Sustainability*, 11(20), 5604. <https://doi.org/10.3390/su11205604>
60. Žydžiūnaitė, V., Sabaliauskas, S. (2017). Kokybiniai tyrimai. Principai ir metodai. Kokybinių tyrimų etika, 2 (1): 332-367. Vilnius. https://www.nsa.smm.lt/wp-content/uploads/2021/02/7702_Kokybiniu_tyrimu_etika.pdf
61. Annual and sustainability reports . Swedbank 2024-12-14

PRIEDAS Nr.1

Kokybinio tyrimo klausimynas

1. Kaip jūsų organizacija skatina tvarumo iniciatyvas?
2. Kaip jūs įtraukiate darbuotojus į tvarumo iniciatyvų įgyvendinimą?
3. Kaip vertinate savo organizacijos bendradarbiavimą su finansinėmis institucijomis dėl tvarumo projektų?
4. Kokias priemones naudojate siekiant tvarumo tikslų?
5. Kaip jūsų organizacija užtikrina aplinkosaugos ir socialinių standartų laikymąsi?
6. Kaip manote, ar jūsų organizacijos tvarumo pastangos turi įtakos jūsų klientams?
7. Kaip jūsų organizacija remia socialines iniciatyvas?
8. Kaip jūsų organizacija sprendžia su tvarumu susijusius iššūkius?
9. Kaip vertinate įmonės vadovybės įsipareigojimą siekti tvarumo?
10. Kaip jūsų organizacija užtikrina skaidrumą komunikuodama apie tvarumo iniciatyvas darbuotojams ir visuomenei?

Priedas Nr. 2

Klausimai su atsakymais kokybiniam tyrimui

Respondentas #D1

1. Kaip jūsų organizacija skatina tvarumo iniciatyvas?

Organizacijoje diegiami projektai, skatinantys perėjimą prie žiedinės ekonomikos, pavyzdžiui, atliekų rūšiavimo infrastruktūros plėtra. Taip pat vykdomos darbuotojų sąmoningumo kampanijos, kurių tikslas – sumažinti energijos suvartojimą biuruose.

2. Kaip jūs įtraukiate darbuotojus į tvarumo iniciatyvų įgyvendinimą?

Rengiame mokymus, kuriuose darbuotojai supažindinami su energijos taupymo, atliekų rūšiavimo ir atsakingo vartojimo principais. Be to, organizuojame savanoriškas akcijas, tokias kaip medžių sodinimo projektai.

3. Kaip vertinate savo organizacijos bendradarbiavimą su finansinėmis institucijomis dėl tvarumo projektų?

Bendradarbiaujame su bankais, kurie teikia žaliąsias paskolas mūsų tvarumo projektams. Šis bendradarbiavimas leidžia įgyvendinti didesnius projektus, tokius kaip saulės energijos sistemų įrengimas.

4. Kokias priemones naudojate siekiant tvarumo tikslų?

Naudojame tarptautinius standartus, tokius kaip ISO 14001. Taip pat vykdomė reguliarias energijos sąnaudų ir CO₂ emisijų auditus.

5. Kaip jūsų organizacija užtikrina aplinkosaugos ir socialinių standartų laikymąsi?

Turime įdiegtą stebėsenos sistemą, kuri leidžia identifikuoti neatitikimus. Taip pat reguliariai atliekami išorės auditai, kad užtikrintume socialinių ir aplinkosaugos standartų atitiktį.

6. Kaip manote, ar jūsų organizacijos tvarumo pastangos turi įtakos jūsų klientams?

Taip, klientai teigiamai vertina mūsų tvarumo iniciatyvas. Pastebime didesnę klientų lojalumą ir susidomėjimą mūsų produktais, kuriems suteikiami ekologiniai ženkliniai.

7. Kaip jūsų organizacija remia socialines iniciatyvas?

Vykdomė partnerystes su vietinėmis nevyriausybinėmis organizacijomis, padedame rengti bendruomenės švietimo programas apie aplinkosaugą.

8. Kaip jūsų organizacija sprendžia su tvarumu susijusius iššūkius?

Pagrindinis iššūkis – suderinti ekonominius tikslus su tvarumo siekiais. Diegiame ilgalaikes strategijas, kurios leidžia sumažinti išlaidas ir užtikrinti tvarumo tikslų pasiekimą.

9. Kaip vertinate įmonės vadovybės įsipareigojimą siekti tvarumo?

Vadovybė aktyviai remia tvarumo projektus, įtraukdama juos į strateginius planus. Tai patvirtina investicijos į atsinaujinančią energiją ir reguliarios tvarumo iniciatyvų ataskaitos.

10. Kaip jūsų organizacija užtikrina skaidrumą komunikuodama apie tvarumo iniciatyvas darbuotojams ir visuomenei?

Tvarumo ataskaitos yra viešai skelbiamos įmonės svetainėje. Viduje rengiami susirinkimai, kuriuose darbuotojai supažindinami su pasiektais rezultatais ir naujais tikslais.

Respondentas #D2

Kaip jūsų organizacija skatina tvarumo iniciatyvas?

Mūsų organizacija skatina tvarumo iniciatyvas investuodama į žaliąsias technologijas, pavyzdžiui, į energiją taupančius įrenginius ir atsinaujinančios energijos šaltinius. Taip pat vykdomi projektai, siekiant mažinti vienkartinio plastiko naudojimą.

1. Kaip jūs įtraukiate darbuotojus į tvarumo iniciatyvų įgyvendinimą?

Darbuotojai aktyviai įtraukiami per diskusijas ir kūrybinius seminarus, kurių metu kartu kuriame naujas tvarumo iniciatyvas. Taip pat organizuojame konkursus, kuriais skatiname darbuotojus siūlyti inovatyvius sprendimus.

2. Kaip vertinate savo organizacijos bendradarbiavimą su finansinėmis institucijomis dėl tvarumo projektų?

Bendradarbiaujame su finansinėmis institucijomis, kurios siūlo finansavimo galimybes tvarumo projektams. Pavyzdžiui, pasinaudojome ES subsidijomis diegiant energijos efektyvumo sistemas.

3. Kokias priemones naudojate siekiant tvarumo tikslų?

Naudojame išmanias valdymo sistemas, kurios padeda sekti resursų naudojimą. Be to, didelis dėmesys skiriamas tiekimo grandinės optimizavimui ir taršos mažinimui transportavimo metu.

4. Kaip jūsų organizacija užtikrina aplinkosaugos ir socialinių standartų laikymąsi?

Turime vidinę politiką, kuri griežtai reglamentuoja aplinkosaugos standartų laikymąsi, ir sudarome sutartis tik su tais partneriais, kurie atitinka šiuos standartus.

5. **Kaip manote, ar jūsų organizacijos tvarumo pastangos turi įtakos jūsų klientams?**
Klientai pastebi mūsų pastangas ir dažnai renkasi mūsų paslaugas dėl to, kad mūsų veikla atitinka tvarumo principus. Tai taip pat padeda stiprinti mūsų įmonės įvaizdį.
6. **Kaip jūsų organizacija remia socialines iniciatyvas?**
Mes remiame bendruomenės projektus, pavyzdžiui, švietimo programas apie atliekų mažinimą mokyklose, ir skiriame paramą vietiniams aplinkosaugos projektams.
7. **Kaip jūsų organizacija sprendžia su tvarumu susijusius iššūkius?**
Didžiausias iššūkis yra sąnaudų ir naudos balansas. Siekiame šį iššūkį spręsti naudodami ilgalaikes investicijas į technologijas, kurios ilgainiui atsiperka.
8. **Kaip vertinate įmonės vadovybės įsipareigojimą siekti tvarumo?**
Vadovybė yra labai įsipareigojusi tvarumo klausimams – ji aktyviai dalyvauja sprendimų priėmime ir reguliariai stebi pasiektus rezultatus.
9. **Kaip jūsų organizacija užtikrina skaidrumą komunikuodama apie tvarumo iniciatyvas darbuotojams ir visuomenei?**
Rengiame periodines ataskaitas, kurios pateikiamos visiems darbuotojams ir paskelbiamos įmonės socialiniuose tinkluose bei svetainėje.

Respondentas #D3

1. **Kaip jūsų organizacija skatina tvarumo iniciatyvas?**
Mūsų organizacija skatina tvarumą per ilgalaikius projektus, tokius kaip pastatų energinio efektyvumo didinimas ir saulės kolektorių įrengimas. Taip pat skatiname tiekėjų bendradarbiavimą, siekdami mažinti pakuočių atliekas.
2. **Kaip jūs įtraukiate darbuotojus į tvarumo iniciatyvų įgyvendinimą?**
Darbuotojai dalyvauja tvarumo darbo grupėse, kuriose teikia idėjas ir sprendimus. Be to, jiems siūlomos mokymo programos, orientuotos į tvarumo praktikų taikymą kasdienėje veikloje.
3. **Kaip vertinate savo organizacijos bendradarbiavimą su finansinėmis institucijomis dėl tvarumo projektų?**
Esame užmezgę tvirtą partnerystę su vietiniais bankais, kurie teikia finansinę paramą mūsų projektams, įskaitant atsinaujinančios energijos diegimą. Taip pat dalyvaujame tvarumo dotacijų programose.

4. Kokias priemones naudojate siekiant tvarumo tikslų?

Naudojame energijos stebėjimo įrankius, kurie padeda mažinti energijos sąnaudas. Be to, organizuojame reguliarių žaliavų panaudojimo efektyvumo vertinimą.

5. Kaip jūsų organizacija užtikrina aplinkosaugos ir socialinių standartų laikymąsi?

Įmonėje veikia vidinė stebėsenos sistema, o vadovybė aktyviai dalyvauja aplinkosaugos veiklos priežiūroje. Be to, laikomės tarptautinių standartų, tokių kaip ESG gairės.

6. Kaip manote, ar jūsų organizacijos tvarumo pastangos turi įtakos jūsų klientams?

Pastebime, kad klientai noriai renka mūsų produktus dėl jų tvarumo, o mūsų pastangos kuria teigiamą reputaciją rinkoje.

7. Kaip jūsų organizacija remia socialines iniciatyvas?

Organizuojame bendruomenės renginius ir remiame vietinius labdaros projektus, susijusius su švietimu bei aplinkos apsauga.

8. Kaip jūsų organizacija sprendžia su tvarumu susijusius iššūkius?

Tvarumo įgyvendinimo iššūkius sprendžiame optimizuodami procesus ir investuodami į darbuotojų kompetencijas. Taip pat atliekame reguliarias veiklos peržiūras, kad sumažintume rizikas.

9. Kaip vertinate įmonės vadovybės įsipareigojimą siekti tvarumo?

Vadovybė rodo stiprų įsipareigojimą per savo sprendimus, pavyzdžiui, prioritetą teikiant tvarumo projektų finansavimui ir ilgalaikių tikslų nustatymui.

10. Kaip jūsų organizacija užtikrina skaidrumą komunikuodama apie tvarumo iniciatyvas darbuotojams ir visuomenei?

Reguliariai rengiame susirinkimus, kuriuose aptariame pasiektus rezultatus ir būsimas iniciatyvas. Informacija taip pat viešinama mūsų naujienlaiškiuose ir internetinėje svetainėje.

Respondentas #D4

1. Kaip jūsų organizacija skatina tvarumo iniciatyvas?

Organizacijoje daug dėmesio skiriame atliekų mažinimui, pavyzdžiui, įgyvendiname „be popieriaus“ iniciatyvą biuruose. Taip pat skatiname darbuotojus naudoti viešąjį transportą, suteikdami papildomas kompensacijas.

2. Kaip jūs įtraukiate darbuotojus į tvarumo iniciatyvų įgyvendinimą?

Darbuotojai skatinami dalyvauti tvarumo mokymuose, kuriuose jie sužino apie įmonės

veiksmus ir gali pateikti savo idėjas. Be to, organizuojame mėnesinius „žaliuosius penktadienius“, kur aptariame naujas tvarumo galimybes.

3. Kaip vertinate savo organizacijos bendradarbiavimą su finansinėmis institucijomis dėl tvarumo projektų?

Mūsų partnerystė su finansinėmis institucijomis leidžia gauti paskolas su mažesnėmis palūkanomis tvarumo projektams. Tai padeda greičiau įgyvendinti ambicingas aplinkosaugines iniciatyvas.

4. Kokias priemones naudojate siekiant tvarumo tikslų?

Naudojame ekologiškas technologijas, tokias kaip LED apšvietimas ir automatiniai vandens taupymo įrenginiai. Taip pat laikomės tarptautinių tvarumo standartų, tokių kaip GRI (Global Reporting Initiative).

5. Kaip jūsų organizacija užtikrina aplinkosaugos ir socialinių standartų laikymąsi?

Įmonėje atliekamos reguliarios vidaus ir išorės patikros, o visos veiklos sritys griežtai prižiūrimos pagal aplinkosaugos teisės aktus.

6. Kaip manote, ar jūsų organizacijos tvarumo pastangos turi įtakos jūsų klientams?

Mūsų klientai vertina tvarumo iniciatyvas ir dažnai atsiliepia apie tai teigiamai. Tai padidina mūsų konkurencingumą ir pritraukia daugiau socialiai atsakingų klientų.

7. Kaip jūsų organizacija remia socialines iniciatyvas?

Vykdome savanoriščių programas, kuriose dalyvauja mūsų darbuotojai, pavyzdžiui, prisidedame prie aplinkos valymo akcijų. Taip pat bendradarbiaujame su vietos bendruomenėmis, remdami jų iniciatyvas.

8. Kaip jūsų organizacija sprendžia su tvarumu susijusius iššūkius?

Pagrindiniai iššūkiai yra finansavimo ribotumas ir technologijų diegimo kaštai. Šiuos iššūkius įveikiame planuodami ilgalaikes strategijas ir siekdami kuo efektyviau naudoti turimus resursus.

9. Kaip vertinate įmonės vadovybės įsipareigojimą siekti tvarumo?

Vadovybė ne tik viešai deklaruoja tvarumo tikslus, bet ir realiai investuoja į projektus, tokius kaip ekologiško transporto parkas. Jų sprendimai skatina darbuotojų pasitikėjimą ir motyvaciją.

10. Kaip jūsų organizacija užtikrina skaidrumą komunikuodama apie tvarumo iniciatyvas darbuotojams ir visuomenei?

Komunikuojame per išsamias metines tvarumo ataskaitas ir interaktyvias kampanijas socialiniuose tinkluose, kur darbuotojai ir visuomenė gali tiesiogiai įsitraukti.

Respondentas #D5

1. Kaip jūsų organizacija skatina tvarumo iniciatyvas?

Mūsų organizacija orientuojasi į ilgalaikes tvarumo iniciatyvas, pavyzdžiui, perėjimą prie atsinaujinančių energijos šaltinių. Taip pat vykdomė žaliąsias kampanijas, skatinančias atsakingą vartojimą tarp mūsų darbuotojų ir klientų.

2. Kaip jūs įtraukiate darbuotojus į tvarumo iniciatyvų įgyvendinimą?

Organizuojame vidinius seminarus ir diskusijas, kurių metu darbuotojai gali išreikšti savo idėjas. Taip pat rengiame tvarumo konkursus, kur darbuotojai gauna apdovanojimus už kūrybiškus sprendimus.

3. Kaip vertinate savo organizacijos bendradarbiavimą su finansinėmis institucijomis dėl tvarumo projektų?

Turime glaudų bendradarbiavimą su tarptautiniais fondais, kurie finansuoja mūsų aplinkosaugos projektus. Tai leidžia mums įgyvendinti sudėtingesnes ir brangesnes iniciatyvas.

4. Kokias priemones naudojate siekiant tvarumo tikslų?

Naudojame energiją taupančias sistemas, diegiame žiedinės ekonomikos sprendimus ir aktyviai sekame savo veiklos poveikį aplinkai, naudodami specializuotą programinę įrangą.

5. Kaip jūsų organizacija užtikrina aplinkosaugos ir socialinių standartų laikymąsi?

Pasitelkiame sertifikavimo sistemas, tokias kaip FSC (Forest Stewardship Council), siekiant užtikrinti tvarią tiekimo grandinę. Taip pat reguliariai rengiame mokymus tiekėjams, siekdami jų įsipareigojimo šiems standartams.

6. Kaip manote, ar jūsų organizacijos tvarumo pastangos turi įtakos jūsų klientams?

Klientai vis labiau vertina mūsų pastangas. Pastebėjome, kad tvarumo komunikacija skatina jų lojalumą ir daro teigiamą poveikį prekių pardavimams.

7. Kaip jūsų organizacija remia socialines iniciatyvas?

Mes bendradarbiaujame su nevyriausybėmis organizacijomis, remiame vietos bendruomenių iniciatyvas ir dalyvaujame socialiniuose projektuose, orientuotuose į švietimą ir socialinę pagalbą.

8. Kaip jūsų organizacija sprendžia su tvarumu susijusius iššūkius?

Su tvarumu susijusius iššūkius sprendžiame skirdami daugiau dėmesio inovacijoms ir bendradarbiavimui su partneriais. Taip pat vykdomė tyrimus, siekdami rasti efektyvesnių sprendimų.

9. Kaip vertinate įmonės vadovybės įsipareigojimą siekti tvarumo?

Vadovybė deda dideles pastangas siekti tvarumo – tai matoma per skaidrią komunikaciją, tvarumo prioritetų įtraukimą į strateginius planus ir nuoseklias investicijas į šią sritį.

10. Kaip jūsų organizacija užtikrina skaidrumą komunikuodama apie tvarumo iniciatyvas darbuotojams ir visuomenei?

Naudojame daugybę komunikacijos kanalų, įskaitant viešus seminarus, metines ataskaitas ir socialinių tinklų kampanijas, kurios padeda efektyviai perduoti informaciją visuomenei ir darbuotojams.

Respondentas #D6

1. Kaip jūsų organizacija skatina tvarumo iniciatyvas?

Organizacija investuoja į modernias ir tvarias technologijas, pavyzdžiui, įdiegė saulės baterijas, kurios aprūpina biurus energija. Taip pat įgyvendiname žaliųjų pirkimų politiką, skatinančią tiekėjus laikytis tvarumo principų.

2. Kaip jūs įtraukiate darbuotojus į tvarumo iniciatyvų įgyvendinimą?

Darbuotojai dalyvauja darbo grupėse, kurios skirtos tvarumo sprendimų kūrimui. Be to, organizuojame interaktyvias edukacines veiklas, tokias kaip tvarumo dirbtuvės ir ekologiniai iššūkiai.

3. Kaip vertinate savo organizacijos bendradarbiavimą su finansinėmis institucijomis dėl tvarumo projektų?

Mūsų partnerystės su bankais ir kitomis finansinėmis institucijomis yra labai reikšmingos – jos suteikia prieigą prie žaliosios energijos finansavimo programų, leidžiančių greičiau įgyvendinti projektus.

4. Kokias priemones naudojate siekiant tvarumo tikslų?

Naudojame atliekų mažinimo ir perdirbimo sprendimus, energijos efektyvumo įrankius bei skaitmenines platformas, kurios padeda sumažinti popieriaus naudojimą.

5. Kaip jūsų organizacija užtikrina aplinkosaugos ir socialinių standartų laikymąsi?

Turime išsamų aplinkosaugos veiklos planą, kuris reguliariai peržiūrimas ir atnaujinamas. Be to, atliekame socialinio poveikio vertinimus prieš pradedant naujus projektus.

6. **Kaip manote, ar jūsų organizacijos tvarumo pastangos turi įtakos jūsų klientams?**
Tvarumo iniciatyvos daro teigiamą poveikį klientų pasitikėjimui ir prisideda prie ilgalaikio bendradarbiavimo. Taip pat klientai vertina mūsų tvarumo sertifikatus ir iniciatyvas.
7. **Kaip jūsų organizacija remia socialines iniciatyvas?**
Organizuojame paramos programas vaikų švietimui, bendradarbiaujame su socialinėmis organizacijomis ir remiame bendruomenės sveikatingumo projektus.
8. **Kaip jūsų organizacija sprendžia su tvarumu susijusius iššūkius?**
Didžiausi iššūkiai kyla dėl resursų trūkumo ir besikeičiančių teisės aktų. Šiuos iššūkius įveikiame investuodami į darbuotojų mokymus ir naujausių technologijų diegimą.
9. **Kaip vertinate įmonės vadovybės įsipareigojimą siekti tvarumo?**
Vadovybė rodo aiškų įsipareigojimą per finansines investicijas į tvarumo projektus, darbuotojų įtraukimą ir viešą paramą tvarumo iniciatyvoms.
10. **Kaip jūsų organizacija užtikrina skaidrumą komunikuodama apie tvarumo iniciatyvas darbuotojams ir visuomenei?**
Naudojame interaktyvias komunikacijos priemones, tokias kaip socialiniai tinklai, vidiniai naujienlaiškiai ir skaitmeninės prezentacijos. Kiekvienais metais rengiame viešą tvarumo ataskaitą.

Respondentas #D7

1. **Kaip jūsų organizacija skatina tvarumo iniciatyvas?**
Mūsų organizacija skatina tvarumą įgyvendindama projektus, susijusius su energijos efektyvumo didinimu ir atsinaujinančių energijos šaltinių plėtra. Taip pat rengiame vidines kampanijas, kurios skatina darbuotojus ir klientus mažinti savo ekologinį pėdsaką.
2. **Kaip jūs įtraukiate darbuotojus į tvarumo iniciatyvų įgyvendinimą?**
Darbuotojai įtraukiami per įvairias akcijas, tokias kaip „žaliųjų idėjų savaitė“, kurioje jie siūlo savo sprendimus. Taip pat skatiname darbuotojus dalyvauti mokymuose ir savanoriškose aplinkosaugos iniciatyvose.
3. **Kaip vertinate savo organizacijos bendradarbiavimą su finansinėmis institucijomis dėl tvarumo projektų?**
Bendradarbiaujame su bankais, kurie teikia finansinę paramą mūsų projektams, tokiems kaip saulės energijos parkai. Šis bendradarbiavimas leidžia pasiekti tvarumo tikslus greičiau ir efektyviau.

4. Kokias priemones naudojate siekiant tvarumo tikslų?

Naudojame išmaniąsias sistemas, kurios seka energijos ir vandens suvartojimą. Taip pat reguliariai atliekame CO₂ emisijų mažinimo vertinimus ir imamės veiksmų pagal jų rezultatus.

5. Kaip jūsų organizacija užtikrina aplinkosaugos ir socialinių standartų laikymąsi?

Vadovaujamės griežta tvarumo politika, kurioje numatyti reikalavimai tiekimo grandinės partneriams. Taip pat reguliariai atliekame socialinius auditų vertinimus.

6. Kaip manote, ar jūsų organizacijos tvarumo pastangos turi įtakos jūsų klientams?

Taip, klientai vertina mūsų pastangas. Dauguma jų renkasi mus kaip patikimą partnerį dėl mūsų įsipareigojimų aplinkosaugos ir socialinės atsakomybės srityse.

7. Kaip jūsų organizacija remia socialines iniciatyvas?

Mes vykdomė paramos programas, orientuotas į vietos bendruomenių švietimą aplinkosaugos srityje. Be to, prisidedame prie sveikatos ir socialinių iniciatyvų, skirtų pažeidžiamoms grupėms.

8. Kaip jūsų organizacija sprendžia su tvarumu susijusius iššūkius?

Su iššūkiais kovojame diegdami naujas technologijas ir optimizuodami procesus. Taip pat siekiame bendradarbiauti su ekspertais, kurie padeda sukurti efektyvius sprendimus.

9. Kaip vertinate įmonės vadovybės įsipareigojimą siekti tvarumo?

Vadovybė rodo stiprų įsipareigojimą, investuodama į tvarumo mokslinius tyrimus ir darbuotojų iniciatyvų finansavimą. Jų aktyvus dalyvavimas įkvepia visą organizaciją.

10. Kaip jūsų organizacija užtikrina skaidrumą komunikuodama apie tvarumo iniciatyvas darbuotojams ir visuomenei?

Viešai skelbiame informaciją per mūsų svetainę, metinius pranešimus ir socialinius tinklus. Be to, rengiame susitikimus su bendruomene, kur pristatome tvarumo projektų rezultatus.

Respondentas #D8

1. Kaip jūsų organizacija skatina tvarumo iniciatyvas?

Organizacija investuoja į darbuotojų švietimą apie tvarumą, taip pat peržiūri veiklos procesus, kad sumažintų energijos ir išteklių sąnaudas. Be to, vykdomė iniciatyvas, tokias kaip perėjimas prie ekologiškų pakuočių ir atliekų perdirbimo plėtra.

2. Kaip jūs įtraukiate darbuotojus į tvarumo iniciatyvų įgyvendinimą?

Darbuotojai dalyvauja darbo grupėse, kuriose jie kuria naujus tvarumo projektus. Taip pat

organizuojame bendruomeninius renginius, kuriuose skatiname visų lygmenų darbuotojus prisidėti prie mūsų tvarumo strategijos.

3. Kaip vertinate savo organizacijos bendradarbiavimą su finansinėmis institucijomis dėl tvarumo projektų?

Turime partnerystę su keliais bankais ir fondais, kurie finansuoja mūsų aplinkosaugos projektus, pavyzdžiui, energijos efektyvumo didinimo programas. Šis bendradarbiavimas leidžia mums veiksmingai įgyvendinti svarbiausius projektus.

4. Kokias priemones naudojate siekiant tvarumo tikslų?

Naudojame tvarumo rodiklių stebėjimo sistemas, tokias kaip energijos sąnaudų kontrolė ir atliekų perdirbimo kiekio matavimas. Taip pat laikomės vietinių ir tarptautinių aplinkosaugos standartų.

5. Kaip jūsų organizacija užtikrina aplinkosaugos ir socialinių standartų laikymąsi?

Įdiegėme vidines audito procedūras, kurios padeda stebėti, ar laikomasi nustatytų standartų. Be to, reguliariai peržiūrimė savo veiklą, kad užtikrintume nuoseklų aplinkosaugos ir socialinės atsakomybės principų įgyvendinimą.

6. Kaip manote, ar jūsų organizacijos tvarumo pastangos turi įtakos jūsų klientams?

Taip, mūsų klientai vertina įmonės atsakomybę ir dažnai renkasi mus kaip patikimą partnerį. Pastebėjome didesnę klientų susidomėjimą mūsų produktais, kurie atitinka tvarumo standartus.

7. Kaip jūsų organizacija remia socialines iniciatyvas?

Organizacija remia vietines švietimo ir sveikatos programas, taip pat prisideda prie bendruomenės gerovės per tiesioginę finansinę paramą ir savanoriškas veiklas.

8. Kaip jūsų organizacija sprendžia su tvarumu susijusius iššūkius?

Susidūrę su sunkumais, tokiais kaip naujų technologijų diegimo kaštai, siekiame optimizuoti išteklius ir bendradarbiauti su ekspertais. Taip pat dalyvaujame moksliniuose tyrimuose, kad rastume geriausius sprendimus.

9. Kaip vertinate įmonės vadovybės įsipareigojimą siekti tvarumo?

Vadovybė įtraukia tvarumo tikslus į strateginius planus ir užtikrina, kad šie tikslai būtų finansuojami bei efektyviai įgyvendinami. Jų požiūris motyvuoja ir darbuotojus.

10. Kaip jūsų organizacija užtikrina skaidrumą komunikuodama apie tvarumo iniciatyvas darbuotojams ir visuomenei?

Naudojame viešąją komunikaciją per socialinius tinklus, įmonės tinklalapį ir metines ataskaitas. Taip pat rengiame vidinius susitikimus, kuriuose darbuotojai informuojami apie pasiektus rezultatus ir naujus planus.

Respondentas #D9

1. Kaip jūsų organizacija skatina tvarumo iniciatyvas?

Mūsų organizacija vykdo kompleksinius tvarumo projektus, tokius kaip išmaniosios energijos valdymo sistemos diegimas ir vandens naudojimo mažinimas gamybos procesuose. Taip pat rengiame sąmoningumo didinimo kampanijas tarp darbuotojų ir klientų.

2. Kaip jūs įtraukiate darbuotojus į tvarumo iniciatyvų įgyvendinimą?

Darbuotojai aktyviai įtraukiami per reguliarias apklausas, kuriose jie gali išsakyti savo nuomonę ir siūlyti naujas idėjas. Be to, skatiname jų įsitraukimą organizuojant praktinius mokymus bei specializuotas dirbtuves.

3. Kaip vertinate savo organizacijos bendradarbiavimą su finansinėmis institucijomis dėl tvarumo projektų?

Bendradarbiavimas su finansinėmis institucijomis suteikė galimybę gauti finansavimą naujiems projektams, tokiems kaip atliekų tvarkymo technologijų diegimas. Tai leidžia užtikrinti projektų įgyvendinimą, net ir susidūrus su ribotais vidiniais resursais.

4. Kokias priemones naudojate siekiant tvarumo tikslų?

Naudojame ekologinių pėdsakų mažinimo strategijas, tokias kaip energiją taupančių įrenginių įdiegimas ir atliekų perdirbimo infrastruktūros plėtra. Taip pat reguliariai vertiname savo veiklos poveikį aplinkai.

5. Kaip jūsų organizacija užtikrina aplinkosaugos ir socialinių standartų laikymąsi?

Vadovaujamės tarptautiniais tvarumo sertifikatais, tokiais kaip ISO 26000, bei vykdomė vidinius ir išorinius veiklos auditus. Šios priemonės leidžia užtikrinti standartų laikymąsi visose veiklos srityse.

6. Kaip manote, ar jūsų organizacijos tvarumo pastangos turi įtakos jūsų klientams?

Tvarumo pastangos padeda kurti teigiamą įmonės įvaizdį ir skatina klientų pasitikėjimą. Pastebėjome, kad klientai noriau renkasi mūsų paslaugas, nes jos atitinka aplinkosaugos reikalavimus.

7. Kaip jūsų organizacija remia socialines iniciatyvas?

Mes remiame bendruomenės sveikatos ir švietimo projektus, taip pat įtraukiame darbuotojus į savanorišką veiklą, kuri orientuota į socialinių problemų sprendimą vietos lygiu.

8. Kaip jūsų organizacija sprendžia su tvarumu susijusius iššūkius?

Didžiausi iššūkiai yra susiję su naujų technologijų integracija ir didelėmis pradinėmis investicijomis. Siekdami šiuos iššūkius įveikti, bendradarbiaujame su inovacijų centrais ir diegiame ilgaamžius sprendimus.

9. Kaip vertinate įmonės vadovybės įsipareigojimą siekti tvarumo?

Vadovybė yra aktyviai įsipareigojusi – ji įtraukia tvarumo tikslus į strateginius dokumentus ir užtikrina, kad jiems būtų skiriami reikalingi resursai. Jų dėmesys šiai sričiai yra nuolatinis.

10. Kaip jūsų organizacija užtikrina skaidrumą komunikuodama apie tvarumo iniciatyvas darbuotojams ir visuomenei?

Komunikaciją vykdome reguliariai, naudodami tiek vidines, tiek išorines priemones. Pavyzdžiui, skelbiame naujienas per įmonės tinklaraštį ir vidinius informacinius biuletenius, taip pat organizuojame viešus renginius, skirtus pasiekimams pristatyti.

Respondentas #D10

1. Kaip jūsų organizacija skatina tvarumo iniciatyvas?

Mūsų organizacija vykdo „žaliąją transformaciją“, kuria siekiame sumažinti poveikį aplinkai. Tai apima elektromobilių naudojimą įmonės transportui ir atsinaujinančios energijos naudojimą gamyboje. Taip pat organizuojame viešas kampanijas, skirtas aplinkosaugos sąmoningumo didinimui.

2. Kaip jūs įtraukiate darbuotojus į tvarumo iniciatyvų įgyvendinimą?

Darbuotojai skatinami aktyviai dalyvauti per kasmetinius „tvarumo forumus“, kuriuose jie gali teikti savo idėjas. Be to, darbuotojai kviečiami dalyvauti savanoriškose veiklose, tokiose kaip vietos aplinkos tvarkymo projektai.

3. Kaip vertinate savo organizacijos bendradarbiavimą su finansinėmis institucijomis dėl tvarumo projektų?

Mūsų organizacija bendradarbiauja su tarptautinėmis finansinėmis institucijomis, kurios padeda finansuoti žaliąsias inovacijas. Šis bendradarbiavimas suteikė galimybę įgyvendinti didelio masto atsinaujinančios energijos projektus.

4. Kokias priemones naudojate siekiant tvarumo tikslų?

Naudojame ekologišką gamybą, kurios metu mažiname atliekų susidarymą ir naudojame perdirbtas žaliavas. Taip pat diegiame išmanias energijos taupymo sistemas biuruose ir gamybos procesuose.

5. **Kaip jūsų organizacija užtikrina aplinkosaugos ir socialinių standartų laikymąsi?**
Laikomės griežtų standartų, tokių kaip ESG reikalavimai, ir atliekame reguliarius išorinius auditus. Taip pat dirbame tik su partneriais, kurie atitinka mūsų aplinkosaugos politiką.
6. **Kaip manote, ar jūsų organizacijos tvarumo pastangos turi įtakos jūsų klientams?**
Klientai labai vertina mūsų įsipareigojimą tvarumui. Jie dažnai pabrėžia, kad mūsų iniciatyvos daro mus patrauklesniais partneriais tiek B2B, tiek B2C segmentuose.
7. **Kaip jūsų organizacija remia socialines iniciatyvas?**
Organizacija finansuoja vietos socialinius projektus, tokius kaip mokyklų atnaujinimas ir aplinkosaugos švietimo programos. Taip pat skiriame paramą nevyriausybinėms organizacijoms, kurios sprendžia skurdo mažinimo problemas.
8. **Kaip jūsų organizacija sprendžia su tvarumu susijusius iššūkius?**
Su tvarumu susijusius iššūkius sprendžiame pasitelkdami inovacijas ir glaudų bendradarbiavimą su ekspertais. Didžiausią dėmesį skiriame efektyviems sprendimams, kurie leidžia sumažinti sąnaudas, nepakenkiant aplinkosaugos tikslams.
9. **Kaip vertinate įmonės vadovybės įsipareigojimą siekti tvarumo?**
Vadovybė yra aktyviai įsipareigojusi – ji skiria prioritetą tvarumo projektų finansavimui ir reguliariai viešai dalijasi pasiekimais bei ateities planais.
10. **Kaip jūsų organizacija užtikrina skaidrumą komunikuodama apie tvarumo iniciatyvas darbuotojams ir visuomenei?**
Komunikacija vykdoma per interaktyvias platformas, tokias kaip virtualios tvarumo ataskaitos ir socialinių tinklų kampanijos. Be to, kasmet organizuojame tvarumo savaitę, skirtą visuomenei ir partneriams.